

Årsredovisning
Härnösands kommun

Innehållsförteckning

Del 1 Inledning

Kommentarer från kommunalrådet	2
Vart går dina pengar	3
Fem år i siffror	4

Del 2 Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys	6
Hållbarhetsredovisning	11
Finansiell analys	18
Medarbetare	26

Del 3 Verksamhetsberättelser

Kommunstyrelsen	34
Arbetslivsnämnden	36
Samhällsnämnden	38
Skolnämnden	40
Socialnämnden	42
AB Härnösandshus	44
Härnösand energi & miljö AB	46
Räddningstjänsten	48

Del 4 Finansiella rapporter

Resultaträkning, Kassaflödesanalys	52
Balansräkning	53
Noter	54
Driftredovisning, Investeringsredovisning	62
Redovisningsprinciper	63
Organisationschema	65
Ekonomisk ordlista	66
Revisionsberättelse	67

Vackra Härnösand

- en hållbar, livaktig och solidarisk kommun

Vårdhunden gjorde premiärsuccé på Koltrastens äldreboende. Grundskolan presterade starka bra resultat och klättrade rejält på nationella rankingen. Vi fick vår första elbil, elcyklar och en kostnadsfri centrumbuss. Handelscentrum Ankaret blev verklighet och statskänslan växte. Förvandlad simhall öppnade med plask och relax. Ungdomsgården Kåken hotades upp och inbjöd till lördagsöppet. Pir med jollehamn och nya båt-gästplatser invigdes. Vi blev Årets jazzkommun! Och vi var snörikast i landet.

Detta är något av det som hände 2011, och det var den nya rödgröna majoriteten första år efter valet.

När en ny uppsättning politiker tillträder är det mycket som ska trimmas in. Arbetsätt förändras, samverkansformer utvecklas, och nya chefer på flera poster har bidragit till att skapa ny dynamik i organisationen. Vi har satsat riktigt mycket på utbildning och även låtit externa röster komma till tals för att syna utvecklingen. På flera områden har vi kunnat se att våra ambitioner och löften förverkligats. Mycket återstår att jobba med.

Kommunens mål. Härnösands kommun har återkommande kritiserats för oklar styrning och ryckig ledning så vi startade i januari ett ordentligt arbete med att formulera kommunens mål. Vi diskuterade tvärs över hela organisationen. Vi bearbetade hur målen kan förverkligas och identifierade hur vi kan mäta målen genom s.k indikatorer. Kommunfullmäktige fastställde sedan vår vision för *Vackra Härnösand*. Vi ska vara en *Hållbar, Livaktig och Solidarisk kommun*. I Årsplanen för 2012 angavs femton övergripande mål som ska genomsyra allt vårt arbete.

Regionsfrågan. Under våren la vi rejält med energi på frågan om bildandet av en demokratiskt styrt regionkommun. Och vi uppnådde en nästan fullständig enighet i kommunen i att positivt förorda en region bestående av ett sammanhållet Västernorrland och Jämtland och med tydliga ambitioner av fortsatt samverkan över dessa gränser. Dessvärre fanns inte samma tydliga vilja, att förena sig för att gemensamt bli starkare, på annat håll. Så frågan somnade bort. Men kommer nog snart upp på dagordningen igen....

Infrastrukturfrågorna. Nya järnvägen till Umeå ligger sedan länge klar och gamla svängiga spåret till Sundsvall är uppfräschat. Så det blev stor besvikelse när Trafikverket meddelade att tågen inte kom igång 2011. Nu hoppas vi att 2012 är det år som tågen återkommer. Samtidigt agerar vi med iver för en ny järnväg söderut. Järnvägsutredningen Härnösand-Sundsvall pågår och vi jobbar med projektet Nya Ostkustbanan för dubbelspår Härnösand-Gävle. Statens beslut att överge Midlanta flygplats har också inneburit att vi under året befunnit oss i förhandlingar om ett eventuellt kommunalt övertagande.

Hållbarhetsfrågor. Vi kan idag se konturerna av en nödvändig utveckling mot hållbarhet. Allt större del av den energi vi använder i kommunen tillverkar vi själva av biobränslen, vind och sol genom vårt kraftbolag, Hemab. Oljepannor används inte

längre för uppvärmning av Härnösandshus bostäder, tack vare ett ambitiöst konverteringsprogram. Inte heller används direktverkande el. Nu är det fjärrvärme och bergvärme till 100%. Kollektivtrafiken utvecklas steg för steg och får allt större betydelse både i stadstrafiken och på landsbygd. Vi anpassar kommunen till en ny generations resande.

Ekonomi. Det underskott som vi redovisar för 2011 är en direkt effekt av skuldkrisen i Europa och ränteutvecklingen. Över en natt sänktes Härnösands resultat med 60 mnkr eftersom vår kommun har valt att redovisa finansiella händelser i vårt utfall. (Ändras räntan åt andra hållet kommer pengarna tillbaka). Skulle vi räkna som nästa alla andra kommuner gör så blev vårt utfall 26 mnkr plus. Ekonomi har vänt åt rätt håll under 2011 vilket gör att vi kan göra viktiga investeringar utan att ta stora lån. Men vi måste vara mycket tydliga med att inte förbruka mer än vad har att tillgå. En kommuns pengar har svårt att räcka eftersom vi vill göra så mycket och göra det bra.

Näringslivsatsningar. Projektet Företagen för Härnösand startade för att fram till 2014 stärka näringslivet och kommunen och för att öka samverkan. En ambitiös plan för företagsbesök inleddes och tillsammans med handlare gjordes nya satsningar för ett levande centrum. Glädjande kan man konstatera att företagandet bland kvinnor och unga ökade under 2011. För andra året i rad fick Härnösand SYNA-priset för länets bästa tillväxtföretag.

Levande attraktiv stad. Det finns mycket att berätta om; Agrellsalen på Sambiblioteket, Nystart av Ungdomsrådet, Semret som uppmärksammats nationellt, ny hemsida, Naturguiden, fler parkeringar i centrum, utbildningsinsatser inom skola och äldreomsorg...

Jag önskar alla god läsning av den här årsredovisningen!

Fred Nilsson, kommunstyrelsens ordförande (s)

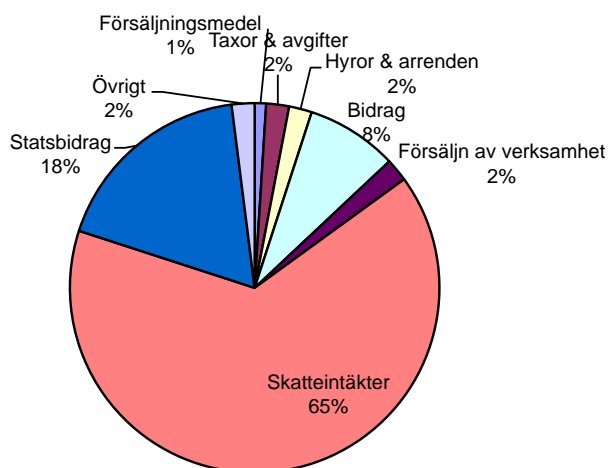
Var går dina pengar?

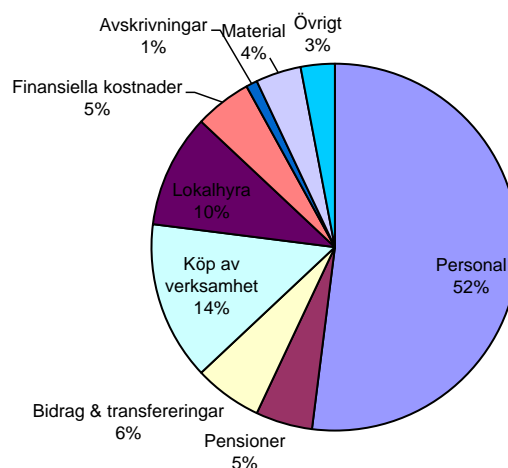
100 kronor i skatt till kommunen användes under 2011 så här:

- 21,4 kr Vård och omsorg om äldre
- 19,4 kr Grundskola
- 13,8 kr Kommungemensam verksamhet
- 9,7 kr Gymnasiet och vuxen utbildning
- 9,0 kr Omsorg om funktionshindrade
- 7,2 kr Barnomsorg
- 6,3 kr Infrastruktur och skydd
- 5,5 kr Individ- och familjeomsorg
- 5,2kr Fritid och kultur
- 1,7 kr Politisk verksamhet
- 1,3 kr Övriga verksamheter

Kommunens intäkter

Kommunens kostnader

Fem år i siffror

	2011	2010	2009	2008	2007
Resultat, mnkr					
Kommunen	-35,2	11,5	-26,1	4,5	-25,5
Koncernen	-29,0	-11,4	-22,1	7,3	114,8
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter, kommunen %					
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och statsbidrag	102,8	99,1	102,2	99,6	102,2
Eget kapital, mnkr					
Kommunen	-160,8	-125,5	-137,0	-110,9	-115,3
Koncernen	64,0	93,0	104,4	127,4	120,1
Soliditet, % (eget kapital/totala tillgångar)					
Kommunen	-19	-15	-15	-12	-12
Koncernen	3	5	5	6	5
Balanslikviditet, %					
Kommunen	90	97	122	148	150
Koncernen	91	70	114	132	185
Långfristiga skulder, mnkr					
Kommunen	0	0	0	1	43
Koncernen	781	644	667	653	813
Personalredovisning, total antal anställda					
Kommunen	1 895	2 002	2 008	2 158	2 029
Koncernen	2 237	2 240	2 241	2 405	2 918
Befolkning 31/12					
Antal invånare totalt	24 541	24 611	24 675	24 716	24 922
Skattesatser					
Utdebitering, kommunen	23,04	23,04	23,04	23,04	23,04
Utdebitering, landsting	10,60	10,60	10,60	10,60	10,60
Utdebitering, totalt	33,64	33,64	33,64	33,64	33,64

Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys

Samhällsekonomin

BNP-tillväxten var tillfälligt stark under tredje kvartalet 2011. Den europeiska skuldkrisen sätter tydliga avtryck i efterfrågetillväxten och konjunkturen vänder nu ner med stigande arbetslöshet som följd. Det är mest sannolikt att den akuta skuldkrisen bedarrar under första halvåret 2012 och att förtroendet därefter återvänder. Riksbanken sänker reporäntan till under 1 procent under 2012. Finanspolitiken bedöms bli svagt expansiv 2012 men ingen ytterligare expansiv finanspolitik förutses för att mildra lågkonjunkturen.

BNP-tillväxten i Sverige ökade till 1,6 procent tredje kvartalet 2011. Sysselsättningen har fortsatt stiga med något minskad arbetslöshet men indikatorer av fallande anställningsplaner hos företagen tyder på en snar vändning neråt på arbetsmarknaden. BNP väntas falla första kvartalet 2012 vilket det även ser ut att göra i resten av Europa. I södra Europa är tillväxten svagast (negativ), men inbromsningen jämfört med tidigare i år är störst i norra Europa.

Så länge det inte finns en hållbar lösning till stadsskuldkrisen i Europa kommer osäkerheten och därmed svag tillväxt att bestå. En rad förslag finns till hur de akuta finansieringsproblemen i europaområdet kan mildras. Oavsett när och i vilken omfattning åtgärder presenteras kommer de troligen att innebära en ökad inblandning av Europeiska Centralbanken (ECB). Om stater inom euroområdet skulle ställa in betalningar riskerar systemviktiga banker att gå i konkurs, vilket kan skapa en kreditkollaps i åtminstone Europa. Hotet är alltså mycket avskräckande vilket ökar sannolikheten att nödvändiga besparingsåtgärder genomförs.

Den akuta finanskrisen antas börja lätta under första halvåret 2012. När osäkerheten minskar och förtroendet återvänder finns goda utsikter för privat efterfrågan. Hushållen har ökat sitt sparande på många håll i världen och investeringsnivåerna är generellt låga, särskilt jämfört med före finanskrisen 2008. Det finns därmed goda förutsättningar för en uppgång i konsumtion och investeringar både i Sverige och internationellt.

BNP-tillväxten återhämtar sig efter nedgången 2012 relativt snabbt under 2013 och blir ca 3 procent i genomsnitt under 2013-2016. Under fjärde kvartalet 2011 faller BNP och under inledningen av 2012. Sysselsättningen kommer därför att utvecklas svagt under 2012. Arbetslösheten vänder upp i början av 2012 och stiger till ca 8 procent i genomsnitt under 2013.

Trots att prisökningstakten för konsumtionsvaror i producentledet är jämförelsevis hög föll ökningstakten i konsumtionspriserna (inflationen) tillbaka oväntat mycket under hösten. Inflationen mätt med fast bolåneränta (KPIF) var i november 1,1 procent och väntas bara stiga långsamt. Med svagt resursutnyttjande både i Sverige och i omvärlden kommer kostnadstrycket på längre sikt att vara lågt. Kronan bedöms förstärkas vilket ytterligare dämpar inflationen. Inte förrän 2016 kommer inflationen mätt med KPIF att ligga nära 2 procent.

Reporäntan sänktes i december 2011 med 0,2 procentenheter till 1,75 procent. Den svaga utvecklingen i svensk ekonomi med stigande arbetslöshet och lägre styrräntor i euroområdet motiverar ytterligare lättnader av penningpolitiken i Sverige. Bolåneräntorna i Sverige har stigit trots att reporäntan varit oförändrad de senaste månaderna. Denna skillnad mellan räntor för bostadslån till hushåll och reporäntan (spread) har alltså stigit. Det beror på ökade finansieringskostnader för svenska banker och stigande marginaler. Om inte Riksbanken aktivt ingriper med exempelvis likviditetsstödande åtgärder väntas den onormalt höga spreaden för bostadslån bestå den närmsta tiden. När den finansiella turbulensens bedarrar under 2012 börjar spreaden gradvis falla tillbaka mot mer normala nivåer, som dock är betydligt högre än under åren närmast före finanskrisen. Riksbanken bedöms sänka reporäntan ytterligare med 1 procentenheter vid de två kommande penningpolitiska 2012 och ligga på 0,75 procent till slutet av 2013.

När återhämtningen nu bryts växer skatteintäkterna långsammare jämfört med tidigare bedömningar. Kommuner med god ekonomi och starka resultat i ryggen de senaste åren kan klara en sämre intäktsutveckling utan alltför drastiska åtgärder i verksamheten. Långt ifrån alla kommuner har dock en så gynnsam situation. För de kommuner som har haft svårt att få ihop ekonomin är läget inför 2012 mycket bekymmersamt. För att klara en ekonomi i balans med demografiska förändringar och kontinuerligt ökade krav krävs på vissa håll både skattechöjningar, effektiviseringar och översyn av kommunernas tjänsteutbud. Kommunerna har haft god ekonomisk hushållning under 2000-talet. Kommunernas resultat var sammantaget mycket starkt 2010. Som andel av skatter och bidrag uppgick resultatet till 3,2 procent, vilket med god marginal överstiger tumregeln för god ekonomisk hushållning. Men denna tumregel bör följas över ett flertal år snarare än varje enskilt. Sett över hela 2000-talet uppgår resultatet i genomsnitt till just 2 procent av skatter och bidrag, vilket innebär att kommunerna sammantaget och på lång sikt har god ekonomisk hushållning.

År 2010 var det fler kommuner än någonsin som redovisade ett resultat på minst 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Det var också få kommuner med underskott, endast 16 stycken.

Att kommunernas sammantagna resultat varit förenliga med stabil ekonomi de senaste åren betyder dessvärre inte att det ser lika ljus ut för alla. Det finns fortfarande ett antal kommuner som inte har redovisat positivt resultat de senaste åren. Sammanlagt 17 kommuner har redovisat underskott minst två av de senaste tre åren. Orsakerna till underskotten varierar, och varje kommun har sina specifika utmaningar. I april i år överlämnades betänkandet Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen (SOU 2011:39) till regeringen. Föreslagna förändringar syftar till att utjämningen bättre ska spegla nuvarande behovs- och kostnadsskillnader mellan kommunerna. Av de 17 kommuner som beskrivits ovan får 12 kommuner ett

tillskott om förslaget genomförs.

Kommunerna arbetar hela tiden med att anpassa verksamheten till förändrade förutsättningar och det sker kontinuerligt ett förbättrings- och effektiviseringsarbete. Medelskattesatsen för kommunerna har varit relativt oförändrad de senaste åren. Om det är ett uttryck för att kommunerna undviker att använda skattesatsen som ett verktyg för att balansera intäkterna mot kostnadsutvecklingen, innebär det att större krav ställs på att anpassa kostnaderna till att bli långsiktigt hållbara.

Resultatet faller i år till följd av kostnaden för sänkt RIPS-ränta och avveckling av det tillfälliga konjunkturstödet. Nästa år växer skatteunderlaget endast måttligt och den sista delen av det tillfälliga konjunkturstödet dras in. Detta leder till att resultatet faller kraftigt 2012 även om kommunerna lyckas hålla en relativt låg kostnadsutveckling. Resultatet för 2012 kommer sannolikt att bli negativt i flera kommuner. Kommunernas resultat sammantaget 2012 motsvarar 1 procent av skatter och bidrag. Senast resultatet var så lågt i förhållande till skatter och bidrag var 2004, då 102 kommuner redovisade underskott. I vår kalkyl för åren 2013–2015 ökar vi intäkterna från statsbidragen och gör en trendmässig framskrivning av kostnaderna. Med ökade statsbidrag från 2013 kommer resultatet att återhämta sig från rekordlåg nivå 2012 till att närma sig tumregeln för god ekonomisk hushållning, men detta uppnås aldrig under kalkylperioden. Utan uppräknade statsbidrag försämras resultaten för varje år och uppgår till minus 3,5 miljarder år 2015.

Näringsliv

Näringslivsarbete bedrivs inom kommunstyrelseförvaltningens näringslivsenhet. Arbetet innefattar: näringslivsfrågor/företagslots, företagsetableringar, turismfrågor, landsbygdsutveckling, centrumutveckling, inflyttning och nyföretagande.

Under våren har det gemensamma länsprojektet e-länet avslutats. Mycket av verksamheten som bedrivits för näringslivsutveckling och starta eget senaste åren har skötts via e-länet, detta går nu över i ordinarie verksamhet.

Nyföretagande

Starta eget seminarier hålls regelbundet på kvällstid, under året har 9 träffar genomförts med 64 deltagare. Bokföringskurs för nya företagare har arrangerats, 14 personer deltog på kursen.

Under perioden jan-nov startades 101 nya företag, motsvarande period 2010 startades 112 företag.

Näringslivsfrämjande åtgärder

Under året har näringslivsenheten drivit ett internt kommunalt projekt under namnet "Förenkla helt enkelt" projektet har till syfte att tydligt skapa ett kundfokus inom den kommunala organisationen, ca 100 tjänstemän från alla förvaltningar har varit engagerad i detta arbete.

Kommunstyrelsens arbetsutskott besöker kontinuerligt företag vid sina möten.

För att regelbundet sprida information om verksamheten och näringslivet i Härnösand ges ett nyhetsbrev ut 4ggr/år, detta skickas till alla företag och myndigheter i kommunen. För att ytterligare förstärka information om arbetet som görs kring näringslivsfrågor så har man under första kvartalet gjort ett utskick till alla hushåll inom Härnösands kommun.

Företagsfrukost för företagare har genomförts 8 gånger.

Företagsorganisationerna i kommunen har under första delen av året tillsammans tydligt organiserat sig i en gemensam paraplyorganisation under namnet HNEF (Härnösands näringsliv ekonomisk förening), där har man för avsikt att utveckla samarbetet med kommunen och driva utvecklingsprojekt. HNEF har med stöd av kommunen hos Länsstyrelsen sökt och beviljats ett utvecklingsprojekt vars syfte bland annat är att få flera aktiva företagare som vill vara med och utveckla kommunen.

Under våren arrangerades ett antal seminarium kring upphandling och LOU, extern konsult ledde seminarierna tillsammans med upphandlingsenheten.

För att sätta fokus på företagarfrågorna så anordnades under vecka 18 en Näringslivsvecka, tillsammans med länets övriga kommuner och samordnad med projektet e-länets avslutningskonferens. Veckan avslutades med företagens galakväll som åter igen blev en succé med stor uppslutning. Galakvällen är nu ett arrangemang som finansieras med sponsorer och som ett gemensamt projekt med näringslivet.

Under året har representant från näringslivsenheten och Arbetsförmedlingen jobbat i ett projekt ägt av Länsstyrelse som heter Kompetenslyftet, syftet är bland annat att kommunen och arbetsförmedlingen gemensamt besöker företag för att kartlägga deras kommande utvecklingsbehov.

Den 18/11-19/11 arrangerades tillsammans med företagsorganisationer Fokus Företagsmässa på Parkaden i Härnösand, mässan har tidigare arrangerats 3 gånger, 51 utställande företag och drygt 2000 besökande under mässans 2 dagar.

Besöksnäringen

Samarbetet kring Höga Kusten fortgår och ett nytt utvecklingsprojekt är beviljat, syftet med projektet är att fortsätta utveckla företagen och varumärket Höga Kusten.

Höga Kusten deltog i mars på mässan "Allt för sjön".

Höga Kusten har som destination utvecklats bra och man räknar med att området har 3:e bästa tillväxten i Sverige, 1:a är Mälardalen. Hemsidan hogakusten.com har utvecklats och under året fått ett stort genomslag.

Totalt under perioden jan-nov har turistbyrån haft 7978 besökare, motsvarande period 2010; 6541 vilket är en ökning från i fjol med 1437.

Näringslivsenheten har under sommaren varit aktiva med aktiviteter i anslutning till Dansbandsfestivalen och Stadsfesten.

Landsbygdsfrågor

Landsbygdsrådet har sammaträtt 5 gånger under året. Ett projekt för att utveckla servicepunkter på landsbygden har under året jobbat fram, kommer att lämnas in januari 2012.

Arbetsmarkanden

I oktober 2011 invigdes det nya handelsområdet Ankaret med Maxi ICA och Intersport. ICAs etablering har givit kommunen ca 80 nya arbetstillfällen.

Kommens största privata arbetsgivare är Com Hem AB som har ca 500 anställda i Härnösand.

Arbetsmarknad

Konjunkturuppgången i länet mattas av

Den ekonomiska osäkerheten leder till en avmattning i konjunkturen för Västernorrland med fler inskrivna arbetslösa och dämpad framtidstro. I länet ökade antalet lediga arbeten markant under 2011. Ökningen under årets första tio månader var 14 procent, men nu pekar prognoser på att antalet kommer att minska fram till 2013.

Företagen har haft en ökad efterfrågan på varor och tjänster under sommarhalvåret 2011. Sedan lågkonjunkturen 2008 har länet befunnit sig i en återhämtningsfas där ökningen var överraskande snabb och i högre takt än väntat fram till våren 2011.

Från arbetsgivarnas håll framhålls att den överraskande snabba återhämtningen i våras utbytt mot en betydligt mer dämpad framtidstro. Det är företag inom byggverksamhet som tydligast signalerar försämrad marknadsutveckling. Industrin ser också en konjunkturedgång under året, men det är från våren 2012 som förväntningar om försämrad marknadsutveckling är som tydligast. Inom offentlig sektor förväntas tjänsteproduktionen minska.

Brist på arbetskraft med rätt kompetens finns inom alla branscher och har ökat sedan våren 2010. Den kompetens som är svår att rekrytera finns inom flertalet legitimationsyrken, flera olika yrkeskategorier inom byggnadsverksamhet och industri, yrken inom information och kommunikation samt finansiell verksamhet och företagstjänster.

Arbetsförmedlingen beräknar att sysselsättningen i länet kommer att minska med 300 personer fram till sista kvartalet 2012. Minskningen kommer att ske inom byggnadsverksamhet och handel. Företag inom information och kommunikation och även finansiell verksamhet och företagstjänster beräknas öka antalet sysselsatta medan den offentliga sektorn planerar för fortsatta neddragningar. Utbudet av arbetskraft beräknas minska med 100 personer fram till utgången av 2012. Den viktigaste förklaringen till det minskade utbudet är den negativa befolkningstrenden.

Arbetsmarknadssituationen i Härnösand

I länet kan man vid en jämförelse mellan december 2010 respektive 2011 konstatera att antalet öppet arbetslösa minskat med 474

personer. Minskningen märks också i Härnösand där motsvarande siffra är 46 personer. Det är 719 öppet arbetslösa i Härnösand (16-64 år) vid utgången av året.

Antalet öppet arbetslösa ungdomar (18-26 år) i Härnösand uppgick den sista december till 168 personer vilket är en minskning med 19 personer jämfört med samma tidpunkt förra året. Däremot har öppet arbetslösa ungdomar i länet ökat med 3,9 procent. Precis som under 2010 kan man se att en av de hårdast drabbade grupperna arbetssökande är ungdomar. De stora ungdomskullar som avslutat sin gymnasieutbildning under de senaste åren har stora problem att komma ut på arbetsmarknaden.

Flyktingar och invandrare är en annan grupp som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden i Härnösand. Om de inte kommer till arbete finns risken att de hamnar i ett långvarigt beroende av försörjningsstöd. Arbetsmarknadsenheten har under 2011 haft möjlighet att erbjuda 100 personer ur ovanstående grupper anställningar via nystartsjobb, lönebidrag och offentligt skyddad anställning.

Samarbetet mellan arbetslivsförvaltningen, socialförvaltningen och Arbetsförmedlingen har fungerat väl. Nya modeller på hur man ska identifiera behov hos kunderna och hur de på bästa sätt ska kunna matchas mot arbetsmarknaden prövas ständigt och med gott resultat.

Sammanfattningsvis har Härnösand haft motsvarande minskning av arbetslösheten som i länet under 2011 och har också samma utveckling som övriga kommuner i länet när det gäller ökad sysselsättning.

Samverkan internationellt, nationellt och regionalt

Under 2011 fortsatte arbetet i den förvaltningsövergripande internationella samordningsgrupp som bildades 2009. Målet är att arbetet ska bidra till utveckling av kommunen, näringslivet och den offentliga verksamheten under nedanstående prioriterade områden.

Utbildning

Skolorna i Härnösand har genomfört ett antal olika internationella utbyten, både mellan elever och genom kompetensutveckling av personal. Som exempel kan nämnas att 4 lärare på Landgrenskolan via stipendium från Programkontoret studerat i Cambridge England. Syftet har varit att studera engelska språket, metodutveckling, varierande pedagogiska arbetssätt gällande språkinläring m.m. Då deltagarna kom från olika länder inom EU, så har även internationella kontakter och kunskap om olika länders förhållande gällande kultur, skolgång, lärande etc. varit givande och kompetenshöjande. Detta har sen fått spridningseffekt på skolan till andra lärare.

Murbergsskolan deltar i projektet Waterpower links och där

har elever och personal under 2011 varit på besök i Turin. Waterpower links är ett samarbete med skolor i 5 andra länder i Europa och handlar om vatten. Projektet vill visa att kvalitet på vatten är lika viktig som dess kvantitet. De aktiviteter som kommer att genomföras kommer att förmedla budskap om vattenkvalitet, ekosystem och mänsklig välfärd.

Arbete och tillväxt

Inom området arbete och tillväxt pågår ett flertal aktiviteter som ett led för att utveckla verksamheten. Framförallt deltar vi i regional samverkan avseende både vuxenutbildning, yrkeshögskola och arbetsmarknadsenhet. Kommunen har nationellt varit uppmärksammasade för lärlingsutbildning på LärVux och vi har på en nationell konferens fått berätta om vårt arbete, både personal och elev deltog. Smartboards är ett hjälpmedel inom undervisningen som införskaffades fullt ut 2011 och pedagogiskt utbyte med övriga landet och även Danmark har genomförts.

Internationellt har yrkeshögskolan haft elever på solenergi-teknikerutbildningen som praktiserat i Spanien, Österrike och Tyskland.

Näringsliv

Under året har Visit Västernorrland tagit ett gemensamt grepp för besöksnäringen i länet och jobbat främst med omvärldsbevakning och kontakter med branschföretag och organisationer, både inom och utanför landets gränser.

Exportfrämjande arbete inom näringslivet hanteras av Exportrådet som delar lokaler med kommunens näringslivsenhet.

I slutet på mars var Härnösands kommun lunchvärd för 29 utländska ambassadörer som var på studiebesök i länet. Utrikesdepartementet genomförde aktiviteter för att stimulera de utländska beskickningarna att lära känna övriga Sverige, bortom huvudstaden. Under lunchen talade kommunstyrelsens ordförande Fred Nilson delade ut en gåva med anknytning till den kvalificerade arkivnäring som finns i kommunen. Delegationerna besökte även solenergiföretaget Absolicon, Mittuniversitetet och deras arkiv och informationsvetenskap samt Landstinget under sin vistelse.

Sociala frågor

Socialförvaltningen deltar tillsammans med andra som arbetar med tidiga stödsatser för demenssjuka i ett samarbete för att utveckla demensvården i vår region. I projektet ska ett mittnordiskt nätverk av personal från vård- och museisektorn, både här och i Norge utveckla kulturarvets möjligheter att bidra till högre livskvalitet för människor med begynnande demens. Genom projektets gränsöverskridande upplägg, där både norska och svenska erfarenheter och kontaktnät tas till vara, skapas en rad fördelar som ger projektet mervärde jämfört med om det bara försiggått i respektive land.

Socialförvaltningen har även beviljats EU-stöd ur flyktingfonden för ett projekt med syfte att dra lärdom av den samlade

erfarenhet som finns kring och hos de många ensamkommande flyktingbarn som kommit till kommunen.

Kultur

Under 2011 har samarbetet mellan Kaskö-Seinäjäoki och Härnösand fortsatt med syfte att bygga gemensamma kulturella broar. Bland annat medverkade en kör från Kaskö under vårt nationaldagsfirande.

Kommunen medfinansierar ett projekt tillsammans med Länsmuseet Murberget och Satakunta museum i Finland. Det övergripande målet är att skapa nyfikenhet för vårt gemensamma kulturarv samt att tillsammans genomföra kulturaktiviteter under 2009-2012.

Under året har arbetet med att arrangera Nordiska dagarna 2012 påbörjats. Ett planeringsmöte genomfördes under våren med representanter från kommunens vänorter. En gemensam musikal med 450 deltagare ska även 2012 genomföras och idrotten ska representeras genom fotbollsturnering och en simtävling.

Samfinansierade projekt

Härnösands kommun har under EU's innevarande programperiod från 2007 fram till 2014, tagit beslut i kommunstyrelsen om att medfinansiera 54 olika utvecklings och investeringsprojekt. Detta bidrar till att investeringar och utvecklingsinsatser skapas som påverkar och utvecklar Härnösands kommun och näregionen för över 600 mnkr. Av dessa 54 projekt är/har kommunen varit ägare till ett 20-tal olika projekt. Satsningarna har under åren från 2007 fått stöd från EU's fonder med ca 300 mnkr. Härnösands kommun bidrar i medfinansiering med närmare 70 mnkr varav ca 10 % utgör tid från kommunens anställda. Resten av finansieringen har länsstyrelse, landsting, länets kommuner och andra organisationer eller företag bidragit med.

Under 2011 startades fyra egna projekt varav "RIGES" –projektet har fått mycket uppmärksamhet från flera håll. Anpassade e-tjänster inom flera områden skall ge ökad tillgänglighet till specialiststöd och handläggningstider skall kortas väsentligt

Till slut kom också ombyggnationen av resecentrum i gång via projektet "Härnösand nästa". Arbetet pågår med stor intensitet med att gestalta och målet är att det ska vara klart dec 2012.

Ett annat intressant projekt "Företagen för Härnösand" har också startats på det lokala planet med syftet att öka företagarnas delaktighet i kommunens utveckling och på sikt skapa ett starkt och bra näringslivsklimat i Härnösand.

Under slutet av året startades arbetet upp med det senaste beviljade projektet, "Bo bra på äldre dar", där syftet är att arbeta fram underlag för ett nytänkande arbetssätt och samverkansprocesser mellan alla aktörer som tillhandahåller omsorg och boende för äldre.

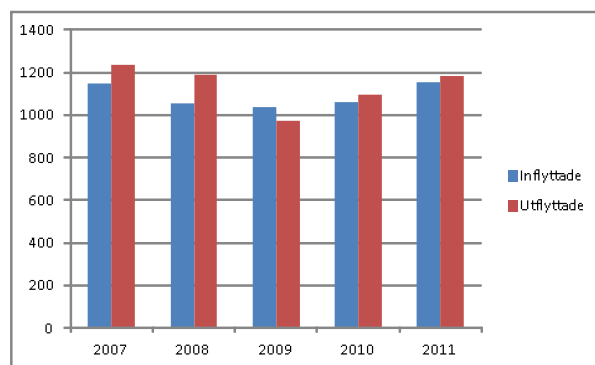
Befolkning

Sveriges befolkning fortsätter att öka och i slutet av 2011 uppgick rikets befolkning till 9 482 855 personer. Det är en ökning med 67 285 personer under året som gick. Ökningen är något mindre än föregående år och beror på att utvandringen från Sverige stigit samtidigt som invandringen minskat.

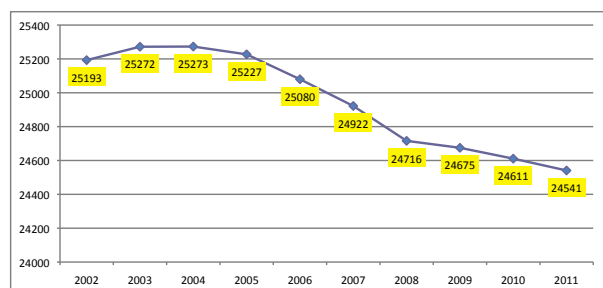
I Västernorrland fortsätter däremot den negativa befolknings-trenden. Länet minskade totalt med 470 personer under 2011. Det är enbart Sundvall och Timrå som uppvisar en positiv befolkningsutveckling i Västernorrland.

Den 31 december 2011 uppgick Härnösands befolkning till 24 541 personer. Det innebär att folkmängden minskat med 70 personer, en minskning på samma nivå som föregående år.

In- och utflyttning i Härnösands kommun 2007-2011

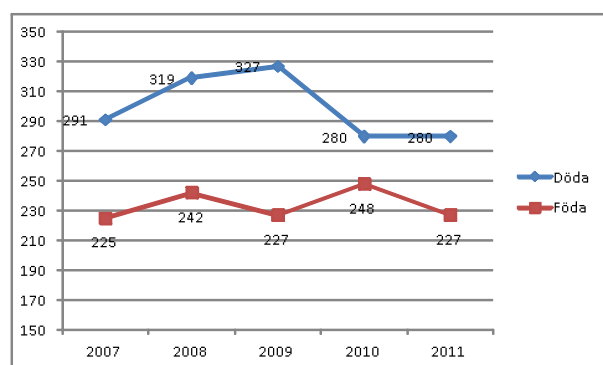

Befolkningsutveckling i Härnösands kommun 2002-2011

Minskningen beror till en del på de negativa födelsetalen. Under året föddes det 227 personer i kommunen medan 280 avled.

Antal födda/döda i Härnösands kommun 2007-2011

Även det negativa flyttningsnettot påverkar befolkningsminskningen. Trots att flyttningsciffrorna är positiva både gentemot utlandet liksom mot de andra kommunerna i Västernorrland, slutar det totala flyttningsnettot på -32.

Den inflyttning som sker från andra kommuner i länet och från utlandet, kan alltså inte kompensera den utflyttning som sker från Härnösands kommun till andra län i Sverige.

Hållbarhetsredovisning

Härnösands kommuns hållbarhetsredovisning syftar till att utöver den finansiella redovisningen även lyfta fram de mjuka värden kommunen arbetar med. Den hjälper även till att följa upp kommunfullmäktiges vision om en hållbar, livaktig och solidarisk kommun. Till skillnad från annan uppföljning ligger fokus på kommunen som helhet och inte endast på de verksamheter som ryms inom Härnösands kommuns organisation. En del av hållbarhetsredovisningen handlar om medborgarnas åsikter om kommunens arbete, vilket har hämtats från SCB:s årliga medborgarundersökning där betyg sätts från 1-100. Ju högre värdet är desto bättre betyg har medborgarna givit Härnösands kommun.

Härnösands kommuns vision för 2012-2015 är "Vackra Härnösand – En hållbar, livaktig och solidarisk kommun". Visionen och målen antogs av kommunfullmäktige i juni 2011 och det är dem kommunen arbetat efter under året. Visionen av en livaktig och solidarisk kommun ska förverkligas genom hållbarhet i alla dimensioner.

- Social hållbarhet – ett gott liv i en god livsmiljö med höga ambitioner på social jämlikhet.
- Ekologisk hållbarhet – verksamheter och innovationer som utvecklas inom ekosystemets gränser så att kommande generationers frihet inte äventyras.
- Ekonomisk hållbarhet – en bra ekonomi som ger möjlighet att nå de sociala och de ekologiska målen.

Dessa dimensioner bör samman och är ömsesidigt beroende av varandra.

Social hållbarhet

Den sociala dimensionen innefattar utbildning, boende, trygghet, delaktighet och sociala förhållanden. Härnösand ska erbjuda goda livsvillkor för alla sina invånare och vara framstående i folkhälsofrågor. De nationella folkhälsomålen presenteras i det fristående Valfärdsbokslutet, vilket för 2011 även innefattar ett Barnbokslut.

Leva & bo i Härnösand

Härnösand ska enligt kommunfullmäktiges mål för 2011 vara en kommun som erbjuder alla sina invånare goda livsvillkor. Med närhet till vatten, skog och natur kan Härnösand erbjuda en vacker boendemiljö.

Fritid

En aktiv och meningsfull fritid är viktigt för människors livskvalitet. Härnösands kommun arbetar därför för ett rikt och brett föreningsliv. Under 2011 höjdes aktivitetsbidragen till föreningarna med 1 krona, från 3 till 4 kronor per deltagare i åldern 7-20 år. Under 2011 betalades 686 796 kronor ut i bidrag till 46 föreningar för verksamhetsåret 2010, jämfört med 2010 då 529 479 kronor betalades ut till lika många föreningar. Ett ytterligare steg till främjande av Härnösands kommuns föreningsliv är sänkt kostnad för de föreningar som vill hyra teatern.

Under 2011 har Härnösands kommun producerat en modernt utformad naturguide. Guiden ska på ett enkelt och modernt sätt ge vägledning och information för kommuninvånare och besökare till värdefulla naturområden i Härnösands kommun.

Ett omfattande renoveringsarbete av Härnösands Simhall har pågått under delar av 2010 och 2011. Bland annat har ett äventyrsland för de små barnen byggts samt en modern relaxavdelning för de vuxna. På taket ovanpå Simhallen finns numera en terrass, bastu och solstolar med vacker utsikt över södra sundet.

Äventyrslandet i Simhallen

Trygghet

Att känna sig trygg är en rättighet och en förutsättning för att kunna delta i samhällslivet. Under 2011 bildades Rådet för trygghet och hälsa i Härnösands kommun. Det ersätter det tidigare lokala brottsförebyggande rådet, samt styrgrupp för alkohol och drogförebyggande arbete. Rådet är remissinstans för ärenden som kan beröra brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbete, folkhälsoarbete liksom alkohol- och drogförebyggande arbete i Härnösands kommun.

Två aktiviteter som pågår varje år är Vuxna på stan – för ett tryggare centrum, samt Årskurs 6-aktiviteten som handlar om information kring bland annat alkohol, droger och snatteri. Aktiviteterna genomförs i samarbete med bland andra skolan, närpolisen, socialförvaltningen, Räddningstjänsten, ungdomsgården Kåken och fackförbundet Handels.

Kommunikationer

Något som tidigare saknats i centrala Härnösand är möjligheten att parkera gratis i mer än ett dygn i sträck. Från och med den 1 december 2011 kan pendlare parkera gratis på både norra och södra sidan om gångtunneln vid Resecentrum.

Den 12 december 2011 startade Härnösands senaste busslinje - Centrumlinjen. Busslinjen erbjuder avgiftsfritt resande och trafikerar med 15 minuters turtäthet mellan centrum och nya handelsområdet Ankaret samt resecentrum.

Medborgarnas betyg

Leva & bo i Härnösand	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Betyg på fritidsmöjligheter	70	64	64
Betyg på tillgängligheten till idrotts- och motionsanläggningar	62	64	65
Betyg på trygghet	51	55	59
Betyg på kommunikationer	46	51	53
Betyg på gång- & cykelvägar	47	50	50
Antal meter gång- och cykelväg	123	124	124
	338	138	598

Betygsgränsen 55 innebär att medborgarna är nöjda med den undersökta verksamheten eller området. Medborgarnas betyg på gång- och cykelvägar är oförändrat sedan 2010. Målet för 2012 är att öka gång- och cykellängden med ytterligare 500 meter för att förbättra möjligheten till ett miljövänligt transportsätt. De fritidsmöjligheter som erbjuds i Härnösands kommun samt tillgängligheten till idrotts- och motionsanläggningar har fått gott betyg av medborgarna och bör bevaras för att upprätthålla betygsnivån i kommande undersökningar. Betygen för trygghet och kommunikationer har ökat och visar på en uppåtgående trend men är ändå något som Härnösands kommun kommer sträva efter att öka ytterligare under 2012.

Skola & omsorg

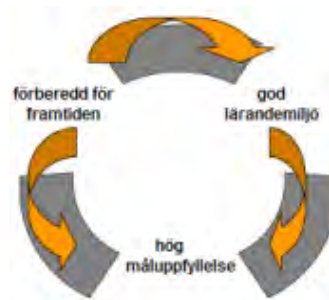
Kvalitativ vård, skola och omsorg ska ge invånarna en trygg uppväxt och ålderdom. Andelen äldre ökar vilket ställer höga krav på samhället och samhällets förmåga att anpassa service utifrån den enskildes förutsättningar och behov.

Skola

Skolan ska lägga grunden för allas trygghet och vilja att lära sig. Barn och elevers lärande är viktigt och därför strävar Härnösands

kommun efter skolor och förskolor med hög kvalitet. I skolorna i Härnösand verkar vi för:

- Delaktighet – Verksamheterna i skolan ska präglas av stor delaktighet
- Engagemang – Målen för våra verksamheter ska vara tydliga liksom krav och förväntningar
- Entreprenöriellt förhållningssätt – Vi har höga förväntningar på barnen och eleverna och visar att vi bryr oss om och tror på att barnen och eleverna kan.

I Härnösands kommun pågår många spännande utvecklingsarbeten för att implementera skolplanen. De främsta forum för detta arbete är skolförvaltningens kvalitetsnätverk för skolledare och pedagoger. Genom studiebesök, observationer, litteraturläsning, erfarenhetsutbyte och pedagogiska samtal ska pedagogerna synliggöra sitt arbete. Det handlar om att tydliggöra pedagogens roll i förhållande till barnen/eleverna.

FramFör - är ett nätverk för pedagoger och skolledare i förskolan. För att eleverna i Härnösands kommun ska nå alla mål i skolan och lyckas i livet måste en bra grund läggas, därför är verksamheten i förskolan mycket viktig. Varje möte mellan barn och vuxna har betydelse för hur ett barn lyckas eller inte. Under läsåret 2011/2012 verkar kommunen för en ännu bättre förskoleverksamhet i Härnösand och fokuserar på arbetet med matematik, naturvetenskap och teknik i förskolan.

FramÅt - är ett nätverk som bygger på det arbete som genomförs i förskolan. I FramÅt deltar pedagoger och skolledare från förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem. Ett viktigt arbete för FramÅt är därför att skapa en samsyn mellan dessa olika skolformer.

FramGång - är ett nätverk för de som arbetar med de äldsta eleverna i våra skolor. Här deltar därför pedagoger och skolledare från grundskolans senare år och gymnasieskolan. FramGång ska bygga vidare på det arbete som genomförs i grundskolans tidigare år. Ett särskilt uppdrag för FramGång är att överbygga grundskolans senare år och gymnasieskolan och arbeta för en smidig övergång mellan bägge dessa skolformer.

Från och med 1 juli 2011 trädde flera viktiga reformer inom skolområdet i kraft. De viktigaste av dessa reformer är ny skollag, nya läroplaner för samtliga skolformer, ny betygsskala samt en förändrad gymnasieskola. Under läsåret 2010/2011 genomförde därför skolförvaltningen i Härnösands kommun ett omfattande implementeringsarbete.

Syftet med satsningen var att:

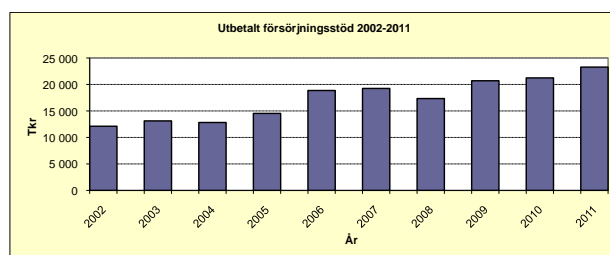
- Öka personalens förtroendet med de dokument som styr förskola och skola
- Öka rättssäkerheten för kommunens elever
- Höja kvaliteten på våra utbildningar
- Skapa förutsättningar för en rättvis och likvärdig bedömning i hela kommunen

Implementeringsarbetet har genomstrukturerat alla kommunens verksamheter från förskola till gymnasieskola. Skolförvaltningens insatser har främst bestått i riktade seminarier till respektive rektorsområde samt centrala seminarier till olika grupper inom skolan, exempelvis skolpolitiker, skolassistenter eller skolledare. Skolförvaltningens insatser fortsätter även under läsåret 2011/2012. Fokus under detta läsår är pedagogiska planeringar samt bedömning och betygssättning.

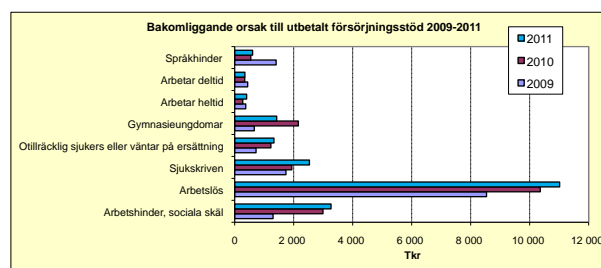
Omsorg

Socialnämnden i Härnösands kommun har som mål att underlätta för den enskilde att bo hemma och ha kontakt med andra. Exempelvis kan alla pensionärer över 65 år idag få kostnadsfri hjälp med diverse vardagssysslor av Hjälpsamme Sam, även de som har biståndsbeslut om hemtjänst. Hjälpsamme Sam är en person, via Samhall, som kan hjälpa till med vissa enklare sysslor. Syftet med Hjälpsamme Sam är att bidra med att minska antalet fallolyckor i hemmet bland äldre i Härnösands kommun och därmed göra det möjligt för de äldre att bo kvar i sin hemvana miljö.

Under 2011 utbetalades 23,2 miljoner kronor i ekonomiskt bistånd i Härnösands kommun vilket var 2,0 miljoner kronor mer än 2010. Ett trendbrott skedde dock under fjärde kvartalet då kostnaderna för ekonomiskt bistånd minskade. Antalet hushåll som beviljades ekonomiskt bistånd uppgick till 773 under 2011 vilket var något färre än 2010. Det var 571 hushåll som fick avslag, vilket var en marginell ökning i förhållande till 2010.

Den främsta orsaken till att behovet av ekonomiskt bistånd ökat är arbetslöshet. Utbetalningar till arbetslösa utan ersättning har ökat med 47 % år 2011 i jämförelse med 2010. Totalt har drygt 11 miljoner kronor utbetalats till arbetslösa som står till arbetsmarknadens förfogande. Ytterligare 3,0 miljoner kronor har utbetalats till arbetslösa med arbetshinder. Utbetalningar till sjukskrivna utan ersättning har ökat med 40 %. Utbetalningarna uppgick till 2,4 miljoner kronor år 2011.

Arbetslivsförvaltningen och socialförvaltningen har inlett ett samarbete för att få bukt med de ökande siffrorna gällande försörjningsstöd, som bland annat beror på lågkonjunkturen i Sverige. Samarbetet syftar till att erbjuda arbete till personer som under en längre period erhållit försörjningsstöd. Det kan exempelvis vara arbete inom skola och äldreomsorg, men även arbete hos andra företag i Härnösands kommun.

Medborgarnas betyg

Skola & omsorg	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011
Betyg på förskolan	60	64	64
Betyg på grundskolan	54	57	58
Betyg på gymnasieskolan	55	57	57
Betyg på äldreomsorgen	43	47	48

Samtliga betyg för skola och äldreomsorg i Härnösand har ökat eller bibehållits jämfört med år 2010. År 2010 ansågs grundskolan som en prioriteringsverksamhet enligt SCB:s medborgarundersökning. Under 2011 har ett förändringsarbete pågått inom skolförvaltningen i Härnösands kommun genom bland annat ny skollag, nya läroplaner för samtliga skolformer och ny betygsskala.

Inflytande & tillgänglighet

I Härnösand ska det vara okomplicerat att ha kontakt med kommunens tjänstemän och politiker. Det offentliga rummet ska vara tillgängligt för alla på lika villkor och tillgänglighetsperspektivet ska finnas med vid allt utvecklingsarbete.

Under året har näringslivsenheten i Härnösands kommun tillsammans med övriga förvaltningar i kommunen drivit ett internt projekt under namnet Förenkla helt enkelt. Projektet har till syfte att skapa ett tydligt kundfokus inom den kommunala organisationen. Omkring 100 tjänstemän från samtliga förvaltningar har varit engagerad i detta arbete.

Medborgarnas betyg

Inflytande & tillgänglighet	Utfall	Utfall	Utfall
	2009	2010	2011
Betyg på möjligheten till kontakt	42	52	52
Betyg på kommunens information	45	52	51
Känsla av förtroende för kommunen	31	41	45
Betyg på möjlighet till påverkan	30	37	41
Betyg på bemötande och tillgänglighet	58	53	57

För 2011 har medborgarnas betyg på kommunens information sänkts något men i övrigt syns en positiv trend med ökat betyg när det gäller inflytande och tillgänglighet inom Härnösands kommun. Hösten 2011 lanserades Härnösands kommuns nya hemsida, vilken ska ge tydligare och mer lättillgänglig information till medborgare och andra intressenter. Övergripande information om kommunen finns nu på lättläst svenska och all text kan också översättas till ett 50-tal olika språk. Hemsidan är nu byggd enligt riktlinjer från W3C, World Wide Web Consortium, som verkar för att hemsidor ska kunna användas med olika hjälpmedel för funktionsnedsatta, som till exempel talsyntes.

Ekologisk hållbarhet

Betydande händelser under 2011

Härnösands kommun har under året blivit utvald till att delta i Energimyndighetens program Uthållig kommun. Programmet pågår 2011-2014 och syftet är att bidra till det globala och nationella klimatarbetet genom att vara föregångare då det gäller byggande av ett långsiktigt hållbart samhälle. Kommunen ansågs vara nytänkande med god möjlighet att arbeta med spjutspetsinriktade projekt och arbetsmetoder inom fysisk planering. Härnösand kommer att samverka i ett nätverk av kommuner inom temaområdet Bilsnål planering i attraktiva småstäder.

Härnösand har i samverkan med Örnsköldsviks och Sundsvalls kommun tagit fram en modell för hållbarhetsbedömning av både detaljplaner och översiktsplaner utifrån ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbarhetsperspektiv. I maj antog kommunfullmäktige en ny översiktsplan för Härnösands kommun. Översiktsplanen visar kommunens syn på hur mark- och vattenområden ska användas fram till år 2025. I arbetet har bland annat övergripande klimatstrategier för nya bostäder och ny infrastruktur tagits fram och ska beaktas i den fortsatta planeringen. Ett av översiktsplanens utvecklingsområden för ny bostadsbebyggelse är Södra sundet. Med anledning av det

har, under sommaren 2011, en vatten- och avloppsinventering genomförts på sydöstra Härnön. Under nästa år ska beslut fattas om val av framtida VA-lösning för området.

Under hösten sändes kommunens förslag till vindkraftsplan ut på samråd för att fånga upp synpunkter från berörda myndigheter, föreningar, företag och medborgare. Planen syftar till att ta ett helhetsgrepp på vindkraftsfrågan och pekar ut områden lämpliga för vindkraftsetablering. Planen förväntas bli antagen under 2012.

Projekt under året

En omställning av samhällets energiförsörjning och –användning krävs. Kommunen har sedan 2008 deltagit i projektet Energy-Zer, som avslutats under året. I projektet har energirådgivare i Västernorrlands och Jämtlands län verkat tillsammans genom utbildningar och aktiviteter för ökad energieffektivisering. Kommunfullmäktige i Härnösand har under hösten även antagit en strategi för arbetet med energieffektivisering inom kommunens förvaltningar och bolag. Strategin innehåller mätbara mål för minskad energianvändning inom områdena transporter och byggnader. Siffrorna för 2011 har ännu inte slutrapporterats, men projektet pågår fram till år 2014.

Projektet Bästa resan har pågått från 2008 till 2011. Målsättningen med projektet är i huvudsak att öka det kollektiva resandet inom regionen och på det sättet nå en hållbar regionförstoring. Marknadsföringskampanjer och andra aktiviteter som ökar kunskapen om värdet av kollektivt resande pågår i hela länet och har förstärkts allt mer under 2011. Invigningen av Ådalsbanan och Botniabanan som var planerad till augusti 2011 är uppskjuten och kommer troligen äga rum under andra halvåret 2012. Det kollektiva resandet har ändå ökat i länet vilket är positivt. Bland annat har bra bytespunkter och pendlarparkeringar byggts.

Under året har projektet Härnösand nästa! påbörjats. Syftet med projektet är att skapa ett allsidigt, funktionellt, lättillgängligt och attraktivt resecentrum. Bland annat ska en ny busångörning byggas. Arbetet med att skissa fram en gestaltning om hur ett nytt resecentrum kan komma att se ut har påbörjats och projektet beräknas vara klart i december 2012.

Miljöarbete inom kommunen

Upphandling & inköp

År 2007 fattade kommunfullmäktige ett beslut om att kommunen ska ta initiativ till att Härnösand blir en Fairtrade City. Härnösands kommun listas på www.fairtrade.se som ”Städer som undersöker möjligheten/arbetar för att bli en Fairtrade City”. Fairtrade City är en diplomering till kommuner som engagerar sig för etisk konsumtion. Arbetet leds av en styrgrupp vars främsta uppgift är att sprida information om etisk konsumtion till kommunens invånare. Fairtrade City innebär även att kommunen lever upp till kriterier som rör etisk upphandling,

ett aktivt informationsarbete samt ett utbud av etiskt märkta produkter i butiker och på arbetsplatser.

Upphandlingsfunktionen följer den policy för miljöanpassad upphandling som kommunfullmäktige i Härnösand antog år 1994, vilken ska revideras under 2012. Policyn innebär att miljökrav tydligt ska definieras och anges i anbudsunderlaget. Miljöhänsyn ska vägas in som ett krav eller utvärderingskriterium bland flera andra. Vinsterna med en miljöpolicy är många, kommunen minskar den egna miljöpåverkan samtidigt som marknaden får en kraftig signal att miljöanpassning är ett kundkrav. Kommunen får dessutom större trovärdighet i sin roll som informatör och tillsynsmyndighet. I LOU, lagen om offentlig upphandling, anges hur miljöegenskaper i form av prestanda- eller funktionskrav kan användas samt hur miljömärken ska behandlas i upphandlingen. Förutom LOU används även Miljöstyrningsrådets rekommendationer vid upphandlingar.

Andel miljöbilar

Trafikenheten har sammanställt ett dokument som visar andel miljöbilar av de bilar som kommunen äger och leasar. I slutet av 2011 var totalt 91 bilar i bruk varav 50 stycken var miljöklassade, det vill säga 56 % av totala antalet bilar. Behovet av 4-hjuldrift inom vissa av kommunens verksamheter gör att resultatet försämrats, men arbetet med att öka andelen miljöbilar fortsätter under 2012. Den 19 december köptes Härnösands kommuns första elbil, vilken körs på 100 % el och därmed släpper ut 0 gram koldioxid (CO₂). I kommunens bilpool är åtta av nio bilar miljöklassade, den bil som inte är miljöklassad är en 4-hjulsdriven bil. Under året har även åtta stycken elcyklar köpts in med syfte att minska bilanvändandet vid korta färdsträckor.

Miljöcertifierade skolor

Gerestaskolan är en grundskola i Härnösands kommun som blev certifierad miljöskola den 26 maj 2003. Skolan har sedan dess fortsatt arbetet att bibehålla certifieringen som sedan erhållits år 2006 och 2010. Skolan är numera en certifierad skola för Hållbar utveckling. Häggdångers byskola, en fristående kommunal grundskola, blev under 2011 tilldelade Grön Flagg för sitt miljöarbete. Grön Flagg är ett verktyg för alla pedagogiska

verksamheter som vill arbeta med hållbar utveckling i såväl undervisning som daglig drift.

Ekonomisk hållbarhet – God ekonomisk hushållning

Kommunernas ekonomiska styrning baseras främst på kommunallagen och lagen om kommunal redovisning. Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Till detta balanskrav finns även krav på att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning ska budgeteras och utvärderas. Budgeten ska även innehålla en plan för kommunens ekonomi de närmaste tre åren, varav budgetåret är det första. Årsredovisningens förvaltningsberättelse ska innehålla en utvärdering om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts samt om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om. Det är viktigt att både dessa mål och verksamhetsmålen är tydliga och mätbara.

Mål & måluppfyllelse

Enligt reglementet för ekonomistyrning i Härnösands kommun, antagen av kommunfullmäktige den 19 december 2011, ska Härnösands kommun använda en målstyrning som är balanserad i den meningen att målen på ett heltäckande sätt spänner över de för den kommunala verksamheten grundläggande frågorna. Följande perspektiv ska därvid tillämpas: demokrati, kund, process, medarbetare och ekonomi. I årsplanen presenteras hur övergripande mål formuleras inom dessa fem perspektiv och hur uppfyllelsen av målen ska mätas. Alla mål ska grunda sig på den vision som antagits av kommunfullmäktige. Vision för 2012-2015 är "Vackra Härnösand - en hållbar, livaktig och solidarisk kommun".

Kommunfullmäktige antog den 20 december 2010 budget för 2011 utifrån den nya majoritetens förslag. I beslutet fanns inga antagna mål för verksamheterna. Under 2011 har arbete pågått att ta fram mål för budgetperiod 2012-2015. I november 2011 tog kommunfullmäktige beslut om budget 2012 innehållande mål, indikatorer och budget. Målen för verksamhetsåret 2011 har även tagits fram utifrån målen 2012-2015 som sedermera antogs av kommunfullmäktige i juni. I dokumentet för 2011 har femton mål formulerats och grupperats i de fem perspektiven. Det har även diskuterats i kommunstyrelsen om målvärden för 2011 samt hur målen ska mätas, dock har det inte tagits några politiska beslut om det. Målvärden för indikatorerna 2011 är därför en ren tjänstemannaprodukt. Målen har inte gått vidare till nämnd, vilket innebär att det för denna uppföljning inte finns några nämndsspecifika mål tagna av kommunfullmäktige. Verksamhetsberättelserna innehåller därför inte några mål och måluppfyllelse utan all uppföljningen sker kommunövergripande.

De fem övergripande perspektiven och femton målen för 2011 är:

Härnösand- där drömmar blir verklighet (Demokrati-perspektivet)

1. Härnösand ska vara en kommun där människor känner sig delaktiga och betydelsefulla.
2. Härnösand ska vara en kommun där det ska vara lätt att ta del av de gemensamma resurserna och komma i kontakt med kommunens tjänstemän och politiker.
3. Härnösand ska vara en kommun som erbjuder alla sina invånare goda livsvillkor.

Härnösand - en attraktiv del av världen (Kund-perspektivet)

4. Härnösand ska vara en kommun där det finns ett vitalt näringsliv och ett förstaklassigt utbud av skolor och utbildningar.
5. Härnösand ska vara en kommun som aktivt arbetar med att förbättra miljön.
6. Härnösand ska vara en kommun där medborgare, brukare, kunder och gäster bemöts med vänlighet, tydlighet och effektivitet.

Härnösand - i ständig förbättring (Process-perspektivet)

7. Härnösand ska vara en kommun där alla vet vad de ska göra och varför.
8. Härnösand ska vara en kommun där samverkan inom organisationen och inom hela kommunkoncernen är en självklarhet.
9. Härnösand ska vara en kommun där alla tillsammans jobbar systematiskt med fokus på små ständiga förbättringar för att höja kvaliteten på verksamheten.

Härnösand – en dynamisk arbetsplats (Medarbetare-perspektivet)

10. Härnösand ska vara en kommun där medarbetarnas kompetens utvecklas för att möta de behov som finns från medborgare, brukare, kunder och gäster.
11. Härnösand ska vara en kommun där alla chefer är goda ledare.
12. Härnösand ska vara en kommun där människors olikheter ses som en tillgång och strukturella hinder överbryggas.

Härnösand – en långsiktig hållbar ekonomi (Ekonomi-perspektivet)

13. Härnösand ska vara en kommun där god ekonomisk hushållning är en självklarhet.
14. Härnösand ska vara en kommun där uppföljningen präglas av en analys av hög kvalitet.
15. Härnösand ska vara en kommun där politiker och tjänstemän har all den kunskap om den kommunala ekonomin och dess regelverk som uppdraget kräver.

Nedan följer en redovisning av alla 24 indikatorer med utfall 2009-2011 och mål för 2011. En kort analys efterföljer varje perspektiv. Åtta indikatorer kommer från SCB:s medborgarundersökning. Undersökningen ger invånarna i kommunen möjlighet att betygsätta (betygsskala 0-100) kommunen inom tre olika områden:

- Härnösands kommun som plats att bo och leva på (NRI, Nöjd Region Index)
- Härnösands kommuns verksamheter (NMI, Nöjd Medborgar Index)
- Möjligheter till påverkan på kommunala verksamheter och beslut (NII, Nöjd Inflytande Index).

Härnösand - där drömmar blir verklighet (Demokrati)				
	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	Mål 2011
Medborgarnas betyg på kommunikationer (NRI 1-100)	46	51	53	55
Medborgarnas betyg på bemötande - tillgänglighet (NMI 1-100)	58	53	57	60
Medborgarnas betyg på påverkan (NII 1-100)	30	37	41	45
Antal inkomna synpunkter	148	139	201	150
Antal inkomna medborgarförslag	3	8	29	30

Ett mål är uppnått och övriga mål visar en uppåtgående trend.

Medborgarnas betyg för kommunikationer, bemötande - tillgänglighet och påverkan har ökat sedan förra mätningen, dock inte till uppsatta mål. Medborgarnas betyg på påverkan, möjlighet att påverka politiska beslut, är lågt (bör ligga på minst 55 för att vara nöjd) och det finns en stor förbättringspotential inom detta område. Men den trend som kan skönjas är uppåtgående och något som kommunen kan ta med sig till nästa år och utveckla. Även antal synpunkter har ökat till 201 stycken vilket är mer än väl mot uppsatt mål, medborgarförslagen har också ökat. I målen för 2012 ska inkomna synpunkter besvaras inom 10 dagar och 80 procent av medborgarförslagen ska färdigbehandlas inom åtta månader.

Härnösand - en attraktiv del av världen (Kund)				
	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	Mål 2011
Medborgarnas betyg på arbetsmöjligheter (NRI 1-100)	33	38	38	45
Medborgarnas betyg på "en plats att leva och bo på" (NRI 1-100)	60	58	60	65
Genomsnittligt meritvärde åk 9	197	204	204,7	210
Andel elever i % som uppnår gymnasiebehörighet	89%	93%	93,1%	94%
Antal nettoinflyttning	63	-33	-32	10

Ökning antal resenärer årligen i procent i tätorten	9,5%	10,4%	2,8%	5,0%
---	------	-------	------	------

Inget av målen är uppnådda, men tre visar en uppåtgående trend, ett mål är oförändrat och ett sämre.

Genomsnittligt meritvärde åk 9 och andel elever i % som uppnår gymnasiebehörighet har stigit från 2010 års utfall, dock utan att nå målen. Medborgarnas betyg på "en plats att bo och leva på" är det sammanfattande betygsindexet Nöjd-Region-Index, i den ingår flera faktorer så som arbetsmöjligheter. Totalt för indexet har det ökat för 2011 till 60 (dock inte till det uppsatta målet på 65), medan arbetsmöjligheterna står kvar på betyg 38. För att förbättra helhetsbetyget till 2012 för Nöjd-Region-Index bör betyget för arbetsmöjligheterna höjas avsevärt.

Härnösand - i ständig förbättring (Process)				
	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	Mål 2011
Medborgarnas betyg på förtroende (NII 1-100)	31	41	45	50
Näringslivsklimat ranking	282	288	280	275
Medborgarnas betyg på kommunens verksamheter (NMI 1-100)	45	50	51	55

Inget mål är uppnått, dock visar utfallet en uppåtgående trend.

Medborgarnas betyg på möjligheter till inflytande i kommunen och faktorn förtroende har ökat till 45 men inte nått uppsatt mål på 50. För att förbättra nöjd inflytande index så behöver faktorn förtroende och påverkan höjas. Medborgarnas betyg på kommunens verksamheter (Nöjd-Medborgar-Index) ligger på 51, lägre än målet på 55. För att höja betygsindexet bör förbättringar ske samt bland annat inom verksamheterna Äldreomsorg, Gymnasieskola samt Gator och vägar.

Livslångt lärande och kompetensförsörjning ska utvecklas i samverkan mellan företag, utbildare och kommun. Kommunen ska långsiktigt verka för ett differentierat näringsliv och för att befintliga företag stannar kvar och utvecklas samt för nyetableringar. Rankingen för näringslivsklimatet 2011 har förbättrats med åtta positioner, vilket gör att Härnösands kommun ligger på plats 280. Målet för 2011 var att uppnå plats 275 och uppnåddes därmed inte.

Härnösand - en dynamisk arbetsplats (Medarbetare)				
	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	Mål 2011
Sjukfrånvaro kommunen	5,4%	5,1%	5,2%	5,0%
Medborgarnas betyg på information (NII 1-100)	45	52	51	55

Inget mål är uppnått

Medborgarnas betyg på information har sänkts något sedan föregående år och målet på 55 uppnås inte. Hösten 2011 lanserades Härnösands kommuns nya hemsida, vilket ska ge tydligare och mer lättillgänglig information till medborgare och andra intressenter.

Under 2011 har den totala sjukfrånvaron efter flera års nedgång återigen börjat stiga, om än svagt. Total sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid uppgår till 5,2 procent. Den ökade sjukfrånvaron hänförs till socialförvaltningen som haft en ökning av sjukfrånvaron med 0,7 procentenheter till 6,7 procent. Under 2012 kommer socialförvaltningens chef att initiera en genomgång av sjukfrånvaron per programområde. Målet för 2011 på 5 procent sjukfrånvaro för kommunen uppnås inte.

Härnösand – en långsiktig hållbar ekonomi (Ekonomi)				
	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	Mål 2011
Andel inköp som gjorts från avtalslev.(kontorsmateriel)	-	55%	70%	60%
Andel elektroniska fakturor	46%	56%	67%	60%
Budgetavvikelse i % per nämnd:				
Kommunstyrelsen	28,8%	19,6%	-8,0%	0%
Arbetslivsnämnden	23,3%	9,6%	15,5%	0%
Samhällsnämnden	-0,1%	0,4%	0,2%	0%
Skolnämnden	0,3%	-3,6%	-1,4%	0%
Socialnämnden	-0,8%	-1,6%	-2,1%	0%
Eget kapital (mnkr)	-137	-125	-161	-125

Fyra av målen är uppfyllda och fyra har inte uppfyllts.

Andelen elektroniska fakturor har ökat stadigt de senaste tre åren, tack vare att fler leverantörer tillhandahåller e-fakturor och att kommunen i alla sina upphandlingar ställer krav på att leverantören ska kunna skicka e-fakturor. Avtalstroheten för inköp av kontorsmateriel är hög och ligger på 70 % vilket är över det uppsatta målet 60 %, och som även gäller 2012.

Budgetavvikelse i procent per nämnd ska vara noll 2011 och för målet 2012 ska inga nämnder ha negativ avvikelse mot budget. Om vi jämför med målet 2012 redan nu så klarar två nämnder det målet medan tre nämnder har negativa avvikelser. För att undvika negativa avvikelser är det viktigt att ha en god prognossäkerhet under året och vidta åtgärder för att få en budget i balans. Både skol- och socialnämnden har förbättrat sitt resultat under året men inte nått ända fram, dock pågår ett arbete med att få ett positivt resultat för 2012. Kommunstyrelsen hade prognostiserat ett positivt resultat i augusti, men på grund av den sänkta diskonteringsräntan på beräkning av pensionsskulderna hamnade resultatet på en negativ avvikelse mot budget. Avvikelsen är av engångskaraktär, vilket gör att kommunstyrelsen bör ha ett positivt resultat 2012.

Det egna kapitalet har försämrats på grund av det negativa resultatet på 35 mnkr.

Finansiell analys

Kommunen

Finansiella mål

I juni 2011 antog kommunfullmäktige mål för verksamhetsåret 2011. Femton mål har formulerats och grupperats i fem perspektiv. I perspektivet "Härnösand – en långsiktig hållbar ekonomi" finns tre mål och indikatorer för god ekonomisk hushållning i Härnösands kommun, se avsnitt ekonomisk hållbarhet – god ekonomisk hushållning

Härnösands kommun har från 2005 lagt in ansvarsförbindelsen avseende pensioner i resultat- och balansräkningen. Redovisningen speglar bättre den ekonomiska situation som kommunen befinner sig i.

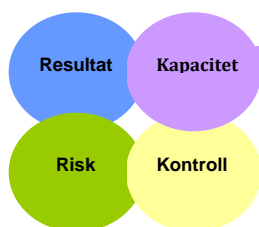
RK-modellen

Härnösands kommun använder RK-modellen som finansiell analysmodell. Syftet med modellen är att genom analys av de fyra aspekterna kunna identifiera finansiella problem och därmed kunna klargöra huruvida kommunen har god ekonomisk hushållning eller inte. De fyra aspekterna är det finansiella resultatet, kapacitets utvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen.

RK-modellen: Fyra aspekter vid finansiell bedömning

Vilken balans har kommunen haft över sina intäkter och kostnader under året och över tiden?

Föreligger några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet?

Vilken kapacitet har kommunen att möta finansiella svårigheter på lång sikt?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen?

Det finansiella resultatet

I första aspekten kartläggs årets resultat och dess orsaker. En obalans, när kostnaderna överstiger intäkterna eller en rörelserikning mot obalans är en varningssignal. Här visas också investeringar och dess utveckling över tid.

Kapacitetsutvecklingen

Aspekt nummer två benämns kapacitet eller långsiktig betalningsberedskap. Denna aspekt visar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt. Ju starkare kapacitet desto mindre känslig är kommunen inför de återkommande lågkonjunkturer.

Risikförhållande

Den tredje aspekten visar hur kommunen är finansiellt exponerad. Vid god ekonomisk hushållning behöver kommunen på kort och medellång sikt inte vidta drastiska åtgärder för att möta

finansiella problem. Som risk ingår även borgensåtaganden och kommunens samlade pensionsskuld.

Kontroll

Aspekt nummer fyra benämns kontroll, där upprättade finansiella målsättningar och planer följs upp. God ekonomisk hushållning uppnås bland annat genom en god följsamhet mot budget. Risk och kontroll hänger samman genom att båda är mått på förmågan att hantera problematiska situationer.

Resultat och kapacitet

Årets resultat	2011	2010	2009
Årets resultat, mnkr	-35,2	11,5	-26,1
Procent av skatteintäkter och statsbidrag, %	-2,8	0,9	-2,2
Exkl. jämförelsestörande poster, mnkr	21,4	25,2	-5,4
Procent av skatteintäkter och statsbidrag, %	1,7	2,1	-0,4

Kommunens resultat uppgick till -35,2 mnkr (11,5 mnkr), en försämring med 46,7 mnkr. Skillnader mellan åren är ökning av verksamhetens nettokostnad på 22,7 mnkr, men även ökade skatteintäkter och statsbidrag på 35,8 mnkr. Ränta och basbeloppsuppräknings på pensioner har ökat med 14,3 mnkr, dock har utdelning från kommunalt bolag med 6 mnkr förbättrat finansnettot. Men den största förändringen är den sänkta diskonteringsräntan i pensionsberäkningarna som har påverkat resultatet negativt med 50,7 mnkr. Av den avser 44,5 mnkr pensioner före 1998 som Härnösands kommun har med i redovisningen sedan 2005. Årets resultat i relation till skatteintäkter och statsbidrag blir -2,8 procent.

I år redovisades jämförelsestörande kostnad för bidrag till Kommunfastigheter till medfinansiering i curlinghall på 5,9 mnkr och jämförelsestörande finansiella kostnader för den sänkta diskonteringsräntan på pensioner på 50,7 mnkr. Totalt var det 56,6 mnkr i jämförelsestörande poster. Exkluderas dessa från resultatet blir årets resultat 21,4 mnkr och i relation till skatteintäkter och statsbidrag 1,7 procent.

Balanskravsavstämning (mnkr)	2011	2010	2009
Kommunens resultat	-35,2	+11,5	-26,1
Realisationsvinster	-4,7	-6,3	-3,7
Sänkning av diskonteringsräntan	+50,7	-	-
Ansvarsförbindelse pensioner	+15,7	-7,6	+30,4
Justerat resultat enligt balanskravet	+26,5	-2,4	+0,6

Balanskravet innebär att intäkterna måste överstiga kostnaderna och ska ses som ett krav på en lägsta godtagbara nivå på resultatet. För att dessutom leva upp till kravet på en god ekonomisk hushållning ska resultatet över tiden överstiga denna miniminivå. Ett eventuellt underskott mot balanskravet ska återställas inom de kommande tre budgetåren.

Från kommunens resultat på -35,2 mnkr, ska det enligt balanskravet avräknas för realisationsvinster som inte utgör en del av den löpande verksamheten, som i år är -4,7 mnkr.

Förändringen av diskonteringsräntan i pensionsberäkningen kan enligt SKL klassificeras som jämförelsestörande post och som synnerliga skäl att utesluta dessa kostnader i en balanskravstämning. Detta på grund av en engångseffekt som återspeglar ett mycket långsiktigt åtagande (40-50 år) och balanskravet har ett 1-3 års perspektiv. Därför utesluter Härnösands kommun den sänkta diskonteringsräntan på 50,7 mnkr.

Kommunen har även valt att avräkna ansvarsförbindelsen för pensioner från resultatet. Ansvarsförbindelsen påverkade resultatet med 15,7 mnkr att jämföra med föregående år då den påverkade resultatet negativt med -7,6 mnkr.

Resultatet efter justering för balanskravet blir 26,5 mnkr. 2010 års justerade resultat på -2,4 mnkr är återställt i budgeten 2013.

Intäkts- och kostnadsutveckling (Förändring i procent)	2011	2010	2009
Verksamhetens intäkter	7,3	-5,0	-9,1
Verksamhetens bruttokostnad exkl. jämförelsestörande kostnader	3,8	1,8	-1,5
Skatteintäkter & statsbidrag	2,9	3,9	0,5
Verksamhetens nettokostnad exkl. jämförelsestörande kostnader	2,5	4,1	-0,6

För att leva upp till god ekonomisk hushållning bör nettokostnaderna inte öka i snabbare takt än skatteintäkterna. Skatteintäkterna har sjunkit till 2,9 procent (2010: 3,9 procent). Nettokostnadsutvecklingen exklusive jämförelsestörande poster har sjunkit till 2,5 procent, vilket var en minskning med 1,6 procentenheter jämfört med 2010. Skatteintäkter och bidrag har ökat mer än verksamhetens nettokostnad exklusive jämförelsestörande kostnader, vilket är bra jämfört med 2010 då nettokostnaderna ökade mer.

Verksamhetens intäkter har ökat till 240 mnkr (224 mnkr), vilket motsvarar 7,3 procent. Förändringen består bland annat av ökade bidrag med 10 mnkr från staten samt momsbidrag inom äldreomsorgen. Sedan 2008 har intäkterna minskat för varje år men 2011 vände den trenden vilket gjorde att verksamhetens nettokostnad inte ökade för mycket i jämfört med skatteintäkter och bidrag.

Verksamhetens kostnader exklusive jämförelsestörande kostnader, uppgick till 1452,9 mnkr (1399,3 mnkr), vilket är en ökning med 3,9 procent (53,9 mnkr) i jämförelse med samma period 2010.

Förändringen består till största del av:

- Ökade entreprenader, köp av verksamhet och stödverksamhet, +61 mnkr
- Minskade löner och övriga personalkostnader, -10 mnkr
- Ökade pensionskostnader, +24 mnkr
- Minskade kostnader för köp av material, -15 mnkr

Entreprenader och köp av verksamhet har ökat med 39 procent. Köp av verksamhet har ökat med 71 mnkr och stödverksamhet har minskat med 10 mnkr. Det beror framförallt på att fem boende är på entreprenad samt ökade kostnader för externa placeringar inom äldre- och individ- och familjeomsorgen.

Lönerna för perioden har minskat med 1,2 procent. Det kan förklaras av att antalet anställda har minskat på grund av fler entreprenader. Det genomsnittliga antalet tillsvidareanställda årsarbetare under perioden har minskat med 1,6 procent jämfört med föregående år.

Pensionskostnaderna har ökat och uppgår till 75,3 mnkr (51,6 mnkr), vilket är en ökning med 46 procent. En stor kostnad är pensioner före 1998 som Härnösands kommun har valt att redovisa i resultaträkningen, den ökade med 14,8 mnkr.

Köp av material har minskat med 21 procent till 56,5 mnkr. Det är framförallt inköp av förbrukningsinventarier som minskat såsom datorer och skolmöbler.

Årets skatteintäkter uppgick till 986,4 mnkr (956,7 mnkr) vilket är en ökning med 3,1 procent. I årets skattintäkter ingår en prognostiserad slutskatteavräkning för 2011 samt en slutavräkning 2010 med sammanlagt plus 21,4 mnkr. Prognosen för slutskatteavräkningen 2011 beräknas till plus 17,2 mnkr, vilket motsvarar 727 kronor per invånare.

Generella statsbidrag och utjämningsbidrag, ökade med 6,1 mnkr jämfört med föregående år och uppgår till 275,6 mnkr. Totalt har skatteintäkter och statsbidrag ökat med 2,9 procent.

Nettokostnad per invånare har från 2007 ökat med 7 423 kr till 50 092 kr per invånare i år. Antalet invånare har under samma period minskat med 351 personer. Vilket är ett problem för Härnösands kommun att anpassa kostnadsnivån till det vikande invånarantalet.

Nettokostnadsandel av skatteintäkter och statsbidrag (Procent)	2011	2010	2009
Nettokostnadsandel före finansnetto	96,6	97,0	98,3
Avskrivningarnas andel av skatteintäkter och statsbidrag	1,4	2,0	1,1
Nettokostnadsandel före finansnetto inkl avskr	98,0	99,0	99,4
Finansnettots andel av skatteintäkter och statsbidrag	4,8	0,1	2,8
Nettokostnadsandel inkl finansnetto	102,8	99,1	102,2

För att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning krävs en balans mellan intäkter och kostnader. Denna balans kan mätas genom nettokostnadsandelen som innebär att samtliga löpande kostnader, både exklusive och inklusive finansnetto relateras till kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. En nettokostnad under 100 procent innebär en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter.

Verksamhetens nettokostnad i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag före finansnettot uppgår till 98,0 procent och efter finansnetto till 102,8 procent, vilket visar på en obalans mellan nettokostnaderna och skatteintäkter och generella statsbidrag. Nettokostnaderna före finansnetto har minskat med 1 procentenhet medan finansnetto har ökat till 4,8 procent, vilket beror på den sänkning som gjordes av diskonteringsräntan för beräkning av pensionsskulden.

Investeringar	2011	2010	2009
Nettoinvesteringar, mnkr	72	40	17
Avskrivningar, mnkr	18	25	13
Självfinansieringsgraden av årets investeringar, %	-24	91	-74
Nettoinvestering/avskrivning, %	223	160	128
Investering relativt verksamhetens bruttokostnad, %	2,8	2,9	1,3

Kommunens bruttoinvesteringar 2011 uppgår till 75,8 mnkr, vilket är 21,5 mnkr högre än 2010 (54,3 mnkr). Kommunens inkomster i samband med investeringar uppgick till 3,8 mnkr och kommunens nettoinvestering blev 72 mnkr. Självfinansieringsgraden är ett mått på hur stor del av nettoinvestering som finansierats med egna medel, det vill säga talet skall vara över 100 procent. I år ligger självfinansieringsgraden på -24 procent, på grund av det negativa resultatet. Nettoinvestering relaterat till avskrivningarna visar att vi investerar mer än vi skriver av.

Den enskilt största investeringsutgiften under 2011 omfattar ombyggnad av simhallen med ny relax avdelning, kommunens del var på 23 mnkr. Gator och vägar är en annan stor post och som uppgår till 19 mnkr.

Soliditet	2011	2010	2009
Soliditet, %	-19,1	-15,4	-15,2
Eget kapital, mnkr	-160,8	-125,5	-137,0

Soliditeten visar hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital, det vill säga kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Ju högre soliditet, desto starkare finansiell handlingsberedskap har kommunen. De faktorer som påverkar soliditeten är resultatutveckling och tillgångarnas förändring. Härnösands kommun uppvisar en soliditet på -19 procent, en försämring med 3,7 procentenheter. Vilket beror på negativt eget kapital och resultat och högre investeringstakt än på många år. Jämfört med övriga riket så ligger soliditeten på ungefär 6 procent 2010.

Målet för 2012 är att soliditeten ska utvecklas i positiv riktning, vilket är en stor utmaning för Härnösands kommun att vända trenden och få ner kostnadsnivå och generera positiva resultat redan 2012.

Risk och kontroll

Likviditet	2011	2010	2009
Balanslikviditet, %	90	97	122
Rörelsekapital, mnkr	-24	-8	67
varav semesterlöneskuld	51	51	53
Anläggningskapital, mnkr	-137	-118	-204

Sedan 2007, när kommunfastigheter löste en revers på 200 mnkr, har likviditeten varit god och utbetalningar har gjorts till pensionsstiftelsen både 2009 och 2010 på 130 mnkr. I slutet av 2010 och början av 2011 var likviditeten ansträngd men efter återbetalning av kortfristigt lån från kommunalt bolag så har likviditeten förbättras. Likvida medel uppgick till 77 mnkr vid årsskiftet, en ökning med 44 mnkr från 2010 (33 mnkr).

Likviditet beskriver den kortsiktiga betalningsförmågan och mäts genom att ställa omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder. Måttet skall ligga över 100 procent och kommunens balanslikviditet var 90 procent, en försämring på 7 procentenheter från 2010. Det beror bland annat på att de kortfristiga fordringarna är lägre på grund av att 2010 hade kommunen kortfristig utlåning till bolagen som nu är återbetalt samt att investeringarna var mycket högre 2011 än tidigare.

Låneskuld	2011	2010	2009
Låneskuld, mnkr	0	0	0

Låneskulden uppgår 2011-12-31 till 0 kr.

Borgensåtagande	2011	2010	2009
Borgen, mnkr	899,0	868,1	903,2
varav			
- kommunala bolag	865,8	832,1	865,0
- egnahem	2,1	2,5	2,9

Kommunens borgensåtagande uppgår till 899 mnkr, vilket är en ökning med 31 mnkr jämfört med 2010. Huvuddelen av åtagandet, 96,3 procent (95,8), beror på borgen som har tecknats för lån tagna i de helägda kommunala bolagen. Borgensåtagande utanför koncernen uppgår till 33 mnkr, varav 2,1 mnkr är att hänföra till borgensåtaganden för egnahem.

Kommunen borgar för huvuddelen av de kommunala bolagens lån. Från och med 2006 infördes borgenstak för de helägda kommunala bolagen samt även för Folkhögskolan i Härnösand. Från och med 2009 tar kommunen ut en borgensavgift av sina kommunala bolag, 2011 var avgiften 0,3 procent, och gav en finansiell intäkt på 2,5 mnkr.

Pensionsåtagandet (mnkr, inklusive löneskatt)	2011	2010	2009
Avsättning KAP-KL	70	59	56
Avsättning Särskild ålderspension	10	9	20
Avsättning pensioner före 1998 (ansvarsförbindelse)	647	587	652
Totalt pensionsskuld	727	655	728

Härnösand redovisar från och med 2005 hela sin pensionsskuld i balansräkningen. Detta ger en mer rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning. 2009 bildades Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse för att trygga delar av det pensionsåtagande kommunen har och under 2009 och 2010 överfördes pensioner för personer födda före 1940 till ett belopp av 130,6 mnkr. Pensionerna tillhörde till största del avsättningen för pensioner före 1998.

Kommunens totala pensionsåtagande uppgår till 727 mnkr inkl löneskatt. Jämfört med 2010 har avsättningen ökat med 72 mnkr. Avsättningen KAP-KL har ökat med 11 mnkr, en stor post är sänkningen av diskonteringsräntan på pensionsskuldberäkningen som har ökat skulden med 6 mnkr inkl löneskatt. Avsättningen för pensioner före 1998 har ökat med 60 mnkr inkl löneskatt, men minskat med 5 mnkr sen 2009 på grund av utbetalningar till pensionsstiftelsen. 2011 har sänkt diskonteringsränta ökat skulden med 44,5 mnkr, dessutom har bromsen slagit till i pensionssystemet och ökat skulden med 5,7 mnkr (den största del ca 20 mnkr hör till pensionsstiftelsen). Ränte- och basbeloppsuppräknings ökade med 23 mnkr.

Visstidspensioner

Kommunen har för närvarande 5 avtal om visstidspensioner vilka utbetalas fram till 65 års ålder. Visstidspensionen samordnas med förvärvsinkomster och socialförsäkringsförmåner. Åtaganden gäller för 4 förtroendevalda och 2 tjänstemän. Under året har 915 404 kr betalats ut fördelat på 6 åtaganden. För kommunalråd och förtroendevalda gäller reglemente PRFKL, pensionsreglemente för heltidssysselsatta förtroendevalda. För tjänstemän gäller särskilt visstidsförordnande. Visstidspension utges till arbetstagare anställd på särskilt visstidsförordnande, som avgår antingen på grund av att ett förlängt förordnande inte erhålls eller – om arbetstagaren innehaft särskilt visstidsförordnande sammanhängande i minst tolv år – på egen begäran. Visstidspension utges under tiden för avgången och längst till pensionsåldern, pensioneringsperiodens övre gräns eller den tidigare tidpunkt då ålderspensionen enligt PA-KL utges.

Helårsprognos, budgetavvikelse

(mnkr)	April	Aug	Utfall
Kommunstyrelsen	0,0	1,6	-9,7
Arbetslivsnämnden	0,0	0,5	4,9
Samhällsnämnden	-1,0	-1,7	0,3
Skolnämnden	-24,6	-14,9	-6,7
Socialnämnden	-18,9	-13,5	-9,4
Avvikelse nämnder	-44,5	-28,0	-20,6

Under året har uppföljningar gjorts; april, augusti och vid årsbokslutet. Prognossäkerheten, är en viktig förutsättning för att kunna korrigera eventuella svackor under året

Tabellen visar prognoser och utfallet för 2011, exklusive avskrivningar och finansiering, men inklusive medtagna överrespektive underskott från tidigare år. I utfallet per helår visar nämnderna ett underskott på 20,6 mnkr. Jämförelse mellan sista prognosen i augusti och utfallet är det en förbättring med 7,4 mnkr, vilket visar på en god prognossäkerhet totalt sett i kommunen. Nämnderna som visade negativt resultat i augusti-prognosen har förbättrat sig avsevärt och kunnat korrigera stora underskott. Sett över alla nämnder är det intäkter som är svårast att prognostisera och/eller en viss försiktighet. Verksamhets intäkter var 31 mnkr högre än prognos, medan kostnaderna låg närmare prognos, med undantag av kommunstyrelsen på grund av pensionerna.

Budgetföljsamhet per helår (mnkr)	2011	2010	2009
Kommunstyrelsen	-9,7	22,9	45,5
Arbetslivsnämnden	4,9	3,0	6,3
Samhällsnämnden	0,3	0,5	-0,1
Skolnämnden	-6,7	-16,8	1,6
Socialnämnden	-9,4	-6,9	-3,3
Avvikelse nämnder	-20,6	2,7	50,0

Budgetföljsamheten är ett mått på kommunens finansiella kontroll. I tabellen ovan visas avvikelser mot budget. Ett negativt värde innebär att nämnden/styrelsen har förbrukat mer medel än de har blivit tilldelade av kommunfullmäktige.

Årets avvikelse mot budget är -20,6 mnkr en försämring med 23,3 mnkr. Samhällsnämnden visar på minst avvikelse mellan utfall och budget. Kommunstyrelsen uppvisar den största avvikelsen med ett underskott på -9,7 mnkr. Över tid är det kommunstyrelsen som har största avvikelsen mot budget, vilket beror på att kostnaderna för sociala avgifter lämnar ett överskott eftersom kommunen internt har tagit ut ett högre påslag, men 2011 utgår kommunen från den verkliga kostnaden. Omställningsåtgärder 2009 avvek mot budget på plus 18,5 mnkr. Andra poster som är svåra att beräkna är pensioner och reavinst/realförluster på försäljning av fastigheter.

Arbetslivsnämnden har haft en positiv avvikelse över åren och det är främst intäkterna som har varit högre än budgeterna. Vilket visar på både svårighet och en viss försiktighet att budgetera, vilket har givit ett överskott.

Skolnämnden hade ett rejält underskott 2010 med ökade kostnader. 2011 har nämnden förbättrat sig med 10,1 mnkr tack vare omfattande åtstramningar och arbetet, att få en budget i balans, fortsätter med full kraft.

Socialförvaltningen har gått med negativa avvikelser mot budget med en ökning för varje år enligt tabellen. Det är framförallt på kostnadssidan som dom största avvikelserna är, 2011 ökade kostnader för placeringar, ökat antal biståndsbeslut enligt LSS och SoL samt ökade kostnader för försörjningsstöd.

Känslighetsanalys (mnkr)	2011	2010	2009
Skatteförändring, 1 kr	42,0	41,9	42,0
Löneökning, 1 %	7,9	8,0	7,9
Prisförändring varor och tjänster 1 %	5,0	4,6	5,3
Ränteförändring 1 %, långsiktiga lån	0,0	0,0	0,0
Lösen av borgen, 1 %	9,0	9,0	9,0

Kommunen påverkas av händelser utanför dess kontroll. Ett sätt för att visa och göra det tydligt hur olika förändringar påverkar

kommunens finansiella situation är att upprätta en känslighetsanalys. Tabellen ovan visar hur ett antal faktorer påverkar kommunens finansiella resultat. En skattehöjning/sänkning med 1 kr 2011 skulle innebära en resultatpåverkan på dryg 42 mnkr. I tabellen framgår också att en procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på 7,9 mnkr. Vidare visas att en procents ökning av bruttokostnaderna medför en resultatpåverkan på 5,0 mnkr. Ränteförändring påverkar inte kommunens finansiella situation eftersom kommunen inte har några lån. Att lösa 1 procent av lån som kommunen borgat för innebär en kostnad på 9 mnkr.

Framtid

Det ekonomiska resultatet för 2011 blev som en följd av förändrade förutsättningar för pensionsskulden minus 35 mnkr. För att Härnösands kommun skall stå bra rustat inför de kommande åren, krävs det att kommunen får upp sin resultatnivå. Den ekonomiska krisen kommer även de kommande åren att slå hårt mot den kommunala ekonomin. Med ett eget negativt kapital på 161 mnkr 2011 är vägen lång till en positiv soliditet, vilket kommer att ställa höga krav på budgetföljsamhet och en gemensam syn på kommunen.

Arbetet med budgeten 2013 och 2014 kommer att präglade framtiden för kommunen. Speciellt viktigt för att lyckas med framtiden blir arbetet med mål och styrning. För att lyckas måste samtliga medarbetare och politiker engageras och inse att om kommunen skall bli framgångsrik så hänger det på dem. Detta ställer nya och annorlunda krav än tidigare på ledarskap inom kommunen. Kommunen måste präglas av samarbete, inte bara mellan nämnder utan även med alla andra intressenter. Härnösand har goda grundförutsättningar med ett bra geografiskt läge och flera andra positiva förutsättningar. Det gäller nu att nuvarande ledarskap utnyttjar hela potentialen och vidtar de förändringar som är nödvändiga. Görs detta kan Härnösands kommun nå sin fulla potential. Om inte så kommer framtida generationer att få betala det som inte gjordes, för utan mål och styrning blir det inte heller ordning på ekonomin.

Det finns tre stora områden som måste förbättras i Härnösands kommun nämligen bättre ekonomi, utökad styrning via mål samt ett ökat utvecklingsfokus av den egna organisationen. Allt detta hänger samman, men måste göras, för att vi i Härnösands kommun i framtiden skall ha en god service till en rimlig kostnad. När det gäller mål har politiken tagit krafttag och där är nu kommunen på väg. För att lyckas i framtiden måste Härnösands kommun satsa ytterligare på utvecklingsarbete inom sin egen organisation med nyttjande av nya eller nygamla metoder för att kunna producera mera med samma eller mindre resurser.

Koncernen

Sammanfattning finansiell analys av koncernen

Koncernens resultat 2011 blev -29 mnkr, vilket är 17,6 mnkr sämre än föregående år. Kommunens resultat på -35,2 mnkr är en försämring med 46,7 mnkr mot föregående år, vilket framför allt beror på den sänkta diskonteringsräntan på pensioner som påverkade resultatet med 50,7 mnkr.

Koncernens verksamhet

Huvuddelen av de hårda verksamheterna såsom fastighets-, vatten- och avlopps- samt gatuverksamhet bedrivs i bolagsform i de två helägda kommunala koncernerna AB Härnösandshus samt Härnösand Energi och Miljö AB (HEMAB). De mjuka verksamheterna såsom skola, vård och omsorg finns i kommunen. I den sammanställda redovisningen ingår även Räddningstjänstförbundet Höga Kusten Ådalen där kommunens andel uppgår till 33%, resterande del ägs till lika delar av Kramfors och Sollefteå kommuner.

Övriga organisationer som kommunen har betydande ägande i är av den storleken att deras påverkan på koncernen endast är marginell. Eftersom dessa organisationer dessutom medför en låg risk för kommunen har bedömningen gjorts att det inte är väsentligt att konsolidera dessa organisationer in i koncernens siffror. Organisationer som avses är följande (kommunens ägarandel anges inom parentes):

- Invest i Härnösand AB (100%)
- Läns museet i Västernorrland (30%)

Under 2011 såldes kommunens andel (49%) i Härnösands Näringsliv AB, som nu ingår i Invest i Härnösand AB.

Resultat och kapacitet

Årets resultat	2011	2010	2009
Årets resultat före skatt, mnkr	-26,0	-7,5	-21,5
Årets resultat efter skatt, mnkr	-29,0	-11,4	-22,1
Årets resultat efter skatt och exkl. jämförelsestörande poster, mnkr	21,7	-8,2	-22,1

Koncernens resultat uppgår till -29 mnkr efter skatt, vilket är en försämring med 17,6 mnkr jämfört med föregående år. I kommunens resultat är det en jämförelsestörande finansiell kostnad som beror på den sänkta diskonteringsräntan i pensionsberäkningarna som har påverkat resultatet negativt med 50,7 mnkr. Om denna post exkluderas blir koncernens resultat 21,7 mnkr. Utöver det så har kommunens skatter och bidrag ökat med 35,8 mnkr mellan 2011 och 2010.

Resultat och avkastning på eget kapital enligt koncernens ägarförhållande i respektive bolag

	2011	2010	2009
AB Härnösandshus, mnkr	3,3	-33,8	-10,2
AB Härnösandshus, % av eget kapital	1,4	-15,0	-3,9
HEMAB, mnkr	9,1	11,6	15,7
HEMAB, % av eget kapital	5,3	6,8	9,9
Räddningstjänsten, mnkr	-0,2	-0,5	0,7
Räddningstjänsten, % av eget kapital	-21,2	-37,5	40,0

Före elimineringar och konsolidering uppvisar bolagen följande resultat efter skatt:

- AB Härnösandshus 3,3 mnkr
- Härnösand Energi och Miljö AB 9,1 mnkr.
- Räddningstjänstförbundet Höga Kusten Ådalen -0,7 mnkr, varav kommunens andel utgör -0,2 mnkr.

2010 hade AB Härnösandshus ett resultat på -33,8 mnkr på grund av nedskrivning av bokfört värde för bolagets fastigheter, -38,8 mnkr. I år är det ett positivt resultat på 3,3 mnkr, en förbättring på 37,1 mnkr. En nedskrivning på 3,6 mnkr har gjort, i övrigt så är intäkter och kostnader ungefär lika mellan 2011 och 2010.

HEMABs resultat före skatt blev 12,2 mnkr, resultat efter skatt blev 9,1 vilket är en försämring på 2,5 mnkr.

För de organisationer i koncernen som inte har konsoliderats in i koncernens siffror uppgår resultatet till 0,5 mnkr, som fördelar sig enligt följande:

- Invest i Härnösand AB (100%), -0,1 mnkr
- Läns museet i Västernorrland (30%), 0,4 mnkr

Förändring av intäkter och kostnader

(%)	2011	2010	2009
Verksamhetens intäkter	0,8	-1,1	-3,9
Verksamhetens kostnader	2,5	0,6	-0,2
Verksamhetens nettokostnad	-1,1	5,7	1,4

Verksamhetens intäkter har ökat med 0,8 procent (4,7 mnkr) till 614,8 mnkr. 2009 gick intäkterna ner med 3,9 procent, och fortsatte så 2010, men i år har den ökat igen. Kostnaderna har ökat med 2,5 procent (32 mnkr) till 1 720,9 mnkr. Totalt har verksamhetens nettokostnader minskat med -1,1 procent (13,7 mnkr) jämfört med föregående år. Bland annat var avskrivningarna 40,9 mnkr lägre i år vilket beror på att kommunkoncernen hade nedskrivningar på totalt 49,4 mnkr 2010.

Investeringar	2011	2010	2009
Nettoinvesteringar, mnkr	172	148	81
Avskrivningar, mnkr	84	125	75
Nettoinv./avskrivning, i %	208	119	108
Självfinansieringsgraden av årets investeringar, i %	32	76	65

Huvuddelen av investeringarna ligger i de två helägda bolagen AB Härnösandshus och HEMAB, som innehar fastigheter, el-, vatten-, fiber- och fjärrvärmeanläggningar. Härnösandshus nettoinvestering på 0,3 mnkr innehåller bland annat renoveringar. HEMABs nettoinvestering på 59,2 mnkr innehåller framförallt anläggningar för el, fjärrvärme och vatten. Det pågår även investering i två vindkraftverk där det per balansdagen lagts ned 50 mnkr. Merparten av kommunens 72 mnkr avser gator och vägar men även ombyggnad av simhallen med ny relaxavdelning ingår i årets investering.

Soliditet (%)	2011	2010	2009
Soliditet	3	5	5

Koncernens långsiktiga betalningsberedskap, soliditeten, uppgår 2011 till 3 % och är en försämring med 1,9 procentenheter. Det låga talet beror på flera år av negativa resultat. Eget kapital för koncernen uppgår till 64 mnkr.

Risk och kontroll

Likviditet	2011	2010	2009
Balanslikviditet, %	73	70	114
Rörelsekapital, mnkr	-118	-114	60
Anläggningskapital, mnkr	182	207	45

Likvida medel uppgick till 134,7, en ökning med 223,4 mnkr från 2010 (98,3 mnkr). Balanslikviditeten i koncernen uppgår i år till 73 procent, att värdet understiger 100 procent innebär att koncernens kortfristiga skulder är större än de kortfristiga fordringarna. Rörelsekapitalet visar att vi har 118 mnkr mer i kortfristiga skulder än kortfristiga fordringar. Anläggningskapitalet har minskat med 25 mnkr och blev 182 mnkr.

Låneskuld till kreditinstitut	2011	2010	2009
Låneskuld, mnkr	764	666	700
Andel lån som förfaller till betalning, %			
- inom år 1	12	5	56
- inom år 2 - 5	84	95	42
- efter år 5	4	0	2

Koncernens låneskuld har ökat jämfört med föregående år och uppgår till 764 mnkr 2011. Ökningen beror till största delen på att bolagen haft flera kortfristiga koncerninterna lån under 2010 som nu övergått till extern kreditgivare. Koncernens försämrade likviditet under 2010 har lett till en ökad låneskuld. AB Härnösandshus står för 77 procent av den totala låneskulden.

Det finns ingen gemensam policy i koncernen för upplåning men i ägardirektiven för AB Härnösandshus och HEMAB framgår att bolagen ska följa kommunens finanspolicy samt ett förbud mot att pantsätta tillgångar för att ta upp lån. 2005 togs beslut om att varje år ange borgenstak för de helägda kommunala bolagen samt för Härnösands Folkhögskola.

Den höga skuldsättningen gör koncernen känslig för ändringar på finansmarknaden. En viktig faktor i detta fall är givetvis räntekostnaderna på gamla lån, men också möjligheten till att skaffa nya medel till bra ränta. Det fortsatt låga ränteläget har även under 2011 bidragit till en låg räntekostnad, årets räntekostnad uppgår till 22,7 mnkr vilket är 0,9 mnkr högre än föregående år, detta främst på grund av högre låneskulder.

Pensionsåtaganden (mnkr, inklusive löneskatt)	2011	2010	2009
Pensionsåtagande	761	688	760

Genom att kommunen under 2005 övergick till fullkostnadsmodellen av pensioner ligger nu hela pensionsåtagandet för koncernen i balansräkningen. Huvuddelen på 761,2 mnkr ligger i kommunen och resterande fördelas på HEMAB med 27,9 mnkr och Räddningstjänsten med 18,1 mnkr, varav kommunens andel är 6,0 mnkr.

Känslighetsanalys (mnkr)	2011	2010	2009
Intäktsförändring med 1 %	6,1	6,1	6,2
Löneökning med 1 %	9,2	9,5	9,2
Ränteförändring med 1 %	8,7	6,4	6,7

Känslighetsanalysen i tabellen här ovanför visar hur olika intäkt- och kostnadsförändringar påverkar koncernen ekonomiskt. En intäktsförändring med en procentenhet ger +/- 6,1 mnkr. En löneökning på en procent ger en kostnadsökning på 9,2 mnkr. En stor del lån i koncernen innebär en risk i att räntorna kan höjas. En procents förändring på långsiktiga lån ger +/- 8,7 mnkr, vilket är en ökning jämfört med 2010.

Koncernens mellanhavanden

Ekonomiska engagemang i bolagen, mnkr						
Försäljning	2011		2010		2009	
	Köpare	Säljare	Köpare	Säljare	Köpare	Säljare
Härnösands kommun	54,4		52,5		51,1	
Härnösands Energi & Miljö AB		4,6		3,3		9,7
AB Härnösandshus		43,1		42,5		34,5
Räddningstjänsten		6,7		6,7		6,9
Lån	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Härnösands kommun	127,0		212,6		152,0	
Härnösands Energi & Miljö AB		121,1		181,1		141,1
AB Härnösandshus		5,9		31,5		11,8
Räddningstjänsten		0,0		0,0		0,0
Borgen	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Härnösands kommun	865,8		832,2		865,0	
Härnösands Energi & Miljö AB		275,2		234,5		260,4
AB Härnösandshus		590,6		597,7		604,6
Räddningstjänsten		0,0		0,0		0,0

Kommunens ekonomiska engagemang i bolagen är i stort sett lika mellan åren 2009-2011. Kommunen har ökat sina inköp med 1,9 mnkr. Kommunen har minskat den interna utlåningen med 85,6 mnkr. Kommunen hade en kortfristig utlåning till Hemab med 60 mnkr som är återbetalt även Härnösandshus hade lånat 23 mnkr som är återbetalt. Dock har den externa upplåningen i koncernbolagen ökat i stället.

Kommunens borgensförpliktelse har under året ökat, vilket främst beror på de helägda bolagen har lånat externt. Under 2011 har kommunen tagit ut en borgensprovision på 0,3 procent av bolagen.

Medarbetare

Kommunen

Målet för Härnösands kommun är att utifrån vårt uppdrag skapa mesta möjliga värde för invånarna, bästa upplevda kommunala service. För att klara detta behöver det finnas en balans mellan kunders och medarbetares utbyte. Vi behöver skapa en organisation, med en kultur och struktur, som utvecklar offensiv anpassningsförmåga i dessa relationer. En offensiv anpassningsförmåga förutsätter ett ständigt lärande hos våra medarbetare. Det innebär att basen för kommunens utvecklingsförmåga är att säkerställa att det personalpolitiska arbetet bärs upp av en kompetens- och personalförsörjning som klarar av att ta vara på, och ge utvecklingsstöd för, medarbetares olika kvaliteter. Ett grundläggande stöd för alla medarbetare, i alla relationer, är kommunens tre värdeord Kund, Ansvar och Glädje. Härnösands kommun är beroende av den förmåga, och det engagemang som medarbetare har, känner och ger till våra invånare/brukare/kunder i arbetet. Med detta synsätt blir Härnösands kommuns attraktivitet som arbetsgivare en grundläggande överlevnadsfråga!

Kompetensförsörjning

Om personalarbete skall möjliggöra utveckling krävs att det arbetet klarar att hantera såväl det strategiska som verksamhets perspektiv. Härnösands kommun förenar dessa perspektiv genom en modell för kompetensförsörjningsarbetet med målbilden att organisationen skall vara Attraktiv-Kompetent-Effektiv för såväl medborgare som medarbetare. Detta genom att sätta personalarbetet i ett sammanhang och genom att indela personalarbetet i tre delar, IN-I-UT. IN-perspektivet handlar om att kommunen klarar att attrahera och rekrytera rätt kompetens. I-perspektivet handlar om att skapa goda förutsättningar för att behålla och ge utvecklingsmöjligheter för medarbetare. UT-perspektivet handlar om att förbereda och ge medarbetare bästa möjliga stöd för att gå vidare utanför organisationen. Med det synsättet befinner sig alltid personalarbete i någon av de tre delarna, IN, I eller UT. Den organisatoriska konsten är att hantera alla tre delarna samtidigt.

Kompetensutveckling

För att medarbetares kompetensutveckling ska leda till att organisationens förmåga utvecklas krävs en god lärandemiljö som säkerställt utgår från brukarens/kundens behov. En central uppgift för ledarskapet är därmed att skapa förutsättningar för en god lärandemiljö. Regelbunden och systematisk kompetensutveckling för kommunens chefer blir då en nyckelaktivitet i och för ett långsiktigt kompetensförsörjningsarbete som gör skillnad på riktigt.

Ett omfattande ledarutvecklingsprogram för kommunens samtliga 85 chefer pågår sedan slutet av 2010. Programmet är obligatoriskt för kommunens alla chefer och omfattar totalt 18 dagar under 2 år.

Omställningsåtgärder - en aktiv del av kompetensförsörjningsarbete

En del i att uppnå ett långsiktigt kompetensförsörjningsarbete innebär tydliga riktlinjer som är gemensamma för hela kommunen. Detta gäller såväl vid rekryteringsbehov som när övertalighet uppstår. Nya riktlinjer vid rekrytering, som syftar till att än mer tydliggöra och konkretisera rekryteringsprocessen samt roller och ansvar har tagits fram under 2010. De riktlinjer för omställningsåtgärder som funnits sedan 2009, kommer att revideras under år 2012.

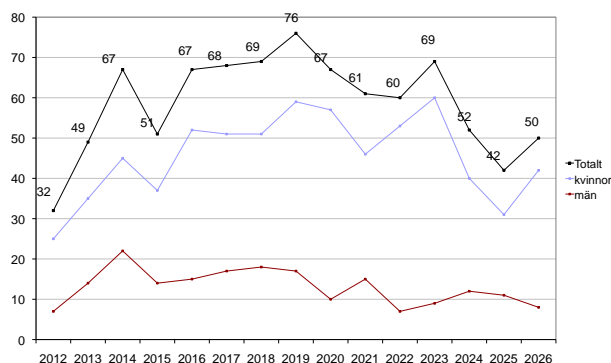
Omställningsåtgärder som beslutats under året är i formen av pensionslösningar och består mestadels av pensionsförstärkning vid förtida uttag. Dessa har erbjudits medarbetare som är fyllda 62 år och har en sammanlagd anställningstid av minst 10 år. Åtgärderna bekostas inom respektive nämnds befintliga budget. I de fall det bedömts som möjligt att dra in den, eller annan tjänst i organisationen, har pensionsförstärkningen kombinerats med ett avgångsvederlag, uppgående till som högst 80 procent av lönen i maximalt 12 månader. Den pensionslösning som består av särskild avtalspension härrör från ett beslut från år 2009 och är finansierat med centrala medel.

Antal åtgärder per nämnd som träder i kraft 2011/2012

	Särskild avtals pension	Pensionsförstärkning	Minskad arbetstid	Avgångsvederlag	Antal åtgärder
Kommunstyrelsen		2		1	3
Arbetslivsnämnden					
Samhällsnämnden					
Skolnämnden	1	5		2	8
Socialnämnden					
Totalt	1	7		3	11

Pensionsavgångar

Under år 2011 har 76 av kommunens tillsvidareanställda gått i pension varav 5 medarbetare har avslutat sin anställning genom att acceptera ett erbjudande om förtida pension. Under året har 71 tillsvidareanställda slutat med naturlig pensionsavgång.

Under kommande femårsperiod beräknas 266 av nuvarande 1 800 tillsvidareanställda gå i pension, vilket innebär cirka 15 procent eller en medarbetare i veckan. Beräkningarna är gjorda utifrån en pensionsålder på 65 år.

Personalförsörjning

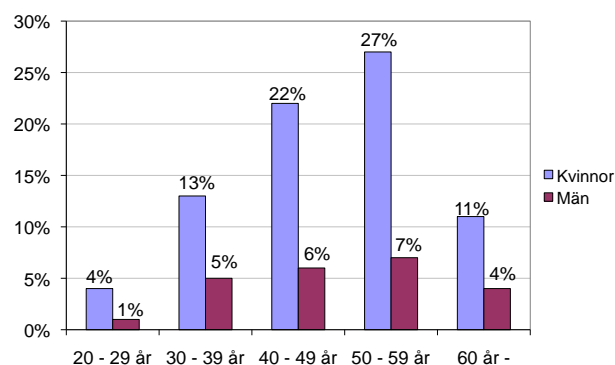
Antalet tillsvidareanställda uppgår per den 31 december 2011 till 1 800 personer, varav 1 382 kvinnor och 418 män. Av antalet tillsvidareanställda är 77 procent kvinnor.

Antal anställda	2011			2010		
	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total
Tillsvidareanst.	418	1 382	1 800	431	1 404	1 835
Visstidsanst.	26	69	95	73	94	167
Totalt	444	1 451	1 895	504	1 498	2 002

Antalet tillsvidareanställda har minskat med 35 medarbetare och de visstidsanställda har minskat med 72 medarbetare. Med visstidsanställda menas de som innehar månadslön, i det här fallet långtidsvikarier och de med så kallad allmän visstidsanställning.

Antal tillsvidareanställda per nämnd	2011		2010	
	Anst.	Årsarb.	Anst.	Årsarb.
Kommunstyrelsen	146	138	139	130
Arbetslivsnämnden	47	46	48	47
Samhällsnämnden	78	73	72	67
Skolnämnden	742	715	750	722
Socialnämnden	787	724	826	758
Totalt	1 800	1 696	1 835	1 724

Det totala antalet tillsvidareanställda är 1 800. Av dessa arbetar 1 395 (78 procent) heltid. 74 procent av kvinnorna och 89 procent av männen arbetar heltid. Medelsysselsättningsgraden för tillsvidareanställda uppgår till 94 procent. För kvinnor är graden 93 procent och för män är graden 97 procent. Minskningen inom socialnämnden beror till största delen på att verksamheter inom socialpsykiatri övergått till annan huvudman.

De procentuella storleksskillnaderna mellan åldersgrupperna är i stort oförändrad. Som tidigare är det gruppen 50-59 år som är den största med 34 procent, och gruppen 20-29 år som är den minsta, med 5 procent, ca 90 av totala antalet medarbetare, vilket är en glädjande ökning från 2010. Medelåldern har ökat med 0,5 år från 2010 och uppgår nu till 48,3 år. För kvinnor är medelåldern 48,3 och för män 48,1 år.

De totala lönekostnaderna för 2011 var totalt ca 786 mnkr. Lönekostnadsminskningen beror av att ett antal verksamheter övergått till annan huvudman under både 2010 och 2011. Det innebär gradvis lägre lönekostnader allteftersom medarbetarrelationer avslutas.

Lönekostnader (mnkr)	2011	2010
Löner	592,2	602,8
Personalomkostnader	186,0	207,3
Sjuklönekostnad	7,3	7,3
Totalt	785,5	817,4

Arbetsmiljö

Härnösands kommuns ambition är att vara en attraktiv arbetsgivare och en dynamisk arbetsplats. En central del av attraktivitetsbegreppet handlar om god hälsa, trivsel och engagemang. Målet är att alla arbetsplatser ska vara hälsofrämjande. Basen i detta utvecklingsarbete utgörs av friskvård som omfattar alla medarbetare och ett ledarskap med insikt om arbetsmiljöns betydelse och kunskap i hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska bedrivas.

Under 2011 har den totala sjukfrånvaron efter flera års nedgång återigen börjat stiga, om än svagt. Total sjukfrånvaro av

sammanlagd ordinarie arbetstid uppgår till 5,2 procent, jämför 2010 5,1 procent. Det är stora skillnader mellan förvaltningarna. Den ökade sjukfrånvaron hänförs till socialförvaltningen som haft en ökning av sjukfrånvaron med 0,7 procentenheter från 6,0 till 6,7 procent. En sedan tidigare generell högre sjukfrånvaro har i och med detta ytterligare förtydligat behovet av en mer nyansrik analys av socialförvaltningens olika verksamhetsförutsättningar. Under början av 2012 kommer socialförvaltningens chef att initiera en genomgång av sjukfrånvaron per programområde. I den totala bilden ska samtidigt påpekas att övriga förvaltningar har en fortsatt god utveckling vad som avser sjukfrånvaron.

Sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid (%)		
	2011	2010
Totalt	5,2	5,1
Kvinnor	5,7	5,6
Män	3,9	3,7
29 år eller yngre	3,8	3,2
30 - 49 år	4,5	4,5
50 år och äldre	6,2	6,1
60 dagar eller mer av total sjukfrånvaro	55,7	57,0
Nämnder		
Kommunstyrelsen	2,6	2,8
Arbetslivsnämnden	2,6	2,6
Samhällsnämnden	2,9	3,0
Skolnämnden	4,7	5,1
Socialnämnden	6,7	6,0

Andelen lång sjukfrånvaro, 60 dagar eller mer, har under 2011 fortsatt sin nedgång om än i en avtagande takt. Andelen lång sjukfrånvaro är 55,7 procent (2008 69,7 procent).

Gemensamma processer och aktiviteter i kommunens arbetsmiljöarbete:

Hälsoinspiratörer	Långtidsfriskbidrag
Formgivaren	Grön Helhet

Långtidsfriskbidraget utgör, tillsammans med nätverket av hälsoinspiratörer, ett nätverk bestående av 90 talet medarbetare med uppdraget att sprida kunskap om hälsofrågor till övriga medarbetare, basen i kommunens friskvårdsarbete.

Genom långtidsfriskbidraget finns möjligheten för enskilda arbetsplatser att söka finansieringsstöd till olika hälsofrämjande aktiviteter, av regelbunden karaktär. Under 2011 inkom 117 ansökningar varav 41 beviljades stöd om totalt 520 tkr.

Projekt som stödjer kommunens arbetsmiljöarbete är exempelvis: Formgivaren, en webb-baserad tjänst som kommunen tecknat avtal med i november 2010. Formgivaren innehåller

bland annat möjlighet till en personlig hälsoanalys med feedback, verktyg för hälsoinspiratörer och chefer samt individanpassade kost- och motionsråd.

Grön Helhet, ett treårigt projekt i samverkan med Arbetsförmedlingen, Vårsta diakonigård och Landstinget med planerat avslut vid årsskiftet 2011 har förlängts fram till och med 2012-06-30. Projektets syfte är att utveckla metoder för rehabilitering i en grön miljö. Grön Helhet vänder sig till anställda som är sjukskrivna eller som ligger i riskzonen för sjukskrivning. Totalt har 17 av kommunens medarbetare deltagit i ett åtta veckors rehabiliteringsprogram i grön miljö.

Under 2011 har:

- Kommunen börjat tillämpa rökfri arbetstid. Som en del i det har 11 medarbetare deltagit i en "sluta röka-grupp".
- 47 procent av de anställda tagit ut sin friskvårdspeng - vilket är en ökning från 2010 med 11 procentenheter
- Sjukfrånvaron uppvisat olika tendenser inom kommunen. Medan socialförvaltningen haft en tydlig vändning uppåt i sin sjukfrånvaro har övriga förvaltningar fortsatt sin nedgång. Totalt för kommunen har sjukfrånvaron ökat från 5,1 procent till 5,2 procent -målvärdet för 2011 var 5,0 procent.
- 23 medarbetare har haft stöd av personalkontoret i rehabiliteringsärenden - en ökning med 3 ärenden jämfört med 2010 och med 10 ärenden relativt 2009.

Övrigt utvecklande HR-arbete under 2011

Kompetensförsörjning i fokus

• Ledarutvecklingsprogram

Kommungemensamt ledarutvecklingsprogram för kommunen pågår sedan november 2010. Samtliga chefer ingår i programmet. Programmet kommer att omfatta 18 dagar under cirka 2 år.

• Lönebildningsutbildning - politik, chefer & medarbetare

Under året har politiker, alla chefer samt medarbetare varit inbjudna till en lönebildningsutbildning. Utbildningens långsiktiga syfte är att etablera gemensamma spelregler för en lönebildning som uthålligt utvecklar organisationens attraktivitet, effektivitet och kompetens.

• Tillsammans Sveriges Bästa Arbetsgivare

Ett påbörjat samverkansarbete i arbetsmarknadsregionen som samordnas via arbetsgivarringen AGERA. Syftet med arbetet är dels att försöka öka den gemensamma förståelsen kring vad det innebär och vad som krävs för att uppfattas som attraktiva arbetsgivare dels att därefter genomföra gemensamma aktiviteter.

- **Ökat tillvaratagande av medarbetarnas kompetens - projektmodell**

Under 2011 har kommunens projektmodell förfinats och sätts nu allteftersom. Ett syfte med projektmodellen är att tillhandahålla ett bra stöd för medarbetare att omsätta sina utvecklingsidéer för att utveckla verksamheten och därmed kundvärde. Detta strukturerade tillvaratagande ska uppfattas som ett första steg i kommunens ambition för ett mer utvecklat medarbetarskap. Kommande steg blir i första hand att genom bland annat arbetsplatsdialoger etablera kommunens värdegrund som en vägledning i alla arbetsvardagens möten.

Ny leverantör av företagshälsovård – en strategisk relation

Ny strategisk partner är Previa. Företagshälsovårdens främsta uppgift är att ge förebyggande insatser. Avtalet löper fram till och med 2013 med möjlighet till 1 års förlängning.

Personalkontorets uppdrag

Syftet med centraliseringen av personalkontoret 2007 var att driva en enhetlig personalpolitik, i beslutet bestämdes också att en utvärdering av detta skulle göras 2010. Den externledda utvärderingen visar ett antal strategiska förbättringsområden. Utvärderingen pekar ut följande prioriterade områden för personalarbetet:

- Kompetensförsörjningsplan
- Avgångssamtal
- Medarbetarsamtal

Härnösands kommun siktar framåt

Hur ska Härnösands kommun klara sitt långsiktiga åtagande? En del av svaret kommer alltid vara att kommunen klarar av att utveckla sin attraktivitet som arbetsgivare. I det övergripande politiskt antagna måldokumentet för 2012-2015 finns god vägledning och gott stöd för de personalpolitiska ambitionerna. I måldokumentet anges framgångsfaktorerna i medarbetarperspektivet som kompetensutveckling, framgångsrikt ledarskap och mångfald. Dessa framgångsfaktorer står i god samklang med organisationens övergripande kompetensförsörjningsarbete som syftar till att säkerställa en attraktiv, kompetent och effektiv organisation.

Kompetensförsörjningsarbetet styrs av en väldigt enkel formel:
Framtid - Nuläge = Behov

Behovsbaserade organisationsgemensamma aktiviteter 2012

Kompetensförsörjningsplan

Kompetensförsörjningsarbetet är beroende av ett helhetstänkande. Delar av den helheten är bland annat följande aktiviteter under 2012; ledarutvecklingsprogram, utvecklingsarenor för dialog som chefscaféer samt implementeringsarbete av kommunens värdegrund.

Organisationskulturen, en framgångsförutsättning

En organisation som ska klara att anpassa sig offensivt och utveckla sin serviceförmåga behöver såväl en struktur som en kultur som stödjer detta. Som en del i ett medvetet arbete för att utveckla kommunen som såväl demokrati- som serviceaktör kommer en banbrytande mätning som syftar till att synliggöra organisationskulturen, det som upplevs känneteckna Härnösands kommun, att genomföras våren 2012. Mätningen och den efterföljande dialogen kommer att vända sig till såväl medborgare, politiker som medarbetare. Det blir också startskottet för ett delaktighetsbaserat implementeringsarbete av kommunens värdegrund.

Projektarbete – ett sätt att förstärka lärandemiljön

Projektarbete är en viktig arbetsform för att öka kommunens utvecklingsförmåga, att gå från idé till förbättrad verksamhet. Under 2012 kommer det att ordnas mötesarenor för kommunens projektledare samt en beställarutbildning. Arbetet drivs av kommunledningskontoret.

Lönebildningsutveckling

Förmågan att hantera kommunens lönebildning är en viktig del av att vara attraktiv, kompetent och effektiv som organisation. Under 2012 kommer ett kontinuerligt arbete att pågå för att stärka kommunens lönebildning. Det arbetet innebär bland annat att arbeta fram gemensamma lönekriterier.

Rekrytering

Som en del i att utveckla rekryteringsprocessen, och säkerställa rätt framtida kompetens kommer ett nytt verktyg för att hantera rekryteringsadministrationen att prövas i en förstudie.

Koncernen

Totalt antal anställda i koncernen uppgår till 2 237 medarbetare. Antalet tillsvidareanställda har under året minskat med 36 medarbetare. Den minskningen beror främst på att kommunala verksamheter inom socialnämnden övergått till annan huvudman.

Antal anställda	2011			2010		
	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total
Tillsvidareanst.	566	1 420	1 986	580	1 442	2 022
Visstidsanst.	170	81	251	117	101	218
Totalt	736	1 501	2 237	697	1 543	2 240

Antal tillsvidareanställda per koncerndel	Tillsvidare anställda	Tillsvidareanställda
	2011	2010
Kommunen	1 800	1 835
Hemab	126	128
Härnösandshus	36	34
Räddningstjänsten	24	25
Totalt	1 986	2 022

Medelssysselsättningsgraden för tillsvidareanställda i koncernen uppgår till 94 procent, vilket är samma som föregående år. För kvinnor uppgår graden till 93 procent och för män uppgår den till 98 procent. I koncernen arbetar 79 procent heltid, 74 procent av kvinnorna och 91 procent av männen.

Tabellen nedan visar åldersfördelningen mellan åldersklasser. 5 procent eller cirka var tjugonde medarbetare är yngre än 30 år. Det är en svag men framtids viktig ökning och ska ses som ett resultat av ett mer målinriktat kompetensförsörjningsarbete. Andelen medarbetare 40 år eller äldre utgör cirka 77 procent. Medelåldern är samtidigt svagt stigande och ligger på 48,3 år (47,9). Räddningstjänsten har lägst medelålder med strax under 44 år.

Åldersfördelning för tillsvidareanställda (%)	2011	2010
20 - 29 år	4,7	4,3
30 - 39 år	18,2	18,4
40 - 49 år	27,2	27,3
50 - 59 år	33,9	34,7
60 -	16,0	15,3
Totalt	100,0	100,0

Kompetensförsörjning och generationsväxling är en gemensam fråga inom hela koncernen. HEMAB är den del av koncernen som kommit längst i arbetet med att möta och praktiskt hantera sin generationsväxling genom projektet "HEMAB 2015 – strategiska framtidsåtgärder".

Arbetsmiljö

Koncernens förebyggande arbetsmiljöarbete genomgår en gradvis nyansering och fördjupning. Från att främst ha handlat om att minska sjukfrånvaron, övergår arbetet till att, även och mer, handla om förebyggande kvalitativa aspekter som förhållnings-sätt, värdegrund och medarbetarskap. Samtidigt återstår ett arbete för att inom kommunen säkerställa att alla medarbetare fullt ut omfattas av likartade arbetsmiljö- och friskvårdsvillkor. Sjukfrånvaron inom koncernen har ökat något. Ökningen sker bland såväl kvinnor som män. När det gäller åldersgrupper så sker ökningen i åldersgruppen under 30 år. Även om gruppen numerärt är relativt liten, drygt 90 medarbetare, bör tendensen följas upp i kommande uppföljningar. Härnösandshus uppvisar en väldigt kraftig förbättring vad gäller sjukfrånvaron som gått från 5,5 procent 2010 till 2,1 procent 2011, vilket nu är lägst sjukfrånvaro i koncernen. Bolagens arbetsmiljöarbete sker på lite olika sätt. Generellt uppmuntras medarbetare på olika sätt till hälsofrämjande aktiviteter, de anställda har bland annat möjlighet att träna på arbetstid. Räddningstjänsten har schemalagda träningspass. AB Härnösandshus, som är certifierade i enlighet med AFS 2001 samt OHSAS 18001, genomför vartannat år en hälso- och arbetsmiljöprofilundersökning genom individuella samtal som hålls av en extern part. Hemab har under 2011 utöver en arbetsmiljöutbildning som riktat sig till såväl skyddsombud som chefer haft ett pågående medarbetarprogram samt genomfört en medarbetarmätning. Medarbetarmätningen visar även denna gång en ökad medarbetarnöjdhet. Hemab är certifierat för kvalitet, miljö och arbetsmiljö enligt bland annat AFS 2001 och OHSAS 18001. Kommunen arbetar långsiktigt vidare med arbetsmiljöutbildningar för chefer samt ett friskvårdsarbete som syftar till att stimulera såväl enskilda medarbetares friskvård som arbetsgruppers kontinuerliga friskvårdsarbete genom så kallad friskvårdspeng eller friskvårdsbidrag.

Sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	2011	2010
Totalt	5,0	4,9
Kvinnor	5,6	5,5
Män	3,6	3,5
29 år eller yngre	3,7	3,0
30 - 49 år	4,3	4,3
50 år och äldre	5,8	5,9
60 dagar eller mer av total sjukfrånvaro	54,9	56,3
Koncerndelar		
Kommunen	5,2	5,1
Hemab	2,3	2,1
Härnösandshus	2,1	5,5
Räddningstjänsten	2,4	1,9

Kompetensutveckling

Arbete med kompetensutveckling sker kontinuerligt inom koncernen. Under året har utbildningar genomförts inom bland annat ledarskap, medarbetarskap, arbetsmiljö, miljö och HLR (Hjärt- och Lung- Räddning). Flera utbildningar har riktat sig till alla anställda inom respektive bolag. Inom Hemab pågår en medveten satsning dels på att utveckla medarbetarskap och teamkänsla samt en ledarutbildning för chefer och blivande chefer. Kommunen fortsätter arbetet med ledarskapet i form av ett pågående ledarutvecklingsprogram. Ett gott samverkansinitiativ tog Hemab genom att bjuda in Härnösandshus och kommunen till en gemensam föreläsning om stress. Att genomföra ett mer gemensamt kompetensförsörjnings och -utvecklingsarbete inom koncernen, utifrån framtida gemensamma kompetensbehov, är ett absolut utvecklingsområde. En gemensam kompetensförsörjningsaktivitet, ett samarbete mellan Härnösandshus, Hemab samt kommunen, som kommer att ske under 2012 är ett deltagande i en mäsas som riktar sig till gymnasieskolungdomar och arbetssökande. Utöver detta deltar kommunen i ett traineeprogram som innefattar totalt åtta kommuner och som riktar sig till svårrekryterade yrkesgrupper.

Sammanfattning av koncernens medarbetarredovisning

Totalt antal anställda i koncernen är i stort oförändrat och uppgår nu till 2 237 medarbetare. Antalet tillsvidareanställda har minskat samtidigt som de visstidsanställda ökat. Såväl ökning som minskning härrör i huvudsak till kommunens verksamhet. Medelåldern bland de anställda har ökat något och ligger nu på 48,4 år (47,9). Drygt 77 procent av medarbetarna är 40 år eller äldre. Koncernen arbetar generellt för att säkra sitt framtida kompetensbehov. Här kan säkert koncernen, i ökande grad, samordna en del av sina framtida kompetensutvecklingsinsatser. En del sådan samverkan har påbörjats under 2011. Koncernens sjukfrånvaro har efter flera års stadig nedgång nu tagit en svag vändning uppåt. Det är möjligen ett bra tillfälle för kommunen att ta initiativ till en total översyn av koncernens arbetsmiljö- och friskvårdsarbete. Ett arbete som ska syfta till att synliggöra goda exempel och lära av varandra, se exempelvis Härnösandshus påfallande minskning av sjukfrånvaron 2011, för att därigenom uppnå ett så hållbart arbetsliv som möjligt för varje medarbetare i koncernen. Att som arbetsgivare kunna erbjuda en arbetsmiljö som möjliggör ett hållbart och utvecklande arbetsliv kommer att vara ett framtida krav från medarbetare, och kunder, för att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare och serviceaktör.

Verksamhetsberättelser

Kommunstyrelsen

Verksamheten

Kommunstyrelsens viktigaste uppgift är att vara kommunens ledande politiska förvaltningsorgan, med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomi. Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsikt över övriga nämnders verksamheter. Utöver detta har kommunstyrelsen ansvar för verksamheterna rörande IT, kost och trafik.

Kommunledningskontoret är en serviceorganisation som skall samordna och verkställa kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens beslut och intentioner samt ge service till den politiska organisationen, förvaltningarna och medborgarna.

Genom samverkan ska kommunledningskontoret underlätta för den decentraliserade organisationen att nå ett effektivt resursutnyttjande och högsta möjliga medborgarynna.

Årets händelser

Politikerna har tagit fram en årsplan 2012 med mål och budget. I den formuleras visionen för Vackra Härnösand som en hållbar, livaktig och solidarisk kommun. Kommunen har bestämt att fortsätta med balanserad styrning med fem perspektiv och 15 mål. Arbetet har involverat fullmäktige, samtliga nämnder och tjänstemän. I och med detta finns det goda förutsättningar att få en mer samlad bedömning och analys av kommunens totala resultat och måluppfyllelse i förhållande till mål och budget framöver.

Under året har en politikerutbildning genomförts för samtliga förtroendevalda och ledande tjänstemän. I den utbildningen tydliggjordes roller och uppdrag mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelse, nämnder och tjänstemän.

Kommunstyrelseförvaltningen har fullföljt ett påbörjat värdegrundsarbete tillsammans med chefsgrupper och medarbetare. Värdegrunden består av orden: kund, ansvar och glädje. Implementeringsarbetet har påbörjats och kommer att fortsätta under 2012.

Ett av kommunfullmäktiges mål är att arbeta med ständiga förbättringar och i det arbetet är ett lednings- och uppföljningsprogram ett viktigt stöd för att kvalitetssäkra uppföljningen av mål samt för att öka kvaliteten i analyserna.

Kommunen har inhandlat ett kommungemensamt lednings- och uppföljningssystem, Stratsys som prövas i 2011-årsredovisning.

Härnösands kommun är projektägare för ett länsövergripande projekt, Riges - Regional Innovativ GIS- och E-tjänst i Samverkan. Projektet syftar till att utveckla en ny Internettjänst, som möjliggör för företag och allmänhet att nyttja kommunernas geografiska informationssystem (GIS), för i första hand en bygglovstjänst.

Under året har näringslivsenheten tillsammans med hela kommunen drivit ett internt projekt under namnet "Förenkla

helt enkelt" projektet har till syfte att tydligt skapa ett kundfokus inom den kommunala organisationen, ca 100 tjänstemän från alla förvaltningar har varit engagerad i detta arbete. Det arbetet fortgår i samverkan med bland annat samhällsförvaltningen.

Kommunledningskontoret har i ett brett samarbete med samhällsförvaltningen och medborgardialoger tagit fram en ny kommuntäckande översiktsplan som antagits av KF. Den ska ligga till grund för kommunens utvecklingsarbete.

Kommunen har tagit fram en projektmodell som ska fungera som mall för alla kommande projekt i kommunen.

Ett nytt råd har inrättats, Rådet för trygghet och hälsa. Den nya organisationen syftar till att skapa en samsyn över folkhälsan, göra folkhälsoarbetet mer effektivt samt underlätta vid sammanställning och redovisning av kommunens välfärdsbokslut. Folkhälsoarbete ska i organisationen kopplas samman med brottsförebyggande arbete samt alkohol- och drogförebyggande arbete.

Personalkontoret har genomfört en uppskattad chefs- och ledarutbildning för kommunens alla chefer. Likaså har ett antal chefscaféer med olika teman erbjudits alla chefer under året.

Ekonomikontoret har ett fortsatt stort behov av upphandlare. Kommunens behov av stöd i upphandlingsfrågor växer.

Under hösten har en ny kommunkonferens anställts likaså två nya förvaltningschefer en till Arbetslivsförvaltningen och en till Samhällsförvaltningen.

Ekonomi

Mnkr	Utfall 2011	Utfall 2010
Intäkter	131,6	133,6
Kostnader	-268,4	-232,8
Nettokostnad	-136,8	-99,2
Skattemedel	126,5	122,6
Resultat	-10,3	23,4

Verksamhetsuppföljning	Utfall 2010	Utfall 2011	Budget 2011	Avvikelse
Kommunfullmäktige	-5,4	-5,1	-5,3	0,2
Kommunstyrelsen	-5,2	-4,0	-5,3	1,3
Kommunchef	-3,0	-5,0	-4,2	-0,8
Näringslivsenheten	-6,3	-6,7	-7,0	0,3
Personalkontor	-15,0	-14,8	-15,6	0,8
Ekonomikontor	-4,4	-43,2	-24,9	-18,3
Kommunledningskontor	-16,7	-14,5	-17,8	3,3
Kostenheten	1,5	2,0	0,0	2,0
IT-enheten	-9,8	-10,0	-10,7	0,7
Trafikenheten	-28,7	-30,5	-29,4	-1,1
Överförmyndarenheten	-6,2	-5,0	-6,3	1,3
Summa	-99,2	-136,8	-126,5	-10,3

Kommunstyrelsen visar ett underskott på 10,3 mnkr, nästan samtliga kontor och enheter går dock med överskott, undantaget ekonomikontoret.

Kommunstyrelsen visar ett överskott på 1,3 mnkr vilket huvudsakligen beror på restriktivitet inom verksamhet Projektbudgetar.

Kommunchef visar ett underskott på 0,8 mnkr, ett underskott som dels beror på att budgeterade medel för konsulter saknades under 2011, dels på att hyreskostnaden för Mittuniversitetets del av Sambiblioteket belastade kommunchefs budget under årets 3 första månader. Tillförhyring av våning 4 i Teologen har belastat kommunchefs budget med 0,1 mnkr som ej fanns budgeterat.

Näringslivsenheten uppvisar ett överskott på 0,3 mnkr, vilket härleds till verksamhet Landsbygdsutveckling.

Personalkontoret visar ett överskott på 0,8 mnkr vilket främst beror på minskade kostnader inom verksamhet Fackliga företrädare. Denna kostnadsminskning beror enligt personalkontorets chef främst på ökad restriktivitet vid utbetalning, samt på att fackförbundet Kommunal slagit ihop sina avdelningar.

Ekonomikontoret uppvisar ett totalt underskott på 18,3 mnkr. Verksamheten Ekonomikontor visar ett överskott på 1,5 mnkr vilket främst härleds till lönekostnader, då kontoret under året haft en lägre bemanning än vad som budgeterats. Verksamheten Kommunstyrelsens anslag för oförutsedda utgifter uppvisar ett överskott på 2,6 mnkr, detta eftersom ett politiskt beslut tagits under 2011 om att pengar som tidigare år reserverats från KS-oförutsedda och ej utbetalts nu ska uppgå i 2011 års resultat. Verksamhet Reavinst/förlust fastigheter uppvisar ett överskott på 4,6 mnkr härlett till försäljningen av Fastlandet 2:91. Verksamhet Pensioner uppvisar ett underskott på 34,7 mnkr, ett underskott som härleds till förändringar i pensionsberäkningarna, bl.a. den så kallade Bromsen.

Kommunledningskontoret uppvisar ett överskott på 3,3 mnkr, där ej utbetalda bidrag till Mittuniversitetet står för 2,5 mnkr. Övrigt överskott härleds till verksamhet Kommunadministration, och beror bl.a. på restriktivitet inom kostnadslagen konsulter, diverse främmande tjänster samt leasingavgifter.

Kostenheten uppvisar ett överskott på 2 mnkr, ett överskott som dels kan härledas till restriktivitet i vikarietillsättningar under året och dels till att Kostenheten under 2011 inte gjort några större återinvesteringar i sin maskinpark. Kostenheten har dessutom under året sålt mat till externa aktörer som bedrivit verksamhet som tidigare legat kommuninternt. Dessa aktörer har betalat ett dyrare portionspris och därigenom renderat en större intäkt till Kostenheten än vad som varit fallet om försäljningen skett kommuninternt - ett påslag på ca 0,4 mnkr.

IT-enheten uppvisar ett överskott på 0,7 mnkr som härleds till verksamhet televäxel. Förklaringen till detta överskott är enligt IT-enheten att televäxeln efter sista uppgraderingen är mycket stabil, utan hårdvaruproblem och med i princip inget behov av konsultinsatser under året. Planerat utbyte av hårdvara samt uppgraderingar har ej genomförts under 2011 i avvaktan på ny

strategi/plan för kommunens telefonlösning/växeltjänst.

Trafikenheten uppvisar ett underskott på 1,1 mnkr, vilket till största delen beror på fördyringar inom verksamheterna Skolskjutsar och Elevtransport till gymnasiet. Även verksamheterna för färdtjänst uppvisar högre kostnader än budgeterat.

Överförmyndarenheten uppvisar ett överskott på 1,3 mnkr, vilket härleds till kostnadslag sociala avgifter. De sociala avgifterna är lägre för uppdragstagare - exempelvis gode män än för anställda tjänstemän. Enheten arvoderar dessutom många uppdragstagare över 65 år, där påslaget för sociala avgifter enligt personalkontoret är annu mindre. Sammantaget ger detta en lägre kostnad för sociala avgifter än vad som budgeterats - ca 0,6 mnkr. Enhetens resterande överskott finns jämnt fördelat över verksamheterna.

Kommunstyrelseförvaltningens investeringsbudget för 2011 var 12,7 mnkr, av dessa har 5,4 mnkr förbrukats. De största kostnaderna återfinns inom Skidan 3-7 med en kostnad på 2,8 mnkr, samt revideringen av Norrlandskustens bästa gästhamn, med en kostnad på 1,3 mnkr. Resterande investeringsmedel har använts till Fastlandet 2:85 (0,5 mnkr), kylaggregat (0,2 mnkr), brandlarm Rådhuset (0,2 mnkr) samt julbelysning (0,25 mnkr).

Framtiden

Kommunstyrelseförvaltningen ska bli mer effektiv inom samtliga enheter. Kommunstyrelsen har sedan tidigare beslutat att fokusera utvecklingsarbetet på ledning och styrning, rollfördelning politiker- tjänstemän samt information.

Information och kommunikation efterfrågas och kommunen bör stärka upp det området. Alla inköp av IT och telefoni ska fortsätta ske genom IT-avdelningen.

Kommunen behöver även i fortsättningen se över kraven/behoven i våra kärnverksamheter och förstå vad det innebär att tillsammans nå en ekonomi som långsiktigt är i balans. Dessa krav kommer att påverka förvaltningens organisation och bemanning.

Fortsatt utveckling och implementering av översiktsplanen och handelsområden fortgår.

Förvaltningen kommer att arbeta med verksamhetsplaner, att följa upp indikatorer, analysera och förbättra måluppfyllelsen så att årsplan 2013 blir ännu bättre. För att förverkliga måluppfyllelse behöver olika mätningar göras som; CTT-mätning i tre perspektiv, medarbetare, medborgare och politiker, och årligen återkommande SCB:s medborgarundersökning.

Nya dialogmöten med olika medborgargrupper ska genomföras.

Verksamhetsstyrningssystemet (Stratsys) ska genomföras rakt över hela organisationen. Synpunktshanteringen ska utvecklas med bättre insyn på inkomna frågor och svar och snabbare återkoppling. Insidan ska utvecklas och bli tydligare och mer lättillgänglig för medarbetare. Likaså ska kommunikation och information utvecklas inom kommunen.

Tjänstedeklarationer som beskriver genomförande och kvalitetsnivå ska tas fram för samtliga verksamheter.

Arbetslivsnämnden

Verksamheten

Verksamheterna inom nämndens ansvarsområden har till syfte att bryta utanförskap och stödja medborgarna i deras strävan att nå sina mål avseende egen försörjning samt att erbjuda utbildningar som kvalificerar för fortsatta studier.

Årets händelser

Arbetsmarknadsenheten

Arbetsmarknadsenheten har under 2011 tillsammans med olika aktörer arbetat inom flera områden för att nå fastställda mål med huvudsyftet att skapa förutsättningar för individen att komma till egen försörjning. Enheten har genom samarbete med Arbetsförmedling och socialtjänst samt en utvecklad praktikpool, med drygt 300 praktikplatser, kunnat uppvisa positiva resultat. Kontakten med företag inom praktikpoolen genererar nöjda företagare som får hjälp att finna framtida arbetskraft.

100 personer, som stod långt från arbetsmarknaden har erbjudits anställning via nystartsjobb, lönebidrag och offentligt skyddad anställning. 50 av dem som fick anställning hade tidigare försörjningsstöd. Ett gott resultat i arbetet mot målet att bryta utanförskap och att se till att fler kommer till egenförsörjning. Det har möjliggjorts genom gott samarbete med bland annat Arbetsförmedlingen. Resursgruppen har under året sysselsatt 103 personer, varav 47 personer har gått till egen försörjning. Totalt har resursgruppen under året levererat 39 600 arbetstimmar till kommunala verksamheter.

Enheten har fram till den 7 december 2011 mottagit 77 flyktingar varav 35 under 18 år. Barn och ungdomar har introducerats av arbetsmarknadsenheten och Arbetsförmedlingen har haft ansvaret för de vuxnas introduktion.

Det långsiktiga arbetet för att hjälpa långtidsarbetslösa ungdomar ut på arbetsmarknaden utifrån det arbetsätt som utvecklades under arbetet med projektet En dörr in har fortsatt. Ungdomen erbjuds förutom noggrann kartläggning utifrån sina specifika behov, stödjande insatser och praktik. Vid slutrapporten från projektet redovisas att av de 161 ungdomarna som aktualiserats hade 46 fått en anställning.

Projekt Sambandet har under året implementerats i arbetsmarknadsenhetens ordinarie verksamhet. Personalens tjänstgöringsgrad har utökats och arbetsmetoderna utvecklats vilket inneburit att fler kunnat beredas plats. Under 2012 kommer en utvärdering att presenteras ur ett samhällsekonomiskt och socialt perspektiv.

Sommaren 2011 fick 134 ungdomar sommarjobb fördelade inom olika verksamheter som idrottsföreningar, hemtjänsten, ridskolan, badplatser och turistnäringen.

Vuxenutbildningen

Introduktion av flyktingar och invandrare inklusive svenskundervisning (SFI) för dessa grupper har upphandlats från

Härnösands Folkhögskola. SFI-undervisning i kombination med praktik möjliggör teoretisk och praktisk språkräning på heltid. Ca 180 personer har deltagit i verksamheterna under året. 94 personer är nytillkomna under 2011. Vid LärVux har 56 personer deltagit i undervisningen som anpassas till varje enskild individs förmåga och förutsättningar. Med alternativa inlärningsmetoder kan även personer med läs och skrivsvårigheter utveckla sin kunskap och sina färdigheter till nivåer som imponerar. Det är viktigt att kursdeltagarna ges en yrkesinriktad utbildning som möjliggör ett framtida lönearbete.

Grundläggande vuxenutbildning (GRUV) har under året haft 146 studerande. I ämnet svenska har de undervisats i olika grupper utifrån sina förkunskaper. Kursdeltagare har oftast tidigare erhållit SFI-undervisning som avslutats på olika nivåer. Deltagarna har en begränsad tid till förfogande för att tillägna sig de kunskaper de behöver för att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhällslivet. Begränsningen ligger främst i den tid som eleven kan erhålla studiestöd från centrala studiestödsnämnden. I samarbete med arbetsförmedlingen prövas en kombination av studier och praktik som möjliggör ersättning i form av aktivitetsstöd.

Gymnasial vuxenutbildning har givits i form av allmänna studieförberedande kurser mestadels i Komvux regi där 463 studerande passerat under året. Ca 70 % av de studerande läser hela eller delar av sin utbildning på distans. I enstaka fall då Komvux inte kan erbjuda sökt kurs har kurser köpts från andra kommuner alternativt externa utbildningsanordnare. Yrkesutbildningar på gymnasienivå har i huvudsak köpts som enstaka utbildningsplatser. Staten har bidragit med 4,1 mnkr som ett riktat bidrag för yrkesutbildningar. Utbildningarna har varit inom områdena vård, elinstallation, byggnad, handel och administration, trädgårdsanläggningar, florister, kock, restaurang och bageri. Utbildningsvolymen har varit ca 60 heltidsplatser.

Nytt för i år är statens satsning på lärlingsutbildning för vuxna. Under året har 6 personer deltagit i en lärlingsutbildning. Utbildningarna har riktats mot restaurang, naturbruk och hantverk.

Yrkeshögskolan

2011 har varit ett händelserikt år för Yrkeshögskolan (YH). Antalet studeranden har under året varit ca 130 st. 50 elever avslutade sina utbildningar i juni. Glädjande var att många av dem hade ett jobb att gå till. Tre studenter i Solenergiteknikerutbildningen gjorde delar av sin praktik i Spanien, Österrike och Tyskland. Sedan starten 2006 har vi utexaminerat ca 200 elever.

Fem ansökningar om utbildningar har tagits fram under våren. Två av dem är helt nya utbildningar, en utbildning inom Hotell och Restaurangområdet som bygger på matlagning med närproducerade råvaror och en distansutbildning inom vård och omsorg som personlig assistent. I januari 2012 får vi veta om utbildningarna beviljats.

I slutet av augusti startade våra utbildningar upp efter sommaruppehållet. Den nya utbildningen Apotekstekniker på distans lockade över 200 sökande varav 33 studerande antogs. De studerande kommer från hela landet, varav 60 % kommer från Västernorrland. Utbildningen är 1,5 år och innehåller åtta ämneskurser och tre praktikkurser. Vi genomför sex ämneskurser med egen personal i ett samarbete med gymnasieskolan. Två centrala kurser genomförs i samarbete med Frans Schartaus handelsinstitut i Stockholm. Utbildningen är beviljad ett andra intag hösten 2012. En förutsättning för att vi har kunnat starta upp och driva denna utbildning har varit samarbetet med förvaltningens projekt e-akademien.

Uppdragsutbildningen har haft ett lyckat år med ca 380 certifierade personer inom kyl- och värmepumpsbranschen. Uppdragen har genomförts i egna lokaler i Härnösand, på olika orter i Norrland men även i Stockholm där ett 80-tal personer certifierats hos Electrolux AB. Vi har även utfört ett uppdrag för Vattenfalls Kraftgrupp i Forsmark där vi utbildat 7 trainees i drift- och underhållsteknik. Utbildningen har bedrivits både i Härnösand och i Forsmark under 6 veckor.

Samarbete med Mittuniversitetet inom området kyl- och värmepumpar har kommit igång. I och med samarbetet kan man till viss del erbjuda kombinerade kursutbud och dela på lokal- och utrustningskostnader, vilket ökar flexibiliteten och förbättrar ekonomin.

Samarbetet med Mittuniversitetet, gymnasieskolan och YH finns genom sambruket av maskinhallen på fd sjöbefälsskolan. Samarbete har utvidgats till utbildningsstrategiska och pedagogiska frågor i syfte att attrahera fler studeranden på alla nivåer inom energiområdet till Härnösand. Mittuniversitetet anger energiområdet som prioriterat och kompetens, ekonomi och verksamhetsutveckling som viktiga samarbetsfördelar.

Ekonomi

Mnkr	Utfall 2011	Utfall 2010
Intäkter	49,9	45,6
Kostnader	-76,7	-73,7
Nettokostnad	-26,8	-28,1
Skattemedel	31,7	31,1
Resultat	4,9	3,0

Verksamhetsuppföljning	Utfall 2010	Utfall 2011	Budget 2011	Avvikelse
Arbetslivsnämnden	-0,6	-0,7	-0,9	0,2
Ledning och gemensam adm.	-10,3	-8,7	-9,8	1,1
Arbetsmarknadsenheten	-6,9	-6,2	-8,6	2,4
Vuxenutbildningen	-9,0	-9,9	-11,3	1,4
Yrkeshögskolan	-1,3	-1,3	-1,1	-0,2
Summa	-28,1	-26,8	-31,7	4,9

Arbetslivsnämnden visar ett överskott om 4,9 mnkr.

Nämndens överskott slutar på 0,1 mnkr, färre ledamöter samt ett inställt sammanträde i november genererar detta överskott.

Ledning och gemensam administration lämnar ett överskott på 0,8 mnkr, det beror till stor del på att förvaltningen saknat förvaltningschef under 6 månader och viss restriktivitet vid återanställningar.

Arbetsmarknadsenheten ger ett överskott om 2,7 mnkr. Det goda samarbetet med arbetsförmedlingen har fortgått under året och givit större externa intäkter än förväntat.

Vuxenutbildningen redovisar ett överskott om 1,4 mnkr, orsaken till detta överskott kopplas till återhållsamhet när det gäller inköp och marknadsföring samt att den upphandling som gjorts under året avseende yrkesutbildning genererat en lägre kostnad än vad statsbidraget ger utrymme för.

Yrkeshögskolan visar ett knappt underskott om 0,1 mnkr. Under året har en ny utbildning startats upp och de kostnader som uppstarten orsakat täcks inte av statsbidragen och uppgår till ungefär 0,5 mnkr. Uppdragsutbildningen har under året erbjudit externa företag certifiering inom olika områden vilket lett till en intäktsökning på cirka 0,4 mnkr, detta balanserar upp det totala resultatet.

Framtiden

Arbetsmarknadsenheten

Arbetet fortsätter med att hitta nya metoder och arenor för att kunna erbjuda fler möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden. Arbetsträningsplatser som är lämpliga för kvinnor kommer att särskilt beaktas. Utveckling av stödet till ungdomar planeras. Det kan vara olika stödinsatser inom hälsa, livsstil och praktiskt stöd i vardagen som kan vara avgörande för om ungdomen ska kunna komma vidare mot sysselsättning.

Vuxenutbildningen

Under 2012 fortsätter arbetet med att bygga upp och utveckla lärlingsutbildningar. Det finns en strävan att förbättra valideringen av elevernas tidigare kunskaper och en utmaning i att erbjuda gymnasiala yrkesutbildningar till ett större antal när det statliga bidraget för yrkesvuxenutbildningen minskar. Aktivt arbeta för att minska antalet elever som inte påbörjar eller inte avslutar sin utbildning, framförallt vad gäller distansutbildningen.

Yrkeshögskolan

En framtidsfråga för Yrkeshögskolan är att skapa en organisation som kan möta behovet av att starta upp och avsluta utbildningar eftersom Yrkeshögskolemyndighetens bidragssystem är kortsiktigt. En väg vi prövar är att öka samarbetet med gymnasieskolan, Mittuniversitetet och skapa allianser med andra utbildningsaktörer i länet. En annan framtidsfråga är utvecklingen av mera flexibla lärformer.

Samhällsnämnden

Verksamheten

Samhällsnämnden bedriver miljöarbete, fysisk planering, bygglov, mark- och fastighetsfrågor, mätningssuppgifter, gator och parker, naturvård, miljö- och hälsoskydd, livsmedel samt fritids- kultur- och ungdomsaktiviteter.

Årets händelser

Det har varit ett händelserikt år inom nämndens verksamhetsområde. Satsningar har genomförts inom alla verksamhetsområden som har medfört stort mervärde för Härnösandsborna.

De mest synliga förändringarna är det nya handelsområdet Ankaret som har öppnats och som har möjliggjort etablering av flera affärer. Kommunen har här gjort en stor arbetsinsats och investering för att få detta till stånd. I nära anslutning till detta har hela hösten pågått en planering av en ny dockningsstation för att förbättra resandet med kollektivtrafiken.

Simhallens invigning av bassängerna och den nya relaxen under våren med tillkommande upprustning av lokalgatan och förbättring av parkeringsmöjligheterna i anslutning till simhallen. Trots vissa initiala problem både med relaxen och med tillgängligheten under själva byggtiden av lokalgatan, bedöms ändå att utfallet har blivit en succé.

Sambiblioteket har fått en ny gradängsal med plats för 130 personer samt tre nya lärosalar. Ombyggnaden har skett i samarbete med Mittuniversitetet som har behov av moderna lärosalar i olika storlekar.

Inom nämnden har även stora förändringar skett som inte är lika synliga för medborgarna såsom att en ny plan- bygglag har träff i kraft med större åtaganden för nämnden. Ombud och kontrollansvaret för entreprenaderna inom nämndens ansvarsområde sköts från hösten av nämnden. Inventering har gjorts på södra Härnön rörande vatten och avloppssituationen.

Satsningen på ungdomsfrågor har landat i en personalförstärkning av ungdomsverksamheten och att lokalfrågan löstes för de kommande fem åren. Ungdomsverksamheten blir kvar i sina tidigare lokaler på Rosenbäckshallén, men med lite upprustade lokaler.

Ekonomi

Mnkr	Utfall 2011	Utfall 2010
Intäkter	20,5	15,8
Kostnader	-154,8	-150,1
Nettokostnad	-134,3	-134,3
Skattemedel	134,6	134,8
Resultat	0,3	0,5

Verksamhetsuppföljning	Utfall 2010	Utfall 2011	Budget 2011	Avvikelse
Samhällsnämnden	-1,1	-1,1	-0,9	-0,2
Administration	-8,4	-8,4	-8,0	-0,4
Ungdomsverksamhet	-2,4	-3,3	-3,5	0,2
Fritidsverksamhet	-27,2	-29,5	-27,7	-1,8
Kulturverksamhet	-30,4	-29,8	-29,9	0,1
Bygg- och miljöverksamhet	-42,0	-38,0	-40,9	2,9
Entreprenaderna	-22,8	-24,2	-23,7	-0,5
Summa	-134,3	-134,3	-134,6	0,3

Nettoinvestering	Utfall 2011	Utfall 2010
Fritidsverksamhet	-24,8	-3,2
Kulturverksamhet	-1,0	0,0
Bygg- och miljö verksamhet	-34,3	-36,1
Summa	-60,1	-39,3

Samhällsnämnden redovisar totalt ett överskott på 0,3 mnkr.

Ett mindre underskott redovisas för den politiska verksamheten. Även administrationen redovisar ett mindre underskott beroende på dubbla förvaltningschefslöner från cirka mitten av november och året ut samt anställning av en extra resurs för att organisera och sortera handlingar som berör bostadsanpassning och bygglovvärenden. Ungdomsverksamheten redovisar ett mindre överskott som beror på att ett nytt lägre hyresavtal för Ungdomens Hus "Kåken" har förhandlats fram från och med 2011-07-01.

Fritidsverksamheten redovisar ett större underskott som beror dels på ombyggnationerna på simhallen för 2010 och 2011. Kort efter öppnandet av relaxen och badbassängerna 2011 upptäcktes läckage på relaxen och äventyrslandet för barn, varför dessa två avdelningar måste stänga. I oktober månad upptäcktes att elförbrukning debiterats 2,5 gånger för högt från oktober 2010. Det är svårt att få någon uppfattning om vad driftkostnaden för simhallen kommer att bli då verksamheten inte pågått för fullt under ett helt verksamhetsår. Förhoppningsvis kan 2012 ge svar på frågan om inte något oförutsett inträffar. En annan stor kostnad som drabbat fritidsverksamheten är ombyggnad av dammen vid Eksjön som reglerar vattentillförseln till Västanaåfallet.

Ett mindre överskott redovisas totalt för kulturverksamheten trots att teatern inte klarat sitt intäktskrav. Den nya gradängsalen på sambiblioteket har inte ekonomiskt belastat samhällsnämnden.

Inom bygg- o miljöverksamheten är det främst lönekostnaderna som bidrar till överskottet då vakanta tjänster ej tillsatts samt sjukskrivningar och tjänstledigheter. Även kostnaden för underhållet på gatubelysningen blev lägre än budgeterat. Bidrag från länsstyrelsen till sjökalkning avseende 2010 bokfördes på

2011. Även ersättningar från trafikskadeförsäkringen för skador uppkomna tidigare år har erhållits under året. Däremot har budgeten för bostadsanpassning överskridits. Upphandlade entreprenörer sköter underhåll och upprustning av kommunens gator och vägar (Svevia) samt kommunens parker och grönytor (Svensk Markservice).

När det gäller investeringsbudgeten redovisas överskott på 13,5 mnkr. Den stora investeringskostnaden för fritidsverksamheten avser simhallens ombyggnad och en del ny utrustning. Även en del investeringar har gjorts på Högsåthen. Investeringen för kulturverksamheten avser digitalutrustning till teatern. De stora investeringsprojekten på bygg och miljö är gatuombyggnaden vid simhallen, Kaptensgatan samt Varvsållen.

Framtiden

I den nya översiktsplanen finns många viktiga utredningsuppdrag som måste genomföras för att Härnösand långsiktigt ska utveckla sitt strategiska planeringsunderlag. Arbetet med förstudien för Södra Härnön ska slutföras och om en utveckling ska kunna ske i området krävs omfattande utredningsinsatser för framtida va-lösning och ett stort antal detaljplaner behöver revideras. Informationsinsatser till alla berörda fastighetsägare blir omfattande. Fortsatt planering av området kring nya handelsområdet Ankaret och resecentrum krävs. Revidering av detaljplaner kring bostadsområden och planering av nya områden är högt prioriterat.

Byggande av ny dockningsstation för bussar och terminalbyggnad kommer att medföra en lång rad följdfrågor under det närmaste året. Samarbetet som idag finns inom hela kommunen för att få en bra lösning utifrån de förutsättningar som finns kommer att fortsätta. En trafikstrategi behövs som underlag i all planering.

Våra entreprenader på gata och park gick under våren in i en tvåårig option. Arbetet med att ta fram aktuella mängder för ett nytt förfrågningsunderlag ska slutföras. Många strategiska beslut behöver tas kring omfattning av kommande entreprenad.

Många nya rutiner och en tillsynsplan behövs kring de många nya stegen kring lovgivning och tillsyn enligt nya plan- och bygglagen. Dessutom saknar kommunen ett miljöledningssystem. Härnösand är en ekokommun, medverkar i Energimyndighetens projekt om uthålliga kommuner. Dessutom bör det miljöstrategiska arbetet förstärkas.

Arbete pågår centralt i kommunen med att undersöka möjligheterna till att bygga en ny curlinghall. De följdinvesteringar som det medför utgör en spännande utveckling av hela idrottsområdet Högsåthen. Underlag har även tagits fram för en ut- och ombyggnad av nuvarande ridskola. En vision finns framtiden för att utveckla Bondsjöanläggningen med ny serviceanläggning innehållande 4 omklädningsrum, cafeteria-del, kansli och sam-

manträdeslokal för att tillgodose föreningens behov.

Teaterns digitalisering som kommer att ske under våren 2012 kommer att ge nya möjligheter inom kultur men även andra verksamhetsområden. Premiärvisning med den nya digitala utrustningen på Teatern är operaföreställningen La Traviata av Verdi den 14 april 2012.

Skolnämnden

Verksamheten

Skolnämnden ansvarar för verksamheter för barn från 1-21 år. Förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, grundskola, särskola, gymnasium och gymnasiesärskola samt den kommunala musik & kulturskolan. Verksamheten är indelad i rektorsområden under ledning av en rektor. Genom att skapa en god lärandemiljö ger vi våra barn och ungdomar förutsättningar till en hög måluppfyllelse.

Årets händelser

Från och med 1 juli 2011 trädde flera viktiga reformer inom skolområdet i kraft. En helt ny skollag ersatte den gamla och nya läro- kurs- och ämnesplaner infördes. För lärare gäller nya behörighetskrav och krav på lärarlegitimation infördes. Ett nytt betygssystem med fler betygsteg samt betyg från skolår 6 infördes. Implementeringen av skola 2011 har i stor utsträckning skett internt i kommunen med stöd av en projektanställning vid skolkontoret som på heltid samordnat och lett insatser ute på rektorsområdena under året. En kompetensutredning med syfte att undersöka behovet av kompetensutveckling pågår också. Härnösandsmodellen har uppmärksammats nationellt och omnämns som ett gott exempel på Skolverkets hemsida.

Förändringarna i skollagen har också fått till följd att skolans ledningsorganisation behövt ses över. För gymnasiet del var detta akut och skolnämnden beslutade under våren att en gymnasieskola med en rektor skulle finnas i kommunen. Tidigare var gymnasiet uppdelat i två rektorsområden. För- och grundskolans organisation utreds för närvarande och en ny organisation kan, om utredningen ser detta som nödvändigt, tidigast sju sättas till höstterminen 2012.

Bondsjö förskola har under sommaren tyvärr drabbats av vattenskada som inneburit att förskolan har fått stänga och verksamheten har tillfälligt fått flytta till gamla Franzenskolas lokaler. I samband med reparationen av förskolan planeras också en upprustning av lokalerna. Återflytt sker under våren 2012.

Med anledning av nya EU-krav gällande livsmedelshantering så har i stort sett alla kök i förskolor/skolor varit i behov av ombyggnation. I vissa skolor och förskolor har åtgärderna varit av enklare slag t.ex. montering av nya handfat. På ett antal förskolor och grundskolor har åtgärderna inneburit större investeringar med ny- ombyggnationer. Arbetet inleddes redan 2009 med Bondsjöhöjdens skola, avbröts 2010 och återupptogs 2011. När vi nu summerar detta ser vi att dessa krav kostat mellan sex och sju miljoner kronor.

Det sjunkande barn- elevantalet har under året stannat upp. I förskolan ser vi en liten ökning av antalet barn, något som är glädjande men samtidigt gjort att vi har nått en nivå där vi behövt utöka våra lokaler för denna verksamhet. I gymnasieåldrarna minskar elevunderlaget fortfarande något men då

Härnösands gymnasium under hösten ökat sin elevandel har den negativa trenden vänt. Fler elever än tidigare väljer nu att studera vid Härnösands gymnasium istället för att studera vid annat gymnasium.

Ekonomi

Mnkr	Utfall 2011	Utfall 2010
Intäkter	57,4	60,1
Kostnader	-528,6	-549,2
Nettokostnad	-471,2	-489,1
Skattemedel	464,5	472,3
Resultat	-6,7	-16,8

Verksamhetsuppföljning	Utfall	Utfall	Budget	Avvikelse
	2010	2011	2011	
Nämnd	-0,9	-1,1	-1,0	-0,1
Förskola	-95,7	-99,0	-97,4	-1,6
Förskoleklass och fritids	-30,6	-26,4	-30,5	4,1
Grundskola	-202,9	-191,1	188,4	-2,7
Särskola	-18,6	-18,2	-17,9	-0,3
Gymnasiet	-107,5	-101,4	-98,0	-3,4
Gymnasiesär	-9,2	-10,1	-8,4	-1,7
Musik- och kulturskolan	-8,2	-8,4	-7,4	-1,0
Gemensam administration	-15,5	-15,5	-15,5	0,0
Summa	-489,1	-471,2	-464,5	-6,7

	Utfall 2011	Utfall 2010
Nettoinvestering	-6,3	0

Jämförelse av resultaten år 2010 och 2011

Nämnden redovisar ett underskott på 6,7 mnkr för år 2011. Jämfört med 2010 har nämnden förbättrat resultatet med 10,2 mnkr. Årets nettokostnad på 471,2 mnkr är en sänkning med 17,9 mnkr jämfört med föregående år. Sänkningen består av en intäktsminskning med 2,7 mnkr och en kostnadsminskning med 20,6 mnkr.

Intäktsminskningen mellan åren består av lägre interkommunala intäkter på gymnasiet och gymnasiesär, mindre försäljning av verksamhet för Musik och kulturskolan samt lägre barnomsorgsavgifter.

Nämnden har under det gångna året genomfört omfattande åtgärder som främst syns inom verksamheterna grundskola och gymnasium.

Det är främst kostnader som avser personal, lokaler och övrig förbrukning som minskat mellan åren. Personalkostnaderna har

trots löneökningarna 2011, minskat med 2,3 mnkr genom att visstidsanställningar inte förlängts och att pensionsavgångar inte återbesatts, främst inom grundskola och gymnasium. Lokalkostnaderna har minskat med 2,4 mnkr vilket till stor del beror på att tre grundskolor renoverades under 2010 och att det då redovisades som lokalkostnader. Övriga kostnader minskade med 15,9 mnkr, där den största minskningen återfinns inom förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial.

Gymnasiets interkommunala intäkter och kostnader har ökat med 1,2 mnkr under 2011, ökningen består av 0,9 mnkr mindre intäkter för sålda gymnasieplatser samt 0,3 mnkr mer kostnader för köpta gymnasieplatser.

Jämförelse mellan prognosen i delårsbokslutet och resultatet i bokslutet

Vid delårsbokslutet i augusti prognostiserade nämnden ett underskott på 14,9 mnkr vilket var 8,2 mnkr sämre än vad resultatet sedan slutade på i bokslutet. Det förbättrade resultatet i bokslutet består av 4,8 mnkr ökade intäkter och 3,4 mnkr lägre kostnader.

Intäktsökningen beror på att bidrag från statliga myndigheter har beviljats efter delårsbokslutet, samt att det inkommit mer övriga intäkter som till största delen hör till gymnasieverksamheten i form av interkommunala intäkter och sålda utbildningsplatser till Komvux. Prognosen för gymnasiets övriga intäkter har enligt försiktighetsprincipen legat lite lågt vid delåret, då intäkten för hela terminen är osäker vid terminsstarten.

Kostnadsminskningen beror på att lokalkostnaderna blev lägre än prognostiserat i delårsbokslutet samt att kommunfullmäktige i december beviljade nämnden att lägga investeringar på två förskolor till investeringsredovisningen. Skadeståndskrav från de fackliga organisationerna har efter överenskommelse sänkts betydande.

Investeringar

Årets investeringar på 6,3 mnkr innehåller ombyggnation av tillagningskök, ventilationssystem och toaletter på olika för- och grundskolor samt iordningställande av en ny förskola och ombyggnation av ytterligare en förskola.

Ombyggnationen av en förskola är en pågående investering eftersom fastigheten inte förväntas kunna tas i bruk förrän senare delen av 2012

Framtiden

Under året har mycket tid och kraft lagts på budgetarbete då prognosen för utfall i nämndens budget varit kraftigt negativt. Genom att inte återbesätta vikariat och andra avslutade tjänster samt allmän sparsamhet har prognosen månad för månad kunnat sänkas från som mest ca 25 mkr till ca 10 mkr. Arbetet

för att få en budget i balans fortsätter med full kraft tills en nollprognos kan ställas.

Gymnasieskolan får från och med 2012 en budget baserad på programpeng vilket gör att förvaltningen får lättare att prognostisera kostnader för gymnasiet. Samtidigt gör detta att gymnasiet blir känsligare för elevförändringar och ett ekonomiskt hållbart gymnasium kommer att kräva en anpassning av organisationen till ett minskat elevunderlag. För att kunna ge alla våra ungdomar ett brett utbud av gymnasieutbildningar krävs därför samarbete med andra kommuner.

På förvaltningsnivå behövs en översyn av rutiner och kompetens. Allt för att kunna serva verksamheten, men också skolnämnden, med stöd och hjälp. Utredningen om ledningsorganisation ska också fokusera på skolkontorets organisation då det måste vara tydligt för alla hur verksamheten leds. En årscykel över förvaltningens och nämndens verksamhet ska under våren 2012 tas fram.

Då olika uppgifter, som ofta inte är samstämmiga, florerar gällande nyckeltal för verksamheten ska en utredning av dessa nyckeltals innehåll och kvalitet göras under 2012.

Socialnämnden

Verksamhet

Socialnämndens uppdrag är att erbjuda enskilda och familjer stöd i sin livsföring. Nämnden ska verka för god vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning samt bedriva verksamhet som ger stöd för den enskilde att leva ett självständigt och aktivt liv i gemenskap med andra.

Årets händelser

En översyn av socialförvaltningens organisation med anledning av behovet av att tydliggöra ansvar för beslut och genomförande är påbörjad.

En kartläggning av samtliga nämndens verksamheters personalplanering har påbörjats med syfte att identifiera områden som genom bättre personalplanering kan reducera nämndens kostnader.

Besparing på hemtjänstens verksamhet med 15,0 mnkr för 2011 gjordes utan att metoden för att åstadkomma förändringen var framtagen vid årets början. De tekniska system, som är en förutsättning som stöd för att mäta utförd tid hos kunden, har under årets första del inte svarat mot förväntningarna i vare sig kvalitet eller leveranstakt. Upphandling av teknisk utrustning för nyckelfri hemtjänst som även kan mäta utförd tid har slutförts i december.

Under året ökade antalet gynnande beslut för personer som har rätt till stöd enligt lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL). Kommunfullmäktige har efter socialnämndens framställda beslutat om utökad ekonomisk ram 2011 med 8,5 mnkr för att möta detta behov.

Ett gruppboende för sex personer med LSS-beslut har beställts av AB Härnösandshus.

Utbetalningar av ekonomiskt bistånd varit högre än föregående år och det tillsammans med höga kostnader för familjehem och kostnader för vård enligt lag om vård av missbrukare (LVM) i vissa fall, bidrar till ett överdrag av budgeten.

Avveckling av 6 demensboendeplatser har påbörjats.

Servicehuset Solbrännans lägenheter för särskilt boende har avvecklats och övergått till AB Härnösandshus för uthyrning. Personer med särskiltboendebeslut har erbjudits lägenheter inom kommunens särskilda boenden.

Ett nytt verksamhetssystem för dokumentation och uppföljning av insatser enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen har införts.

Ett läns-gemensamt projekt mellan kommunerna och landstinget har påbörjats med målet att utforma ett beslutsunderlag för en sammanhållen hemsjukvård i länet.

Som en del i målet om säker inloggning i webbaserade system som hälso- och sjukvårdspersonal använder har förberedelser påbörjats tillsammans med övriga länets kommuner att införa

identifikationssystem. Detta är en del av införandet av en Nationell patientöversikt (NPÖ).

Socialnämndens ledamöter och ersättare har genomgått utbildning i aktuell lagstiftning inom sitt ansvarsområde.

Kompetensutveckling med stöd av Omvårdnadslyftet har inletts inom äldreomsorgen.

Ekonomi

Mnkr	Utfall 2011	Utfall 2010
Intäkter	112,1	102,0
Kostnader	-562,6	-540,3
Nettokostnad	-450,5	-438,3
Skattemedel	441,0	431,4
Resultat	-9,5	-6,9

Verksamhetsuppföljning	Utfall 2010	Utfall 2011	Budget 2011	Avvikelse
Socialnämnd	-1,4	-1,3	-1,0	-0,3
Ledning och gemensamt	-20,0	-24,6	-26,5	1,9
Individ- och familjeomsorg	-62,4	-66,2	-60,9	-5,3
Äldreomsorg	-245,6	-240,2	-231,3	-8,9
Omsorg om funkt.hindrade	-108,2	-116,4	-119,4	3,0
Bemanningsenhet	-0,7	-1,8	-1,9	0,1
Summa	-438,3	-450,5	-441,0	-9,5

Socialnämnden redovisar ett underskott om 9,5 mnkr för 2011. I resultatet för 2011 är nettokostnaden för socialnämndens verksamheter 450,5 mnkr vilket är en ökning på 12,2 mnkr i jämförelse med 2010.

Intäkterna har ökat med 10,0 mnkr i förhållande till 2010 och det beror främst på ökade intäkter från Migrationsverket samt ny omsorgsavgift inom äldreomsorgen.

Kostnaderna har ökat med 22,3 mnkr i förhållande till 2010 och det beror främst på ökade kostnader för placeringar, ökat antal biståndsbeslut enligt LSS och SoL samt ökade kostnader för försörjningsstöd.

Underskottet på 9,5 mnkr är en förbättring av resultatet med 4,0 mnkr i förhållande till den prognos nämnden lämnade per den sista augusti. De främsta orsakerna till det förbättrade resultatet är att nämndens kostnader har ersatts av Migrationsverket i högre grad än vad som tagits med i tidigare prognoser på grund av bedömda osäkerheter samt effekt av åtgärder enligt handlingsplanen efter tertialrapport 2.

Socialnämnden fick besparingskrav inför 2011 på totalt 18,1 mnkr varav hemtjänsten fick ett besparingskrav på 15,0 mnkr. Hemtjänsten har inte kunnat realisera den besparingen, verksamheten visar ett underskott om 14,8 mnkr vilket innebär att verksamheten ligger på samma kostnadsnivå 2011 som 2010.

Underskottet beror till viss del på att tiden hos kund inte är uppe på de nivåer som är beslutade och att personalplaneringen inte fått fullt genomslag. Två åtgärder som låg till grund för besparingen matdistribution och upphandlingen av nyckelfri hemtjänst har inte fått effekt under 2011.

Inom Individ och familjeomsorg har nettokostnaderna ökat med 3,8 mnkr mellan åren 2010 och 2011 och det beror till största del på ökade kostnader för placeringar av barn och unga.

Barn placerade i hem för vård och boende (HVB) samt familjehem redovisar underskott 6,2 mnkr i förhållande till budget. Placeringar i familjehem sker främst av yngre barn där placeringen avser att pågå under en längre tid, ofta hela barnets uppväxt vilket påverkar kostnaderna.

Placeringar av vuxna enligt lagen om vård av missbrukare (LVM) redovisar ett underskott om 1,4 mnkr. Underskottet beror bland annat på att fler yngre personer än tidigare är i så allvarligt missbruk att frivilliga insatser inte kan anses tillräckliga.

Kostnaderna för försörjningsstödet har ökat med 2,0 mnkr mellan åren 2010 och 2011. Trots denna ökning så redovisar försörjningsstödet endast ett underskott om 0,9 mnkr i förhållande till budget. Migrationsverket har beviljat återsökningar av försörjningsstöd som bedömts högst osäkra vilket påverkar resultatet positivt. Försörjningsstödet ökar främst till vuxna över 25 år. Det är en fortsatt hög belastning på socialsekreterarna och det föranleder upp till fyra veckors handläggningstid.

Kommunens HVB hem Bogården redovisar ett överskott om 1,2 mnkr i förhållande till budget och det beror på en högre beläggning än budgeterat.

Semret och Tellus redovisar ett överskott om 2,6 mnkr i förhållande till budget. Överskottet beror främst på att Migrationsverket har beviljat ersättningen för överinskrivningar av ensamkommande flyktingbarn utöver de avtalade boendeplatserna för åren 2009 till 2010 och även delar av 2011.

Inom Omsorgen om funktionshindrade har nettokostnaderna ökat med 8,2 mnkr vid en jämförelse med 2010. Det beror främst på ökade antal biståndsbeslut inom daglig verksamhet och ett ökat behov av placeringar enligt SoL.

Inför 2011 fick daglig verksamhet inom Omsorg om funktionshindrade riktade medel på 3,5 mnkr för möta behovet av daglig verksamhet/sysselsättning för personer som beviljats insatsen enligt LSS eller SoL. I juni 2011 beviljade Kommunfullmäktige ett tilläggsanslag på 8,5 mnkr för att finansiera det ökade behovet av boenden, personlig assistans och placeringar enligt LSS och SoL.

Nettokostnaderna för betalningsansvaret för de som är färdigbehandlade på sjukhus har minskat med 0,8 mnkr vid en jämförelse med 2010. Det beror främst på att biståndshandläggare arbetar aktivt mot sjukhuset och att projektet med ökade rehabiliteringsinsatser vid korttidsenheten haft effekt.

Verksamhetskostnaderna för de fem boendena som ligger ute på entreprenad har minskat med 2,1 mnkr jämfört med 2010.

Socialnämnden redovisar ett underskott om 0,4 mnkr i förhållande till budget och det beror till stor del på att socialnämnden inte fått några extra medel för ersättning till ledamöter i pensionsrådet och handikapprådet.

Framtiden

Personalresurserna utgör den enskilt största kostnaden för socialnämnden. Det är nämndens avsikt att fortsätta planera personalresurserna enligt biståndsbeslutets innehåll. Samordningen mellan och inom programområdena ska öka.

En översyn av lokala kollektivavtal bör ske under ledning av personalkontoret så att avtalen stödjer en planering utgående från kundens behov och bidrar till en god arbetsmiljö.

Möjlighet att välja utförare inom hemtjänsten införs under 2012, andra kvartalet.

Planering av insatserna inom hemtjänsten centraliseras för att öka effektiviteten.

Nämnden avser att definiera den kompetens som krävs inom programområdena för att tydligare kunna ta ansvar för brukarens behov av stöd.

Ett arbete med att genomföra sammanhållen hemsjukvård har påbörjats mellan länets kommuner och Landstinget Västernorrland. Resurser för genomförandet måste avdelas för att leda och koordinera övergången av ansvar för hemsjukvård från landstinget till kommunen. Inriktningen med projektet är ett kommunalt övertagande av hemsjukvården tidigast våren 2014.

Från och med april 2012 ska förvaltningens hälso- och sjukvårdspersonal kunna identifiera sig i Hälso- och sjukvårdens adressregister (HSA) för att få tillgång till patientens digitala läkemedelslista i beställningssystemet för läkemedel (E-Dos).

AB Härnösandshus

Verksamhetsområden

Moderbolag: AB Härnösandshus

Dotterbolag: AB Härnösands kommunfastigheter

Härnösandshus ägs i sin helhet av Härnösands kommun. Bolaget är Härnösands största bostadsbolag med ca 1 750 lägenheter fördelat på följande boendeformer, vanliga lägenheter, plusboendelägenheter, studentlägenheter, korttidsboende och övernattningslägenheter.

Härnösandshus vanliga hyresrätter finns centralt belägna i Härnösands tätort och uppgår till ca 1 270 st.

Antal lägenheter i Härnösandshus Plusboende uppgår till 380 st och finns i 8 st fastigheter i centrala Härnösand. Plusboende är i grunden fräscha hyreslägenheter anpassade för lite äldre hyresgäster, samlade i utvalda hus i flera av våra mest attraktiva bostadsområden. I Plusboende finns hög bekvämlighet, trygghet och tillgång till gemensamma utrymmen för aktiviteter som främjar gemenskapen mellan hyresgästerna. Plusboende är alltså en populär boendeform som intresserar en stor del av Härnösandsborna. Plusboende har också rönt stort intresse utanför Härnösand med många studiebesök som följd.

Härnösandshus har ca 100 studentlägenheter. Det finns både möblerade och omöblerade studentlägenheter samlade i 4 fastigheter. I alla våra studentlägenheter ingår bredband. Sveriges förenade studentkårer har i sin bostadsrapport för 2011 givit s.k. grönt ljus för Härnösand som en av endast fyra högskole- och universitetsorter som tillhandahåller en bostadsgaranti för studenter.

Härnösandshus korttidsboende finns på Södergården och är ett vandrarhemslignande boende framtaget främst för SIDA:s kursverksamhet. 31 sängplatser i enkelrum, dubbelrum eller rum med tre bäddar finns att tillgå.

Härnösands kommunfastigheter äger sedan 1997-12-30 lokaler för i huvudsak kommunal verksamhet. I fastighetsbeståndet finns bland annat Rådhuset, räddningstjänstens byggnad, samt fritidsanläggningar, t.ex. Simhallen och Högsletten.

Miljöarbete

Härnösandshus har under 2011 genomfört en konvertering från direktverkande el till fjärrvärme på fastigheterna Härnösand Stenhammar 1:77 - 1:82.

Härnösandshus har under flera år arbetat målmedvetet med att byta ut direktverkande el i fastigheterna mot mer miljöanpassade värmesystem. Arbetet avslutades när sex villor på Lövsångarvägen konverterades till fjärrvärme. För tio år sedan värmdes 21 % av beståndet upp med olja och 14 % med direktverkande el. I dag har Härnösandshus inga fastigheter som värms upp med el eller olja utan 99 % värms upp med fjärrvärme och 1 % värms upp med bergvärme.

Förändringar i fastighetsbeståndet

Under slutet av 2011 påbörjades arbetet med att omvandla två stora lägenheter på fastigheten Kullen 1:32 till en lokal för Socialförvaltningens HVB-hem "Bogården". Arbetet beräknas vara färdigställt i slutet av februari 2012.

Beslut om att bygga om Semret 2 på fastigheten Kullen 1:32 har fattats i slutet av 2011. Arbetet kommer att påbörjas i mitten av februari och beräknas vara färdigställt i juni.

Härnösands kommunfastigheter har under 2011 färdigställt ombyggnadsarbetet på Simhallen. Arbetet har inneburit att i princip hela simhallen byggts om och all teknisk utrustning har bytts ut mot nyare och mer energieffektiv utrustning. Dessutom har anläggningen konverterats från direktverkande el till fjärrvärme. En helt ny barnavdelning med tre små bassänger med tillhörande lekutrustning för de minsta barnen har skapats. Övriga bassänger har fått helt nya ytskikt i form av kakel och klinkers. En helt ny relaxavdelning har också uppförts på plan 2 med ett antal bassänger, bubbelpool, ångbastu och upplevelseduschar. En serveringsdel finns också på relaxavdelningen.

Arbetet har delats in i två etapper där den andra etappen har omfattat utrymmen för bad och relaxavdelning. Denna etapp färdigställdes under våren 2011.

Härnösands kommunfastigheter har också påbörjat ett projekteringsarbete för att flytta den gamla förskolan i Viksjö och göra om den till ett gruppboende för handikappade. Ett förfrågningsunderlag beräknas vara färdigställt i början av mars 2012.

Investeringar och underhåll

Det totala underhållet inklusive reparationer har i koncernen under 2011 uppgått till 18,6 mkr (18,9). Årets investeringar uppgick till 59,3 mkr (22,1). Reparations- och underhållskostnaderna samt investeringarna fördelar sig på respektive bolag i koncernen enligt följande:

Härnösandshus har genomfört reparations- och underhållsåtgärder för 16,8 mkr och investerat 7,2 mkr i fastighetsbeståndet. Härnösands kommunfastigheter har genomfört reparations- och underhållsåtgärder i fastighetsbeståndet för 1,8 mkr och gjort investeringar för sammanlagt 52,1 mkr.

Bostadshyror

Hyran för 2011 har höjts med 2,6 %.

Enligt SABO:s statistik har Härnösandshus vid utgången av 2011 den fjärde lägsta genomsnittshyran bland de kommunägda bostadsföretagen i länet och betydligt lägre än genomsnittshyran i riket.

Under slutet av 2011 avslutades förhandlingarna om 2012 års hyror. Parterna var efter förhandlingarna överens om att hyran för 2012 skall höjas med 1,99 %.

Verksamhetssystemet

Det kontinuerliga förbättringsarbetet i enlighet med verksamhetssystemets intentioner fortsätter. Personalen arbetar målmedvetet och engagerat vidare med verksamhetssystemet vilket har inneburit att bolaget vid årets revision rekommenderats fortsatt ISO-certifiering i kvalitet (ISO 9001), miljö (ISO 14001) och arbetsmiljö (AFS 2001:1 samt OHSAS 18001).

Marknadsundersökning

Under 2011 har Härnösandshus låtit genomföra den marknadsundersökning som enligt verksamhetssystemet ska ske vartannat år.

Resultatet av undersökningen är glädjande. Av undersökningen att döma, där intervjubolaget fråga både hyresgäster hos Härnösandshus och övriga Härnösandsbor, behåller bolaget sin position som det ledande bostadsföretaget i Härnösand. På en femgradig skala erhåller Härnösandshus ett genomsnittligt betyg på 3,9. Konkurrenternas genomsnittliga betyg ligger mellan 2,3 till 3,6.

Undersökningen visar också att hyresgästerna är nöjda med sitt boende. Både lägenheten och boendet som helhet får ett medelbetyg på 4,0. Hyresgästerna och övriga som under året varit i kontakt med Härnösandshus personal är väldigt nöjda med det bemötande och den service som tillhandahållits. Medelbetyget för samtliga personalkategorier ligger på 4,0 och 4,1.

Härnösandshus nöjd kund index uppgår till 80 (av 100).

Årets resultat

Härnösandshus redovisar ett positivt resultat före bokslutsdispositioner på 6,2 mkr. Efter ett lämnat koncernbidrag till dotterbolaget Härnösands kommunfastigheter uppgår årets resultat till 2,5 mkr.

År 2011 har varit ett bra år för Härnösandshus med en stabilt låg vakansgrad. Räntekostnaderna har ökat under första halvåret men under andra halvåret har räntorna sjunkit något på grund av den finansiella oron i Europa. Driftkostnaderna har dock varit högre än budget till följd av den kalla och snörika inledningen på året med ökade snöröjnings-, uppvärmnings- och elkostnader som följd.

Härnösandshus-koncernen fortsätter konsolideringen och det koncernbidrag som lämnas från moderbolaget till dotterbolaget har använts för att justera det bokförda värdet på en fastighet i dotterbolaget.

Koncernens resultat för 2011 utvisar en vinst på 3,3 mnkr.

De planmässiga avskrivningarna i Härnösandshus uppgår till 1,7 %. I Härnösands kommunfastigheter sker avskrivning med 2,0 %. Underhållsuttaget i moderbolaget måste öka för att vidmakthålla fastigheternas värde.

Under 2012 kommer Härnösandshus att fortsätta sitt miljöarbete. Ett stort arbete med att spara energi har påbörjats och detta arbete beräknas pågå under ett flertal år. Under nästa år planerar bolaget bl.a. att bygga om delar av värmeåtervinningen på fastigheten Spjutet 1 för att ytterligare spara energi. Uppförandet av ett nytt gruppboende för socialförvaltningens räkning planeras också att genomföras.

Resultaträkning (mkr)	2011	2010
Intäkter	138,0	137,7
Kostnader	-92,0	-92,1
Avskrivningar	-17,2	-17,8
Finansiella intäkter	0,3	0,3
Finansiella kostnader	-22,2	-21,2
Nedskrivningar anläggningstillgångar	-3,6	-38,8
Rörelseresultat efter finansnetto	3,3	-31,9
Extraordinära kostnader	0	-1,9
Skatt	0	0
Årets resultat	3,3	-33,8

Härnösand Energi & Miljö AB

Verksamheten

HEMAB-koncernens verksamhet är uppdelad i fyra affärsområden; Fjärrvärme, Renhållning, Vatten och Elnät. Elnätverksamheten bedrivs i dotterbolaget HEAB medan övriga verksamheter bedrivs i moderbolaget. Koncernens nettoomsättning uppgick till 281,5 miljoner kronor (288,5) och resultatet före skatt blev 12,2 miljoner kronor (15,8). Investeringarna i materiella anläggningstillgångar uppgick till 60,9 miljoner kronor (75,4) och bestod i huvudsak av anläggningar för el, fjärrvärme och vatten. Utöver detta pågår investering i två vindkraftverk där det per balansdagen lagts ned cirka 50 miljoner kronor. Målsättningen att ge Härnösand länets lägsta priser fortsätter prägla våra verksamheter.

Fjärrvärme – länets lägsta pris

HEMAB har länets lägsta fjärrvärmepris för småhus. Priset för flerbostadshus och lokaler ligger några procent över länets lägsta men vi fortsätter att närma oss målet att ha länets lägsta pris även där. Fjärrvärmens i Härnösand är prisvärd och bidrar dessutom till ett mer energieffektivt samhälle eftersom den tar tillvara energi som annars skulle gå förlorad, till exempel rester från skogsindustrin.

Allt fler upptäcker fördelarna med fjärrvärme. Vårt stora utbyggnadsprojekt Stenhammaren har fortsatt under året. Och under 2012 fortsätter projektet med den tredje och sista etappen. Under året som gick anslöt totalt nära 90 nya kunder till fjärrvärme i Härnösand. Drygt 1800 kunder värms i dag av HEMABs fjärrvärme.

Fjärrvärmeförsäljningen uppgick till 163 GWh och elförsäljningen uppgick till 31 GWh.

Ett kundforum har inrättats av representanter från några av HEMAB största kunder. I kundforum styr kundföreträdarna agendan, vars innehåll kan handla om miljöpåverkan, prisbildning, investeringar, tillgänglighet och rutiner av olika slag. Kundforum för särskilt inbjudna kunder kommer att hållas två gånger per år med start våren 2012.

En planerad generationsväxling pågår inom hela företaget och blev extra tydlig under förra året då bland annat pensionsavgångar och nyrekryteringar påverkade. Följden blev dels rokader där medarbetare gavs möjlighet att utvecklas inom företaget, dels rekrytering av ny personal.

Efter år av planering, förberedelser, långa transporter genom snäva korsningar och komplicerat montage reser sig de två nya vindkraftverken nära Vårdkasen högt över Härnösand. Projektet har pågått sedan 2005 och är ett av våra största genom tiderna.

Renhållning - beslut om ny Miljöcentral med återbruk

Styrelse tog beslut att investera 15 miljoner kronor i en ny förbättrad Miljöcentral med återbruksfunktion. Anläggningen blir helt ny och placeras i anslutning till den gamla. Det tilltagande

intresset för avfallsortering har gjort att den gamla anläggningen inte uppfyller rimliga krav på servicenivå och säkerhet. Projektering inleddes under året och målet är att den nya Miljöcentralen ska stå klar hösten 2012.

Priserna för fastighetsrenhållning har varit oförändrade sedan 2007 förutom en sänkning inför 2011 med 3 procent till följd av att förbränningskatten avskaffades. I prisjämförelse med länets kommuner placerade vi oss på tredje respektive fjärde plats vad gäller flerfamiljshus respektive villor och vi närmade oss målet, länets lägsta pris, i båda fallen.

I syfte att minska energiförbrukningen byttes fläktar och styrning i vårt garage ut samtidigt som uppvärmningen sågs över. Fjärrmanöver installerades vid garagets portar för att minska värmeförlusterna, samtidigt renoverades några av portarna. Ventilationen vid Miljöcentralen på Jaktstigen byggdes om och gjordes effektivare i syfte att minska energiförbrukningen. Den nya tekniken för luftning av lakvatten vid Ålands avfallsanläggning installerades fullt ut. Resultatet blir minskad energiförbrukning och cirka 30 procent högre syremättnadsgrad.

Vid Ålands avfallsanläggning flyttades anläggningen för askvätning till en ny plats inom anläggningen, som en följd av att deponin för aska avvecklas fysiskt. Deponerad aska läggs in som konstruktionsmaterial i sluttäckningen och senare i den nya deponiytan. På detta sätt minskas den lakvattenbildande ytan och sluttäckningskostnaderna reduceras. Totalt utlastades nära 19 000 ton aska under året och senast 2020 är askdeponin tömd.

Under 2011 skickade vi 11 205 ton avfall till förbränning i Sundsvall, en minskning med – 2,6 procent jämfört med året innan. Av denna mängd var 45,8 procent hushållsavfall (5131 ton, – 0,18 procent).

Vatten – påtaglig generationsväxling

Inom affärsområdet finns arbetsgrupper för planering/administration, vatten- och avloppsrening samt ledningsnät. Flera av arbetsgrupperna befinner sig i ett skede av påtaglig generationsväxling. Under året har ny affärsområdeschef tillträtt och en ny drifttekniker har börjat sin anställning. Båda rekryteringarna avser ersättning för medarbetare som slutar.

Inför året höjdes va-taxan med cirka 2,5 procent. Men vi fortsätter närma oss målet "Länets lägsta priser" för villor. För flerfamiljshus var vi fortsatt lägst i länet.

Självavläsning av vattenmätare introducerades 2010. Efter påminnelser kunde vi i början av 2011 vid summering av det första året med självavläsning notera att vi fått in mätvärden från nästan 98 procent av kunderna vilket vi bedömer är ett bra resultat. Under 2011 har på försök ett mindre antal mätare för fjärravläsning via radio satts ut.

Arbetet med att effektivisera energiförbrukningen i verksamheten har fortsatt under året. Ett flertal mindre åtgärder har gjorts, såsom pumpbyte. Bland större energibesparingsprojekt kan nämnas installation av bergvärme vid avloppsreningssyften Norrstig, Mörtsal och Ramvik.

Vid några tillfällen under vintern 2010/2011 föll stora mängder snö och medförde problem i gatuverksamheten. Vårt enga-

gemang för kommunen i denna verksamhet avslutades formellt hösten 2011. Härefter har vi endast periodvis stöttat kommunen i beställarfunktionen. Kommunen har beslutat att upphandla ny entreprenör för gatudrift med mera från och med sommaren 2013. Vi överväger nu i vilken omfattning va-verksamheten ska vara en del i denna entreprenad. Vi medverkar också i kommunens arbete med att ta fram ett nytt förfrågningsunderlag.

Antalet driftstörningar på va-ledningsnätet har ökat något jämfört med föregående år. Långsiktigt är trenden att driftstörningarna minskar till antal men med variationer från år till år. Inga större översvämningar har inträffat, däremot har några vattenläckor medfört störningar i vattenförsörjningen för berörda kunder. I augusti skedde ett större utsläpp av lösningsmedel på ledningsnätet vilket orsakade bräddning och driftstörningar vid avloppsreningsverket.

Elnät – bästa ansökan om intäktsram

Energimarknadsinspektionen, (EI), har meddelat intäktsram för åren 2012-2015 till samtliga Sveriges elnätföretag. I samband med Elnätsdagarna 2011 fick vi motta ett diplom för bästa ansökan om intäktsram 2012-2015 med motiveringen ”Härnösand Elnät AB har på ett förtjänstfullt sätt visat kunskap om kraven i den nya regleringen i sin motivering till yrkad intäktsram”. Ett antal elnätföretag har, med hjälp av branschorganisationen Svensk Energi, valt att överklaga beslutet om tilldelad intäktsram. Vi har valt att inte överklaga beslutet om intäktsram trots att vi inte fått hela det belopp vi ansökt om.

Våra elnätspriser har varit oförändrade från 2004 till 2009 men under 2010-2011 höjde vi elnätspriserna med 2 procent för respektive år och 2012 höjer vi också med 2 procent. Dessa prishöjningar motsvarar i stort inflationen.

Samarbetet inom Elinorr-förbundet ekonomisk förening, mellan 16 kommunalägda elnätföretag i södra och mellersta Norrland, har fortsatt. Under året har vi i Elinorr bildat ett gemensamt samriskbolag. Det innebär att vi kan köpa och sälja tjänster mellan medlemsföretagen via Elinorr och även satsa på verksamheter som vi som enskilt elnätbolag inte kan klara av själva. Utöver detta pågår ett antal projekt med målsättning att effektivisera verksamheten, öka kompetensen och finna samordningsfördelar.

Automatisering av övervakning i vårt elnät fortsätter. Under året har vi sammankopplat vårt fjärrkontrollsystem med vårt GIS/NIS-system. Det innebär att kopplingar i fjärrkontrollsystemet visas i den digitala kartan och att vi med automatik får information om hur många av våra elnät kunder som blir drabbade vid varje enskilt elavbrott.

Vi har byggt anslutningsledning (10 kV) till våra nya vindkraftverk som tas i drift i början av 2012. Nya eller utökade elanslutningar har utförts till ICA Maxi, Norrlands Trä, Norrlands Härdindustri och Kusthöjden. Vi har tecknat avtal med Stena Renewable om eldriftsansvar för deras fem vindkraftverk på Möckelsjöberget, norr om Härnösand.

Året avslutades med besök av stormen Dagmar. På morgonen annandag jul drabbades cirka 4 400 av våra elnät kunder

på landsbygden av strömavbrott. Med en engagerad personal från hela företaget och hjälp från lokala entreprenörer hade alla fastboende kunder strömmen tillbaka inom cirka två dygn. Vi kommer på grund av stormen betala ut över 1 miljon kronor i avbrottsersättning.

Infrastruktur för bredband (före detta Stadsnät)

Driften av Härnösands och Sundsvalls stadsnät är gemensam och bedrivs i ServaNet AB. Under 2011 blev Ånge kommun delägare i ServaNet AB och öppnade möjligheten för fiberbredband för boende i områden mellan Torpshammar och centrala Ånge. I dag ägs ServaNet till 18,8 procent av HEMAB, till 75,4 procent av Sundsvall Elnät och 5,8 procent av Ånge kommun. HEMAB äger fortfarande 100 procent infrastrukturen i Härnösand med optofiber, kanalisation med mera. HEMABs kvarstående ansvar är fördelat på VD, ekonomichef och operativ samordnare.

Resultaträkning (mnkr)	2011	2010
Intäkter	295,5	300,8
Kostnader	-229,5	-234,6
Avskrivningar	-44,0	-42,0
Finansiella intäkter	1,5	1,1
Finansiella kostnader	-11,3	-9,8
Resultat efter finansiella poster	12,2	15,5
Skatt	-3,1	-3,9
Årets resultat	9,1	11,6

Räddningstjänsten Höga Kusten Ådalen

Stabiliseringens år

Året har varit lugnt med möjlighet att jobba strategiskt och långsiktigt. Framtagandet av det nya handlingsprogrammet har engagerat många medarbetare internt och hos medlemskommunerna. Resultatet har skapat grunden till att få fram ett nuläge kring skydd och säkerheten inom vårt geografiska område. Nästa steg är att sätta mätbara mål för verksamheten med möjligheten att få en bild av vilka effekter genomförda aktiviteter ger. En väg att öka tryggheten i samhället är att förbättra samarbetet med andra och framförallt med medlemskommunerna.

Besparingar var genomförda 2010. För att mildra effekterna av förändringarna har det varit viktigt att ge de nya deltidsbrandmännen erfarenhet av praktiskt räddningsarbete.

Förmågan att hantera räddningstjänstinsatser bygger till viss del på erfarenhet. Efter besparingarna har nya deltidsbrandmän, i framförallt Kramfors och Härnösand, varit utan rutin av verkliga insatser. Efter ett år med erfarenhet av verkliga händelser och systematisk övningsverksamhet, börjar de nya kombinerade räddningsstyrkorna att bli "stabila".

Nytt handlingsprogram för skydd mot olyckor 2012-2015 har fastställts av direktionen under året. Det finns en tydlig röd tråd mellan nationella mål och den verksamhet som kommer att genomföras med och för våra "kunder". Det nya handlingsprogrammet kommer att ge stabilitet.

Räddningstjänstens geografiska spridning och beredskap dygnet runt kan användas av medlemskommunerna för att säkerställa vissa delar av den kommunala servicen. Under året har dessa "mervärden" presenterats och dialog startats upp kring några områden att få igång under 2012.

Verksamhet

Den 1 juni 2011 infördes en gemensam Räddningschef i beredskap, RCB, med Medelpads Räddningstjänstförbund (MRF). Samtidigt avvecklade HKÅ och MRF sina tidigare beredskaper. Genom detta samarbete kommer kostnaderna för beredskapen att minska samtidigt som förmågan att hantera stora oönskade händelser kommer att förbättras.

Radiokommunikationssystemet RAKEL är monterat i samtliga fordon och används sedan i december som enda kommunikationsväg internt, vid samverkan med andra och med SOS-alarm. RAKEL fungerar väldigt bra med god hörbarhet och en bättre täckningsgrad än vad tidigare analogt system gav.

I Näsåker och Nyland startades i väntan på ambulans, IVPA, upp. Denna verksamhet styrs genom ett avtal med Landstinget och innebär att personal ur räddningsstyrkan larmas ut om ambulansen bedöms komma 15 minuter efter räddningspersonalen. Målsättningen är att på sikt ska samtliga räddningsstyrkor upprätthålla denna service. Fyra av tio stationer återstår.

Tillsynsverksamheten har fokuserats till att slutföra 2010 års tillsyner av hotell och vandrarhem inklusive hanteringen av överklaganden och vitesförelägganden. 2011 års tema har varit bed & breakfast. Botnia- och Ådalsbanan har tagit stora resurser

i anspråk för hjälp till kommunernas byggprocesshantering och till att förbereda insatser mot främst tunnarna. Driftstarten av tågtrafiken har skjutits upp ett år och kommer igång först 2012.

De larm som är räddningstjänst har minskat något samtidigt som akuta serviceuppdrag har ökat i samma omfattning.

Stormen Dagmar som slog till på annandag jul, var en test av Räddningschef i beredskap och dess roll att initiera och ge stöd till de kommunala servicebehoven under kris.

Personal och ekonomi

Bland de tillsvidareanställda har omsättningen varit låg. En brandinspektör har gått i pension och ersatts av en personalsamordnare. Efter en tids vakans har en brandingenjör anställts som stf räddningschef tillika chef för processavdelningen.

Omsättningen är något högre bland den deltidсанställda räddningspersonalen. Trots stora rekryteringsansträngningar och genomförda preparandutbildningar finns en del vakanser.

Gällande ekonomin kan man kort sagt säga att en sänkning av diskonteringsränta, gav förbundet en kostnadsökning i drift genom en pensionskultsökning, på 1,1 miljoner kronor mer än budgeterat resultat. Förändringen var omöjlig att förutse och har resulterat i att förbundet gått med ca 700 tkr i förlust. Detta tas ur tidigare avsatta medel för sådana händelser som finns i eget kapital.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2010	Utfall 2011	Budget 2011	Avvikelse
Intäkter	4,8	4,8	4,7	0,1
Kostnader	-68,7	-67,5	-66,0	-1,5
Avskrivningar	-2,7	-2,8	-3,2	0,4
Nettokostnad	-66,6	-65,5	-64,6	-0,9
Kommunbidrag	65,1	65,1	65,1	0,0
Finansiella intäkter	0,0	0,2	0,1	0,1
Finansiella kostnader	-0,0	-0,5	-0,0	-0,5
Årets resultat	-1,5	-0,7	0,6	-1,3

Framtiden

Framtidens viktigaste uppgift är att systematiskt jobba för en helhetssyn internt och tillsammans med medlemskommunerna. Strategin är att förbättra styrning, samordning och samsyn kring kärnverksamheten. Framtidsbehoven som redovisas nedan är de mest prioriterade arbetsuppgifterna.

- Lösa de lokalproblem som finns.
- Införandet av RAKEL skall genomföras i flera steg med målet att kunna avveckla en del av befintlig IT-teknik. Möjligheten att nyttja tekniken till digital utalarmering är högt prioriterat.
- Använda nytt handlingsprogram som underlag för att planera, genomföra och följa upp verksamheten bättre och nå önskade effekter för skydd mot onödiga händelser.

- Förbättra samverkan med medlemskommunerna så att räddningstjänstens resurser och tillgänglighet kan nyttjas för att öka den gemensamma kommunala servicen.
- Genomföra en gemensam upphandling av SOS-tjänster med 73 kommuner i Norrland och Dalarna med målsättningen att minska kostnaderna och öka kvalitén.
- Utveckla rekryteringssätten för räddningspersonal i beredskap ("deltid") med målet att minska antalet vakanser.
- Tillsammans med medlemskommunerna se över möjligheten att finansiera kommande ökade investeringsbehov.

Finansiella rapporter

RESULTATRÄKNING

Mnkr		Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
		2011	2010	2011	2010
Verksamhetens intäkter	Not 1	240,0	224,0	614,8	610,1
Verksamhetens kostnader	Not 2	-1 452,9	-1 399,3	-1 720,9	-1 675,2
Jämförelsestörande kostnader	Not 3	-5,9	-13,7	-0,0	-13,7
Avskrivningar	Not 4	-17,9	-25,0	-83,6	-124,5
Verksamhetens nettokostnader		-1 236,7	-1 214,0	-1 189,7	-1 209,7
Skatteintäkter	Not 5	986,4	956,7	986,4	956,7
Generella statsbidrag	Not 6	275,6	269,5	275,6	269,5
Finansiella intäkter	Not 7	16,7	11,1	3,2	3,1
Finansiella kostnader	Not 8	-26,5	-11,8	-50,8	-33,4
Jämförelsestörande finansiella kostnader	Not 9	-50,7		-50,7	
Resultat före extraordinära poster		-35,2	11,5	-26,0	-13,8
Skattekostnad	Not 10			-3,0	-3,9
Årets resultat	Not 11	-35,2	11,5	-29,0	-11,4

KASSAFLÖDESANALYS

		Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
		2011	2010	2011	2010
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		-35,2	11,5	-29,0	-11,4
Justering för av- och nedskrivning		17,9	25,0	83,6	124,5
Justering för gjorda avsättningar		72,8	-23,3	76,6	-10,2
Justering för ianspråktaga avsättningar		-3,2	-5,6	-5,5	-5,6
Justering för uppskjuten skatt				3,0	3,9
Minskning av avsättningar pga utbetalning			-46,1		-46,1
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		<i>52,3</i>	<i>-38,5</i>	<i>128,7</i>	<i>55,1</i>
Ökning (-) / Minskning (+) förråd och varulager		-1,5	15,7	-1,9	22,6
Ökning (-) / Minskning (+) kortfristiga fordringar		62,0	-72,9	-24,3	-14,9
Ökning (+) / Minskning (-) kortfristiga skulder		0,0	-55,3	66,4	-57,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten		112,8	-151,0	168,9	5,1
Investeringsverksamheten					
Investering i materiella anläggningstillgångar		-75,8	-54,3	-287,5	-253,1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		1,6	5,5	16,9	39,2
Bidrag till materiella anläggningstillgångar		3,8	13,6	3,8	13,6
Investering i immateriella anläggningstillgångar				0,1	
Investering i finansiella anläggningstillgångar		0,0	-0,1	-0,3	-0,3
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-70,4	-35,3	-267,0	-200,6
Finansieringsverksamheten					
Ökning långfristiga fordringar		-0,0	-0,2	1,3	-5,0
Minskning av långfristiga fordringar		2,5	0,0	0,0	0,0
Långfristig upplåning		-0,7	-0,7	133,2	-22,9
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1,8	-0,9	134,5	-27,9
Årets kassaflöde		44,2	-187,2	36,4	-223,4
Likvida medel vid årets början		32,5	219,7	98,3	321,7
Likvida medel vid årets slut		76,7	32,5	134,7	98,3
Förändring av likvida medel		44,2	-187,2	36,4	-223,4

BALANSRÄKNING

Mnkr		Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
		2011	2010	2011	2010
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Imateriella anläggningstillgångar	Not 12			0,4	0,5
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader, mark och tekn. anlägggn.	Not 13	299,6	247,5	1 736,1	1 554,8
Maskiner och inventarier	Not 14	11,1	6,2	76,8	70,4
Summa materiella anläggningstillgångar		310,7	253,7	1 812,9	1 625,2
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncern- och intresseftg m fl	Not 15	179,5	179,5	7,6	7,3
Fordr. hos koncern- och intresseftg m fl	Not 16	131,1	133,7	4,1	5,4
Summa finansiella anläggningstillgångar		310,6	313,2	11,7	12,7
Summa anläggningstillgångar		621,3	566,9	1 825,0	1 638,4
Omsättningstillgångar					
Förråd mm	Not 17	0,1	-1,4	5,5	3,6
Kortfristiga fordringar	Not 18	129,7	191,7	187,1	162,8
Kassa och bank	Not 19	92,8	56,7	134,7	98,3
Summa omsättningstillgångar		222,6	247,0	327,3	264,7
SUMMA TILLGÅNGAR		843,9	813,9	2 152,2	1 903,1
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital		-125,6	-137,0	93,0	104,4
Årets resultat		-35,2	11,5	-29,0	-11,4
Förändringar i eget kapital					
Summa eget kapital	Not 20	-160,8	-125,5	64,0	93,0
Avsättningar					
Avsättning för pensioner	Not 21	727,3	655,5	761,2	687,6
Andra avsättningar	Not 22	13,8	15,3	33,1	35,0
Latent skatt				67,4	64,4
Summa avsättningar		741,1	670,8	861,7	787,0
Skulder					
Långfristiga skulder	Not 23	16,7	13,6	781,5	644,5
Kortfristiga skulder	Not 24	246,9	255,0	445,0	378,6
Summa skulder		263,6	268,6	1 226,5	1 023,1
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		843,9	813,9	2 152,2	1 903,1
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser					
Borgensåtaganden	Not 25	899,0	868,1	899,0	868,1
Ansvarsförbindelser	Not 26	1 627,7	1 945,1	1 627,9	1 945,3

NOTER

Mnkr	Kommunen 2011	Kommunen 2010	Koncernen 2011	Koncernen 2010
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsmedel	16,0	16,7	390,9	402,8
Taxor och avgifter	36,4	34,4	36,4	34,4
Hyror och arrenden	31,0	28,4	31,0	28,4
Bidrag	123,0	112,6	123,0	112,6
Försäljning verksamhet	28,6	25,6	28,6	25,6
Försäljning omst- och anlägg.tillgångar	4,9	6,3	4,9	6,3
Summa Verksamhetens intäkter	240,0	224,0	614,8	610,1
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Bidrag	88,0	-90,3	-88,0	-90,3
Entreprenader och köp av verksamhet	-219,1	-158,2	-219,1	-158,2
Konsulttjänster	-11,9	-14,3	-11,9	-14,3
Löner, ersättningar och sociala avgifter	-791,3	-799,9	-791,3	-799,9
Pensioner inkl löneskatt	-75,3	-51,6	-75,3	-51,6
Övriga personalkostnader	-9,0	-10,4	-9,0	-10,4
Lokalhyror	-158,8	-158,1	-158,8	-158,1
Material	-56,5	-71,6	-56,5	-71,6
Övriga verksamhetskostnader	-43,0	-44,9	-43,0	-44,9
Koncernbolagens kostnader			-268,0	-275,9
Summa verksamhetens kostnader	-1 452,9	-1 399,3	-1 720,9	-1 675,2
Not 3 Jämförelsestörande kostnader				
Bidrag HEMAB, VA-ledning		-5,9		-5,9
Bidrag Kommunfastigheter, Curlinghall	-5,9	-4,6		-4,6
Bidrag Mittuniversitetet, Sambiblioteket		-3,2		-3,2
Summa jämförelsestörande kostnader	5,9	-13,7		-13,7
Summa kostnader	-1 458,8	-1 413,0		-1 688,9
Not 4 Avskrivningar				
Avskrivningar enligt plan	-17,2	-16,4	-79,3	-77,1
Nedskrivning Skidan 3-7	-0,7	-10,6	-0,7	-10,6
Nedskrivning bokfört värde fastigheter hos Härnösandshus			-3,8	-38,8
Återföring nedskrivning Skonaren		2,0		2,0
Summa avskrivningar	-17,9	-25,0	-83,6	-124,5
Not 5 Skatteintäkter				
Kommunalskatt	965,0	944,5	965,0	944,5
Avräkning kommunalskatt				
- definitiv avräkning	3,5	0,6	3,5	0,6
- preliminär avräkning	17,9	11,2	17,9	11,2
Mellankommunal kostnadsutjämning		0,3		0,3
Summa skatteintäkter	986,4	956,7	956,7	948,1
Not 6 Generella statsbidrag och utjämningsbidrag				
Inkomstutjämning	175,9	176,9	175,9	176,9
Strukturbidrag	1,6	1,6	1,6	1,6
Kostnadsutjämning LSS	28,2	20,4	28,2	20,4
Kommunal fastighetsavgift	40,2	39,4	40,2	39,4
Tillfälligt konjunkturstöd		24,1		24,1
Regleringsavgift	25,2	6,3	25,2	6,3
Kostnadsutjämning	4,4	0,8	4,4	0,8
Summa generella statsbidrag och utjämningsbidrag	275,6	269,5	275,6	269,5

Mnkr	Kommunen 2011	Kommunen 2010	Koncernen 2011	Koncernen 2010
Not 7 Finansiella intäkter				
Utdelning aktier	6,0			
Ränteintäkter	1,0	0,9	2,4	2,3
Ränteintäkter från bolagen	6,9	7,2		
Borgensprovision från bolagen	2,5	2,6		
Övriga finansiella intäkter	0,3	0,4	0,8	1,9
Summa finansiella intäkter	16,7	11,1	3,2	3,1
Not 8 Finansiella kostnader				
Låneräntor	-0,5	-0,2	-22,7	-21,8
Ränta pensionsskuld PFA	-2,5	-1,3	-2,5	-1,3
Ränta pensionsskuld garantipension och visstidspens.	-0,4	-0,2	-0,4	-0,2
Ränta pensionsskuld ansvarsförbindelse	-23,0	-10,0	-25,1	-10,0
Övriga finansiella kostnader	-0,1	0,1	-0,1	0,1
Summa finansiella kostnader	-26,5	-11,8	-50,8	-33,4
Not 9 Jämförelsestörande finansiella kostnader				
Sänkt diskonteringsränta på pensioner	-50,7		-50,7	
Finansnetto	-60,5	-0,7	-98,3	-30,3
Not 10 Skattekostnad				
Uppskjuten skatt			-3,0	-3,9
Summa skattekostnad			-3,0	-3,9
Not 11 Årets resultat enligt balanskravet				
Årets resultat enligt resultaträkningen	35,2	-11,5		
Realisationsvinster	-4,7	-6,3		
lanspråktagande av reservation				
Sänkning av diskonteringsräntan	50,7			
Ansvarsförbindelse pensioner	15,7	-7,6		
Justerat resultat	26,5	-2,4		
Not 12 Immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde			8,9	8,6
Årets investeringar				0,3
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden			8,9	8,9
Ingående ackumulerade avskrivningar			-8,4	-8,1
Årets avskrivningar			-0,1	-0,3
Utgående akumulerade avskrivningar			-8,5	-8,4
Utgående bokfört värde			0,4	0,5
Not 13 Byggnader, mark och tekn. anlägg.				
Ingående anskaffningsvärde	416,1	367,6	2 600,1	2 438,5
Årets investeringar	69,5	54,0	239,4	137,5
Försäljning	-1,6	-5,5	-1,6	-22,8
KVV Leasing (Hemab)			90,9	
Omklassificeringar till maskiner o inventarier	-0,9		-76,8	44,8
Justering från fg. År			-4,3	2,1
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	483,1	416,1	2 847,7	2 600,1
Ingående ackumulerade avskrivningar	-168,6	-154,8	-1 045,3	-955,9
Årets avskrivningar	-14,9	-13,8	-65,0	-63,4
Årets nedskrivningar			-3,6	-38,8
Försäljning			2,3	12,8
Utgående akumulerade avskrivningar	-183,5	-168,6	-1 111,6	-1 045,3
Utgående bokfört värde	299,6	247,5	1 736,1	1 554,8

	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
Mnkr	2011	2010	2011	2010
<i>Fördelning per område:</i>				
- markreserv	22,6	19,9	22,6	19,9
- verksamh.fastigheter	29,3	7,9	858,2	788,4
- fastigheter för affärsverksamhet (va-verk, hamnar)	8,6	1,5	82,4	77,1
- publika fastigheter (gator, vägar, parker)	207,3	195,9	207,3	195,9
- tomträttsmark	4,3	4,3	4,3	4,3
- exploateringsmark	1,3	2,1	1,3	2,1
- tekniska anläggningar (fjärrvärmeanl., reningsanl. m.m.)			381,4	368,7
- KVV Leasing			90,9	
- pågående arbete	26,5	15,9	88,1	98,4
Utgående bokfört värde	299,6	247,5	1 736,1	1 554,8
Taxeringsvärden, byggnader och mark			545,6	545,6
Not 14 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärden	134,8	134,5	317,7	314,5
Årets anskaffningar	6,3	0,3	20,0	19,6
Omklassificering från pågående arbete	0,9		0,9	
Försäljningar/utrangeringar			-15,3	-16,4
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	142,0	134,8	322,4	317,7
Ingående avskrivningar	-128,6	-126,0	-247,4	-247,6
Årets avskrivningar	-2,3	-2,6	-14,4	-13,6
Försäljning / utrangeringar			15,1	13,8
Utgående ackumulerade avskrivningar	-130,9	-128,6	-245,7	-247,4
Utgående planenligt restvärde	11,1	6,2	76,8	70,4
<i>Fördelning per område:</i>				
- inventarier	4,6	3,1	66,8	63,4
- maskiner o fordon	0,2		3,6	3,9
- förbättringsutgift i annans fastighet	6,3	3,1	6,3	3,1
Utgående bokfört värde	11,1	6,2	76,8	70,4
Summa materiella anläggningstillgångar	310,7	253,7	1 812,9	1 625,2
Not 15 Andelar i koncern- och intresseföretag m fl				
Härnösand Energi & Miljö AB	50,1	50,1		
AB Härnösandshus	127,5	127,5		
Västernorrlands Länstrafik AB	0,8	0,8	0,8	0,8
Härnösand Invest AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Kommuninvest i Sverige AB	1,0	1,0	1,0	1,0
Kommunbränsle i Ådalen AB			3,8	3,5
ServaNet AB			0,9	0,8
Övriga långfristiga värdepappersinnehav			0,9	1,0
Summa andelar i koncern- och intresseföretag m fl	179,5	179,5	7,6	7,3
<i>2011 såldes Härnösands Näringsliv AB för 49 000 kr till Härnösands Invest AB</i>				
Not 16 Fordringar hos koncern- & intresseföretag m fl				
Härnösand Energi & Miljö AB	121,1	121,1		
AB Härnösand Kommunfastigheter	5,9	8,5		
Förlagsbevis Kommuninvest i Sverige AB	3,7	3,7	3,7	3,7
ServaNet AB				1,3
Västernorrlands Länstrafik AB	0,4	0,4	0,4	0,4
Summa långfristiga fordringar hos koncern mfl	131,1	133,7	4,1	5,4
Summa finansiella anläggningstillgångar	310,6	313,2	11,7	12,7

Mnkr	Kommunen 2011	Kommunen 2010	Koncernen 2011	Koncernen 2010
Not 17 Förråd mm				
Exploateringsmark	0,1	-1,4	0,1	-1,4
Varulager			5,4	5,0
Summa förråd mm	0,1	-1,4	5,5	3,6
Not 18 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	10,7	6,6	50,9	56,1
Statsbidragsfordringar	15,3	23,6	15,3	23,6
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	93,6	57,4	105,2	55,0
Kortfr. lånefordran Härnösands Energi & Miljö AB		60,0		
Kortfr. lånefordran Härnösandshus AB		23,0		
Momsfordran	9,5	15,5	10,0	15,6
Övriga kortfristiga fordringar	0,6	5,6	5,7	12,5
Summa kortfristiga fodringar	129,7	191,7	187,1	162,8
Not 19 Kassa och bank				
Kassa, bank och postgiro	14,4	5,3	56,4	46,9
Koncernkonto totalt	78,4	51,4	78,4	51,4
<i>Fördelat koncernkonto:</i>				
- Härnösands kommun	62,5	27,4	62,5	27,4
- Härnösand Energi & Miljö AB	21,4	23,4	21,4	23,4
- Härnösandshus AB	-5,7		-5,7	
- Härnösand Näringsliv AB	0,2	0,6	0,2	0,6
Summa kassa och bank	92,8	56,7	134,7	98,3
Not 20 Eget kapital				
Balanserat resultat	-125,6	-137,0	93,0	104,4
Årets resultat	-35,2	11,5	-29,0	-11,4
Utgående eget kapital	-160,8	-125,5	64,0	93,0
<i>Egna kapitalet består av</i>				
- anläggningsskapital	-136,5	-117,5	182	29,7
- rörelsekapital	-24,3	-8,0	-118	63,2
Summa	-160,8	-125,5	64,0	93,0
Not 21 Avsättningar pensioner				
Härnösands kommun har sedan 2005 redovisat hela pensionsåtagandet som en avsättning i balansräkningen. 2011 har skuldförändringen på ansvarsförbindelsen (pensioner före 1998) påverkat resultatet med 15,7 mnkr.				
Härnösands kommun har sedan 2009 en del av pensionsåtagande (pensioner för personer födda före 1940) tryggt i Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse. Per 2011-12-31 är 130,6 mnkr tryggt och som minskar den totala förpliktelsen.				
Pensioner före 1998 (ansvarsförbindelse)				
Ingående avsättning	582,2	604,7	582,2	604,7
Ingående värde Pensionsstiftelsen	-109,7	-79,9	-109,7	-79,9
Utbetalning till Pensionsstiftelsen		-46,1		-46,1
Ränte- och basbeloppsuppräknig	18,5	8,1	18,5	8,1
Gamla utbetalningar	-26,4	-21,5	-26,4	-21,5
Sänkning diskonteringsränta	35,8		35,8	
Aktualisering	1,5	-1,5	1,5	-1,5
Bromsen	4,6	-7,0	4,6	-7,0
Övriga poster	14,4	15,8	14,4	15,8
<i>Utgående avsättning</i>	<i>520,9</i>	<i>472,5</i>	<i>520,9</i>	<i>472,5</i>
Löneskatt	126,4	114,6	126,4	114,6
Summa inklusive löneskatt	647,3	587,1	647,3	587,1

Mnkr	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
	2011	2010	2011	2010
Bromsen på ansvarsförbindelsen är 25,2 mnkr, det har till största del påverkat pensionerna i pensionstiftelsen, kvar i kommunens är 4,6 mnkr exkl löneskatt.				
Avsatt till pensioner exkl ÖK-SAP				
Ingående avsättning	50,5	45,6	50,5	45,6
Ingående värde pensionsstiftelsen	-2,9	-0,5	-2,9	-0,5
Utbetalning Pensionsstiftelsen		-2,7		-2,7
Ränte- och basbeloppsuppräknig	2,0	1,0	2,0	1,0
Utbetalningar	-2,8	-2,3	-2,8	-2,3
Sänkning av diskonteringsräntan	4,9		4,9	
Intjänande	5,5	5,3	5,5	5,3
Övriga poster	-0,8	1,2	-0,8	1,2
<i>Utgående avsättning</i>	<i>56,4</i>	<i>47,6</i>	<i>56,4</i>	<i>47,6</i>
Löneskatt	13,7	11,6	13,7	11,6
Summa inklusive löneskatt	70,1	59,2	70,1	59,2
Avsatt till pensioner ÖK-SAP				
Ingående avsättning	7,4	16,1	7,4	16,1
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,3	0,2	0,3	0,2
Utbetalningar	-5,3	-7,9	-5,3	-7,9
Arbetstagare som pensionerats	1,1	5,9	1,1	5,9
Sänkning av diskonteringsräntan	0,1			
Övriga poster	4,4	0,7	4,4	0,7
Nya ÖK-SAP ej med i KPAs beräk.		-7,6		-7,6
<i>Utgående avsättning</i>	<i>8,0</i>	<i>7,4</i>	<i>7,9</i>	<i>7,4</i>
Löneskatt	1,9	1,8	1,9	1,8
Summa inklusive löneskatt	9,9	9,2	9,8	9,2
Summa kommunens avsättning pensioner	727,3	655,5	727,3	655,5
Sänkningen av diskonteringsränta har påverkat pensionsskulden med 51,1 mnkr exkl löneskatt. Det har påverkat resultatet med 7,6 mnkr. Av denna skuld avser 10,3 mnkr pensionsstiftelsen, kvar i kommunens avsättning är 40,8 mnkr + 9,9 mnkr i löneskatt som redovisas som en jämförelsestörande finansiell kostnad i resultaträkningen.				
Aktualiseringsgrad	80%	78%	80%	78%
Avsättning pensioner för Hemabkoncernen				
Ingående avsättning			27,0	28,2
Årets avsättning				
Årets utbetalning			0,9	-1,2
Summa utgående avsättning			27,9	27,0
Avsättning pensioner för Räddningstjänsten				
Ingående avsättning			5,0	3,9
Årets avsättning			0,4	0,9
Årets utbetalning			-0,2	-0,1
Ränte- och basbeloppsuppräknig			0,2	0,1
Övriga förändringar netto			0,4	
<i>Utgående avsättning</i>			<i>5,8</i>	<i>4,8</i>
Löneskatt			0,2	0,2
Summa utgående avsättning			6,0	5,0
Avsättning pensioner för Härnösandshuskoncernen				
Härnösandshuskoncernen har ingen avsättning för pensioner			0,0	0,0
Summa utgående avsättning			0,0	0,0
Avsättningar pensioner inkl. koncernbolagen	727,3	655,5	761,2	687,6

Mnkr	Kommunen 2011	Kommunen 2010	Koncernen 2011	Koncernen 2010
Not 22 Andra avsättningar				
<i>Skonaren 2 nedskrivning och rivning</i>				
Ingående värde		6,0		6,0
lansspråktaga avsättningar				
Outnyttjade belopp som återförts		-6,0		-6,0
Utgående avsättning		0,0		0,0
<i>Lokala investeringsprogrammet (LIP)</i>				
Ingående värde	1,5	1,5	1,5	1,5
lansspråktaga avsättningar				
Utgående avsättning	1,5	1,5	1,5	1,5
<i>Omställningsåtgärder</i>				
Ingående värde		1,1		1,1
Nya avsättningar	1,0		1,0	1,1
lansspråktaga avsättningar		-1,0		-1,0
Utgående avsättning	1,0	0,0	1,0	0,0
<i>Moms parkeringsavgifter</i>				
Ingående värde		0,6		0,6
Nya avsättningar				
lansspråktaga avsättningar		-0,6		-0,6
Utgående avsättning		0,0		0,0
<i>Skidan 3-7</i>				
Ingående värde	10,6		10,6	
Nya avsättningar	0,7	10,6	0,6	10,6
Utgående avsättning	11,3	10,6	11,3	10,6
<i>Ombyggnation sambiblioteket</i>				
Ingående värde	3,2		3,2	
Nya avsättningar		3,2		3,2
lansspråktaga avsättningar	-3,2		-3,2	
Utgående avsättning	0,0	3,2	0,0	3,2
<i>Garantikostnader (AB Härnösandshus)</i>				
Ingående värde			0,2	0,3
lansspråktaga avsättningar			-0,2	-0,1
Utgående avsättning			0,4	0,2
<i>Deponiyta 1 (Hemab)</i>				
Ingående värde			16,5	12,7
Nya avsättningar				3,8
lansspråktaga avsättningar			-1,9	
Utgående avsättning			14,6	16,5
<i>Deponiyta 2 (Hemab)</i>				
Ingående värde			1,1	
Nya avsättningar			1,8	1,1
Utgående avsättning			2,9	1,1
<i>Bandsjölänken (Hemab)</i>				
Ingående värde			1,9	2,2
Nya avsättningar				
lansspråktaga avsättningar			-0,4	-0,3
Utgående avsättning			1,5	1,9

	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
Mnkr	2011	2010	2011	2010
Totalt ingående värde avsättningar	15,3	9,2	35,0	24,4
Totalt förändringar	-1,5	6,2	-1,8	10,7
Totalt utgående avsättningar	13,8	15,3	33,1	35,0
Not 23 Långfristiga skulder				
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Investeringsbidrag	16,7	13,6	16,7	13,6
Återstående antal år (snitt)	13	13	13	13
Summa förutbetalda intäkter	16,7	13,6	16,7	13,6
Mellankommunal utjämning		0,7		0,7
Övriga långfristiga skulder		0,0		4,6
Ingående skuld till kreditinstitut			630,9	662,1
Justering prel uppgifter föregående år			5,8	-6,7
Nettouplåning			220,8	7,5
Kortfr. del av långfr skuld			-92,7	-32,0
Utgående långfristig skuld kreditinstitut			764,8	630,9
Summa långfristiga skulder	16,7	13,6	781,5	644,5
Långgivare				
Kommuninvest			519,2	454,5
Nordea			82,2	82,7
Stadshypotek			72,1	41,8
KVV leasing			90,9	
Swedbank			0,0	51,3
Inne kontr NCC			0,3	0,6
Summa långgivare			764,8	630,9
Not 24 Kortfristiga skulder				
Skulder inom koncernkontot	16,1	24,2	22,0	24,2
Leverantörsskulder	40,0	38,7	81,6	81,7
Personalens skatter och avgifter	88,3	88,7	99,1	98,9
<i>varav källskatt</i>	12,8	13,1	14,2	14,5
<i>varav övertidsskuld</i>	4,4	4,2	4,9	4,6
<i>varav semesterlöneskuld</i>	51,1	51,3	55,9	56,2
<i>varav löner</i>	5,3	5,2	6,0	5,8
<i>varav arbetsgivaravgifter</i>	14,7	14,9	17,6	17,7
Upplupna kostnader	52,1	72,1	89,5	92,8
<i>varav intjänade pensioner</i>	29,0	27,0	29,6	27,6
<i>varav särskild löneskatt</i>	7,0	6,5	7,4	8,1
<i>varav skatteavräkning</i>	16,0	38,6	16,0	38,6
<i>varav räntekostnad</i>	0,1	0,0	2,0	1,9
Övriga kortfristiga skulder	3,8	6,4	89,2	13,6
Interimsskulder	46,5	24,9	63,5	67,5
Summa kortfristiga skulder	246,9	255,0	445,0	378,6

Mnkr	Kommunen 2011	Kommunen 2010	Koncernen 2011	Koncernen 2010
Not 25 Borgensåtaganden				
Borgen i kommunala bolag	865,8	832,1	865,8	832,1
Borgensåtagande egna hem	2,1	2,5	2,1	2,5
Övriga förpliktelser	31,1	33,5	31,1	33,5
Summa borgensåtaganden	899,0	868,1	899,0	868,1

Härnösands kommun har i december 1993 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 267 kommuner som per 2011-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga dessa kommuner har ingåtts ett avtal om hur ansvaret skall fördelas på varje medlemskommun vid ett eventuellt infriande av borgensansvaret. Principerna för denna fördelning sker efter en beräkningsmodell grundad på samtliga medlemskommuners respektive ägarandel i Kommuninvest. Härnösands kommun hade vid årsskiftet 2011/2012 en ägarandel i Kommuninvest som uppgick till 0,36 procent.

Härnösands kommun innehar pantbrev på 10,1 mnkr från Härnösands folkhögskola

Not 26 Ansvarsförbindelser

Tilläggsupplysning garantibelopp

Prognos garantibelopp Fastigo inom 1 år			0,0	0,0
Prognos garantibelopp Fastigo senare än 1 år men inom 5 år			0,0	0,0
Prognos garantibelopp Fastigo senare än 5 år			0,2	0,2

Tilläggsupplysning operationell leasing

Prognos leasingavgifter inom 1 år	2,8	3,3	2,8	3,3
Prognos leasingavgifter senare än 1 år men inom 5 år	4,3	4,9	4,3	4,9
Prognos leasingavgifter senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0

Tilläggsupplysning hyresavtal längre än tre år

Prognos hyresavgifter inom 1 år	143,5	141,5	143,5	141,5
Prognos hyresavgifter senare än 1 år men inom 5 år	441,7	513,9	441,7	513,9
Prognos hyresavgifter senare än 5 år	1 018,1	1 257,6	1 018,1	1 257,6

Tilläggsupplysning medfinansiering EU-projekt

EU-projekt budgeterat inom 1 år	16,2	20,3	16,2	20,3
EU-projekt budgeterat senare än 1 år men inom 5 år	1,1	3,6	1,1	3,6
EU-projekt budgeterat senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0

Summa ansvarsförbindelser	1 627,7	1 945,1	1 627,9	1 945,3
----------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

DRIFTREDOVISNING

Mnkr	Intäkter	Kostnader	Netto	Budget	Avvikelse m budget
Kommunfullmäktige	0,0	-5,1	-5,1	-5,3	0,2
Kommunstyrelse	132,3	-263,3	-131,0	-121,3	-9,7
Arbetslivsnämnden	49,6	-76,4	-26,8	-31,7	4,9
Samhällsnämnden	20,5	-154,8	-134,3	-134,6	0,3
Skolnämnden	57,4	-528,6	-471,2	-464,5	-6,7
Socialnämnden	112,8	-563,2	-450,4	-441,0	-9,4
Avskrivningar			-17,9	-21,5	3,6
Summa verksamheter	372,6	-1 591,4	-1 236,7	-1 219,9	-16,8
Finansiering:					
Skatteintäkter			986,4	978,5	7,9
Utjämnings-/statsbidrag			275,6	276,5	-0,9
Finansiella intäkter			16,7	18,0	-1,3
Finansiella kostnader			-26,5	-53,0	-26,5
Jämförelsestörande finansiella kostnader			-50,7		-50,7
Summa totalt			-35,2	-0,1	-35,3

INVESTERINGSREDOVISNING

Mnkr	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget	Avvikelse m budget
Kommunfullmäktige					
Kommunstyrelse		5,6	5,6	17,7	12,1
Arbetslivsnämnden					
Samhällsnämnden	3,8	63,9	60,1	73,6	13,5
Socialnämnden					
Skolnämnden		6,3	6,3	0,0	-6,3
Summa	3,8	75,8	72,0	91,3	19,3

Redovisningsprinciper

Härnösands kommuns årsredovisning är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning. Kommunen följer de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunalredovisning och strävar i övrigt efter att följa god redovisningssed men med undantag för pensionsredovisningen.

Pensionskostnader och pensionsskuld

Lagen om kommunalredovisning anger att det endast är nyintjänade pensionsförmåner från och med 1998 som skall redovisas som en avsättning i balansräkningen (blandmodellen). Härnösands kommun har från och med 2005 redovisat hela pensionsåtagandet som en avsättning i balansräkningen (fullkostnadsmodellen). Av den orsaken så skiljer sig Härnösands kommuns redovisning mot andra kommuners som istället redovisar pensionsförmåner som intjänats före 1998 som ansvarsförbindelse inom linjen. I Härnösands redovisning är hela förändringen av pensionsåtagandet i resultaträkningen som verksamhetens kostnader och finansiella kostnader. Avsikten är att ge en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och utveckling samt en god redovisning. Som en följd av detta följer Härnösands kommun inte rekommendation nummer 17.

Fullkostnadsmodellen har påverkat resultatet år 2011 negativt med 15,7 mnkr.

Härnösands kommun har ett pensionsåtagande som är tryggt med 132,9 mnkr i Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse. Engångsutbetalningar till stiftelsen bokförs över balansräkningen.

Anläggningstillgångar och avskrivningar

Som anläggningstillgång räknas en tillgång där anskaffningsvärdet uppgår till minst ett halvt basbelopp, 21 400 kr (föregående år 21 200 kr) exklusive moms, och som har en livslängd på minst tre år. Anläggningstillgångar tas i balansräkningen upp till anskaffningsvärde efter avdrag för planliga avskrivningar. Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar tas från och med 2010 upp som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Tidigare redovisades dessa så att de reducerade det bokförda värdet. Ej avslutade investeringar balanseras som pågående arbeten.

Kommunens avskrivningstider har fram till 2009 gjorts med vägledning av SKL:s förslag till avskrivningstider. Avskrivningar beräknas inte för mark, konst och pågående arbeten. På övriga anläggningstillgångar sker linjär avskrivning utifrån förväntad ekonomisk livslängd. Någon anpassning av avskrivningstiderna bolagen emellan i den sammanställda redovisningen har ej skett. Kommunens investeringar från och med 2010, skrivs av utifrån nyttjandetiden. Avskrivning påbörjas den dag anläggningstillgången är färdig att tas i bruk.

Fram till och med 2009 tillämpas huvudsakligen följande ekonomiska livslängder:

Fastigheter och anläggningar

- 20, 33 och 50 år

Maskiner och inventarier

- 5-10 år

Energidistributionsanläggningar

- 25 år

VA-anläggningar

- 10, 20 och 33 år

Från och med 2010 tillämpas huvudsakligen följande nyttjandetider för investeringar som är gjorda 2010:

Fritidsanläggningar

- 10 år

Parker

- 15 och 25 år

Gatu- och belysningsanläggning

- 25 år

Maskiner och inventarier

- 5 år

Kassaflödessanalys

År 2010 har Rådet för kommunal redovisning utgivit en ny rekommendation 16.2, redovisning av kassaflöden. I denna rekommendation redogörs för vad som är god redovisningssed vid upprättandet av en kassaflödessanalys. Härnösands kommun följer rekommendationen.

Leasing

Från och med bokslutet 2004 redovisas all leasing i en tilläggsupplösning. Alla leasingavtal i kommunen har klassificerats som operationell leasing. Den totala leasingkostnaden för ett avtal ska vara över 43 000 kr och löpa över mer än tre månader.

Lånekostnader

Härnösands kommun tillämpar huvudmetoden.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen har upprättats i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Den sammanställda redovisningen för Härnösands kommun omfattar kommunen, AB Härnösandshuskoncernen, Hemabkoncernen och Räddningstjänsten Höga kusten - Ådalen. Enhetliga principer för redovisning och värdering gäller ej för den sammanställda

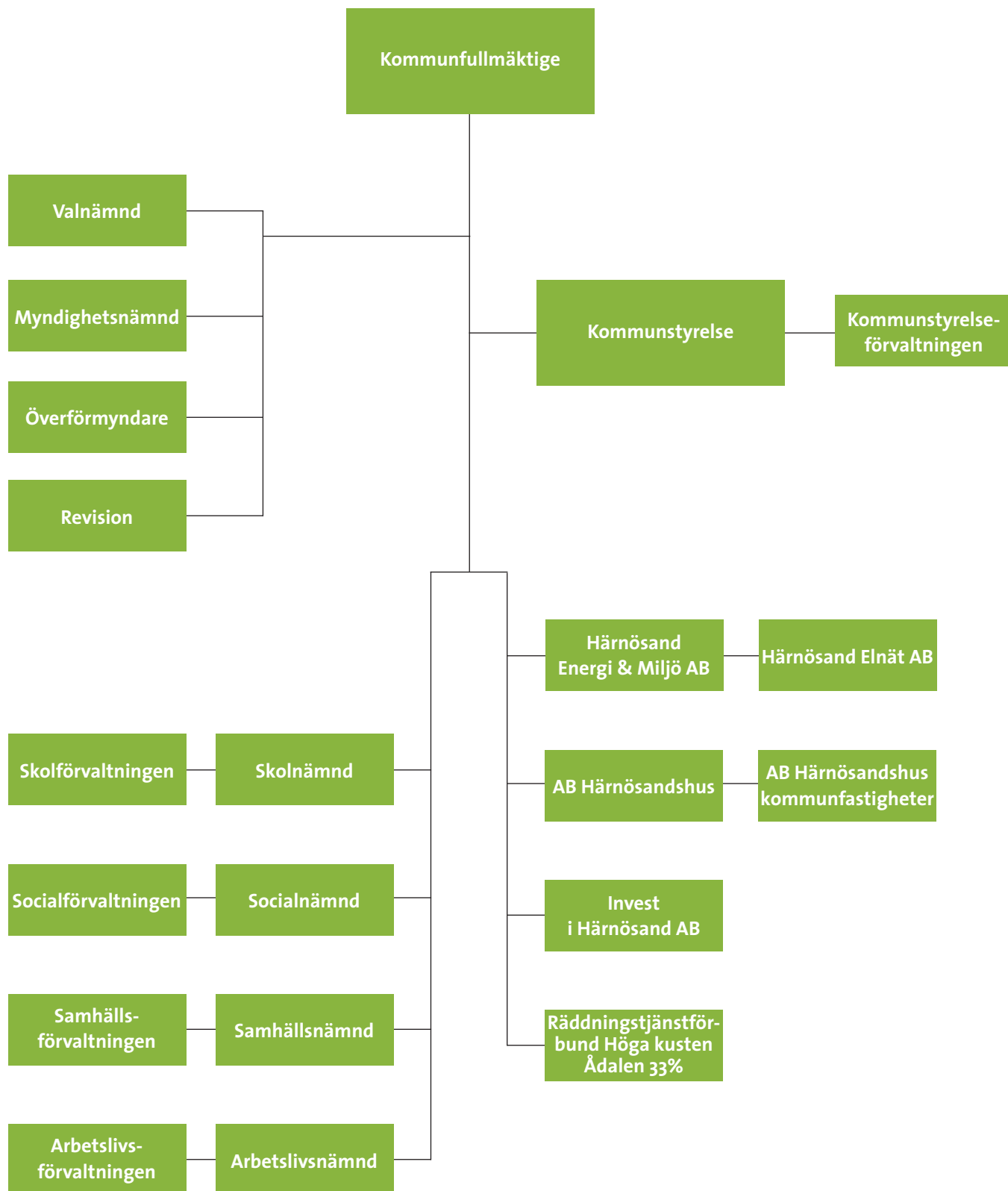
redovisningen. Differenser kan förekomma i eget kapital mellan bolagen och den sammanställda redovisningen, vilket beror på att bolagen inte färdigställt sin årsredovisning vid upprättande av detta dokument. Justeringar redovisas som justerat ingående eget kapital och visas inte på resultaträkningen.

Intäkter från avgifter, bidrag och försäljning (RKR 18)

Härnösands kommun tillämpar denna rekommendation från och med 2010. Rekommendationen innebär att investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar till anläggningstillgångar och anslutningsavgifter periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod.

Omklassificeringen av statsbidrag innebär att anskaffningsvärdet för anläggningstillgångar samt avskrivningar ökat och att en motsvarande skuld redovisas bland långfristiga skulder. Årets avskrivningar och verksamhetens intäkter har på grund av principändringen ökat med 0,7 mnkr. Resultatet har dock inte påverkats. Jämförelsetal för föregående år har inte räknats om på grund av systemet för anläggningstillgångarna inte är anpassade enligt denna nya rekommendation.

Organisationsschema

Ekonomisk ordlista

Anläggningstillgång

Tillgångar avsedd för stadigvarande innehav såsom anläggningar och inventarier.

Avskrivning

Planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar för att fördela kostnaden över tillgångens livslängd.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och hur den förändrats under året. Av balansräkningen framgår hur kommunen har använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar), respektive hur kapitalet anskaffats (lång- och kortfristiga skulder samt eget kapital).

Eget kapital

Skillnaden mellan tillgångar och skulder.

Extraordinära poster

Saknar tydligt samband med ordinarie verksamhet och är av sådan art att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet, samt uppgår till väsentligt belopp.

Finansiella kostnader & intäkter

Poster som inte är direkt hänförliga till verksamheten, exempelvis räntor.

Intern ränta

Kalkylmässig kostnad för det kapital som utnyttjas inom en viss verksamhet.

Jämförelsestörande poster

Är kostnader och intäkter som inte tillhör den ordinarie verksamheten och som är viktig att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder.

Kapitalkostnad

Benämning för internränta och avskrivningar.

Kortfristiga fordringar och skulder

Skulder och fordringar som förfaller inom ett år från balansdagen.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt.

Långfristiga fordringar och skulder

Skulder och fordringar som förfaller senare än ett år från balansdagen.

Omsättningstillgång

Tillgångar i likvida medel och kortfristiga fordringar mm. Dessa tillgångar kan på kort sikt omsättas till likvida medel.

Resultaträkning

Sammanställning av årets intäkter och kostnader och visar årets resultat. (förändring av eget kapital).

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

Soliditet

Långfristig betalningsförmåga. Andelen eget kapital av de totala tillgångarna.

Till fullmäktige i Härnösands kommun

Revisionsberättelse 2011

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat styrelsens och nämndernas verksamhet och genom utsedda lekmannarevisorer i AB Härnösandshus, Invest i Härnösand AB, Härnösands Energi & Miljö AB och i förekommande fall dotterbolag även granskat verksamheten i dessa bolag under 2011.

Granskningen har, såvitt avser kommunen, utförts enligt kommunallagen, god revisionsordning i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Ernst & Young AB har biträtt oss vid revisionen.

Vår granskning har syftat till att bedöma kommunstyrelsens och nämndernas ledning, styrning, uppföljning och kontroll. Vidare har räkenskaper, årsboksutdrag, den sammanställda redovisningen (kommunen och de kommunala bolagen) och årsredovisningen samt den interna kontrollen granskats.

Vi har också träffat samtliga nämnder under året samt genomfört flertalet besök i kommunala verksamheter.

Vår granskning har även visat att nämnderna inte arbetar utifrån balanserad styrning, vilket bryter mot fullmäktiges beslut om ledning- och styrsystem för kommunen. Det är av största vikt att fullmäktiges beslut följs.

Det har under stora delar av året inte funnits nya mål för verksamheterna antagna av fullmäktige. Årsredovisningen gör ingen uppföljning av nämnders och styrelsens verksamhetsmål vilket gör det omöjligt för revisorerna att fullgöra sitt uppdrag att bedöma måluppfyllelse.

Vi noterar stora avvikelser mellan lämnade prognoser och årsutfall. Vi anser att prognosarbetet måste stärkas så att större säkerhet finns i de prognoser som lämnas till fullmäktige under året.

Resultatet enligt årsredovisningen är inte förenlig med de finansiella mål som fullmäktige uppsatt. Trots tidigare påpekande till kommunstyrelsen avseende styrning och ledning har detta inte medfört någon positiv förändring.

Vi tillstyrker att årsredovisningen godkänns. Årsredovisningen har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen samt de föreskrifter och rekommendationer som utgivits. Undantag från detta är att hela pensionsskulden redovisas i balansräkningen.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt god redovisningsordning samt återger kommunens resultat och ekonomiska ställning på ett i huvudsak rättvisande sätt.

Vi tillstyrker att styrelse och nämnder och de förtroendevalda i dess organ beviljas ansvarsfrihet.

Göran Lundström har ej deltagit i granskning av socialnämnden. Karl Hultin har ej deltagit i granskning av skolenämnden.

Samuel Möller har ej deltagit i granskning av arbetslivsnämnden.

Som bilaga till revisionsberättelsen hör Revisorernas redogörelse för 2011.

Härnösand den 13 mars 2012

 Göran Lundström Ordförande	 Hans Sonesson 1:e vice ordförande	 Bo Anders Öberg 2:e vice ordförande
 Monica Flodin	 Sven Bylund	 Peter Hasselborg
 Samuel Möller	 Stig Nilsson	 Karl Hultin

Härnösands
kommun

871 80 Härnösand, 0611-34 80 00
www.harnosand.se